

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2012

Ex. A.

S. O. U.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1934: 31

JUSTITIEDEPARTEMENTET

BETÄNKANDE

ANGÅENDE

OMORGANISATION AV LANDS- FOGDETJÄNSTERNA

AVGIVET AV

INOM JUSTITIE- OCH SOCIALDEPARTEMENTEN

TILLKALLADE SAKKUNNIGA

S T O C K H O L M

1 9 3 4

Statens offentliga utredningar 1934

Kronologisk förteckning

1. Arbetslöshetsutredningens betänkande. 2. Bilagor, band 2. Finanspolitikens ekonomiska verkningar. Av G. Myrdal. Norstedt. xij, 279 s. S.
2. Arbetslöshetsutredningens betänkande. 2. Bilagor, band 3. Lönenvecklingen och arbetslösheten. Av A. Johansson. Norstedt. vij, 162 s. 1 bil. S.
3. 1933 års teaterutrednings betänkande. Del I. De fasta statsunderstödda teatern. Norstedt. 164 s. E.
4. Betänkande med utredning och förslag rörande organisationen av försöksverksamheten på växt- och trädgårdsodlingens område. Kihlström. 193 s. Jo.
5. Betänkande med förslag angående frågan om lämpliga åtgärder till skydd för sjömän vid besök i utländska hamnar. Idun. 208 s. H.
6. Utredning med förslag om åtgärder för åstadkommande av billiga egnahemsbyggnader. Lindström. 56 s. Jo.
7. Betänkande i fråga om inrättande av ett institut för medellång och långfristig kreditgivning åt företag inom näringslivet. Marcus. 54 s. Fi.
8. Betänkande med förslag till sjuarbetstidslag. Norstedt. 130 s. H.
9. Medicinalstyrelsens förslag till nya författningsbestämmelser angående statsbiråder till avlöning åt distriktsköterskor m. m. Marcus. 66 s. S.
10. Utlåtanden över utredningen angående tredje mans rätt till neutralitet i arbetskonflikter m. m. Norstedt. 214 s. S.
11. Utredning angående åtgärder för bekämpande av ungdomsarbetslösheten. Beckman. (2), 176 s. S.
12. Arbetslöshetsutredningens betänkande. 2. Bilagor, band 4. Penningpolitik, offentliga arbeten, subventioner och tullar som medel mot arbetslöshet. Av B. Ohlin. Norstedt. viij, 176 s. S.
13. Stadshypotekssakkunnigas betänkande med förslag till förordningar angående konungariket Sveriges stadshypotekskassa samt angående grunderna för stadshypoteksföreningars bildande och verksamhet m. m. Marcus. 102 s. Fi.
14. Undersökningar angående det sociala hjälpklientelet. Av T. Jacobson. Norstedt. 228 s. S.
15. Betänkande med förslag till bestämmelser angående upphandling av lantbruksprodukter m. m. för statens och kommunala inrättnings behov. Marcus. 88 s. Fi.
16. Betänkande med förslag till lag angående vissa ekonomiska stridsåtgärder m. m. Norstedt. 106 s. S.
17. Statliga cement- och betongbestämmelser av år 1934. Norstedt. 56 s. K.
18. 1928 års pensionsförsäkringskommitté. Betänkande med förslag rörande revision av den allmänna pensionsförsäkringen. Beckman. vij, 362 s. S.
19. Pensionsförsäkringsreformen. Kortfattad framställning av 1928 års pensionsförsäkringskommittés förslag rörande revision av den allmänna pensionsförsäkringen. Beckman. 26 s. S.
20. Betänkande med förslag till bestämmelser angående upphandling av inhemskt bränsle för statens stationära anläggningar m. m. Marcus. 54 s. Fi.
21. 1933 års teaterutrednings betänkande. Del 2. Utredning rörande teaterförhållandena i riket. Norstedt. 139 s. 8 pl. E.
22. Betänkande angående den slutna kroppssjukvården i riket jämte vissa därmed sammanhängande frågor. Norstedt. (2), 753 s. S.
23. Betänkande med förslag angående bemanning av svenska fartyg jämte statistisk utredning angående svenska handelsflottans bemanning år 1931. Norstedt. 174 s. H.
24. Förslag till psalmbok för svenska kyrkan. Uppsala, Almqvist & Wiksell. 711 s. E.
25. Förslag till alternativa koraler. Centraltryckeriet. (4), 32 s. E.
26. Utredning i fråga om användandet av postsparbankens medel. Marcus. 48 s. K.
27. Teknisk-ekonomiska utredningar rörande vägrväsendet. Del 1. Vägar. Haggström. 454 s. K.
28. Teknisk-ekonomiska utredningar rörande vägrväsendet. Del 3. Avgivna utlåtanden. Haggström. 47 s. K.
29. 1930 års pensionssakkunniga. Betänkande rörande familjepensionering för tjänstemän vid den civila statsförvaltningen och för arbetare i statens tjänst. Norstedt. 167 s. Fi.
30. Utlåtanden över betänkande med förslag till lag angående vissa ekonomiska stridsåtgärder m. m. (Trettonmannakommisionens betänkande.) Norstedt. 227 s. S.
31. Betänkande angående omorganisation av landsfogdetjänsterna. Norstedt. 111 s. Ju.

Ann. Om särskild tryckort ej anges, är tryckorten Stockholm. Bokstäverna med fetstil utgöra begynnelsebokstäverna till det departement, under vilket utredningen avgivits, t. ex. E. = eklestiastikdepartementet, Jo. = jordbruksdepartementet. Enligt kungörelsen den 3 febr. 1922 ang. statens offentliga utredningars ytre anordning (nr 98) utgivas utredningarna i omslag med enhetlig färg för varje departement.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1934: 31
JUSTITIEDEPARTEMENTET

BETÄNKANDE

ANGÅENDE

OMORGANISATION AV LANDS- FOGDETJÄNSTERNA

AVGIVET AV

INOM JUSTITIE- OCH SOCIALDEPARTEMENTEN

TILLKALLADE SAKKUNNIGA

STOCKHOLM 1934

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNBR

341750

STATENS OFFENTLIGT TRYKKERIE
KØBENHAVN

BETÆNKNING

AF

OM ORGANISATIONEN AF LÆNDENE

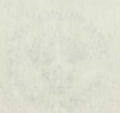
FOR DET KONGERIGET

AF

AF HANS HØJRESÆTTET

AF

STORHOFMESTEREN
HANS HØJRESÆTTET

Till Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Justitiedepartementet.

Sedan Kungl. Maj:t enligt utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden den 24 maj 1934 bemyndigat herr statsrådet att tillkalla högst fem sakkunniga att inom departementet biträda vid utarbetandet av förslag till en omorganisation av landsfogdetjänsterna efter i huvudsak vissa i förenämnda protokoll angivna riktlinjer, har herr statsrådet tillkallat landssekreteraren Hjalmar Kjäll, tillförordnade statspolisintendenten Erik Ros, landsfogden William Bergenfelt samt hovrättsassessorn Ernst Leche att såsom sakkunniga inom departementet biträda vid ifrågavarande utredning. Tillika har herr statsrådet uppdragit åt Kjäll att såsom ordförande leda de sakkunnigas arbete och åt Leche att vara de sakkunnigas sekreterare. Sedan arbetet förklarats skola utföras i samråd med socialdepartementet, har statsrådet och chefen för nämnda departement förordnat revisionssekreteraren Ove Hesselgren och polismästaren Ernst Fontell att såsom sakkunniga delta i utredningsarbetet.

Till de sakkunniga hava överlämnats två av föreningen Sveriges landsfogdar till Konungen gjorda framställningar, inkomna till socialdepartementet den 30 november 1932 respektive den 28 november 1933.

Av de sakkunniga hava Hesselgren, Fontell, Ros och Bergenfelt den 7—9 juni deltagit i den andra nordiska polischefskonferensen i Köpenhamn, varjämte Leche vid besök i Finland under augusti varit i tillfälle att erhålla närmare kännedom om därvarande, genom lag den 17 mars 1933 inrättade statsåklagarorganisation.

I anledning av det lämnade uppdraget få de sakkunniga härmed värdsamt överlämna härvid fogade betänkande angående en omorganisation av landsfogdetjänsterna jämte till betänkandet hörande bilagor.

Stockholm den 24 september 1934.

HJ. KJÄLL.

OVE HESSELGREN.

ERNST FONTELL.

ERIK ROS.

W. BERGENFELT.

ERNST LECHE.

I. Inledning.

Genom proposition den 6 februari 1931 (nr 80) lämnade Kungl. Maj:t riksdagen tillfälle att avgiva yttrande angående vissa angivna huvudgrunder för en rättegångsreform. I skrivelse den 29 maj 1931 (nr 308) uttalade riksdagen i huvudsak sin anslutning till de i propositionen framlagda grundlinjerna samt anförde tillika, att en i vissa hänseenden genomgripande reform av vårt rättegångsväsen borde komma till stånd och att med hänsyn härtill arbetet med ny lagstiftning angående rättegångsväsendet och vad därmed sammanhängde utan dröjsmål borde upptagas. Enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 12 juni 1931 tillkallades vissa sakkunniga att från och med den 1 juli samma år inom justitiedepartementet biträda med utarbetandet av förslag till lagbestämmelser angående rättegångsväsendet och vad därmed sammanhängde. Genom beslut den 30 september 1932 förordnade Kungl. Maj:t att ifrågavarande lagstiftningsarbete skulle från och med den 1 oktober samma år överlämnas åt en särskild beredning, benämnd processlagberedningen.

I förenämnda proposition framhöll föredragande departementschefen, bland annat, att medan arbetet med den allmänna rättegångsreformen påginge borde till övervägande och avgörande upptagas sådana förslag till partiella reformer, som vore ägnade att underlätta det nya rättegångsskickets införande och tillika kunde utan olägenhet inpassas i den nu bestående ordningen. Härvid erinrades om att för vinnande av en förbättrad straffprocessordning vore en reform av åklagarväsendet oundgängligen erforderlig. Efter att hava hänvisat till vissa i propositionen angivna riktlinjer för en blivande åklagarorganisation anförde departementschefen vidare, att då genomförandet av en dylik organisation toge lång tid i anspråk, syntes det nödvändigt, att åtgärder snarast möjligt vidtoges för förbättring av åklagarväsendet. Dessa åtgärder torde närmast böra gå ut på att höja de nuvarande åklagarnas kompetens och att befria dem från göromål som vore främmande för åklagaruppgifterna. Därigenom skulle vinnas, att vid processreformens genomförande de då befintliga åklagarna kunde ingå som ett led i den blivande organisationen.

I ovan omförmälda skrivelse den 29 maj 1931 anslöt sig riksdagen till vederbörande utskotts uttalande i frågan om en reform av åklagarväsendet. Utskottet hade anført att det redan tidigare framhållits, att de nuvarande åklagarmyndigheterna ej alltid vore vuxna de dem åvilande uppgifterna, och att behovet av en förbättrad åklagarorganisation bleve än starkare efter genomförande av ett på moderna principer grundat brottmålsförfarande. Med hänsyn därtill syntes det utskottet angeläget, att en reform av åklagarväsendet

snarast möjligt komme till stånd. Rörande riktlinjerna för detta reformarbete kunde utskottet icke uttala sig.

Redan den 6 december 1930 hade avlämnats en av särskilda inom socialdepartementet tillkallade sakkunniga verkställd förberedande utredning angående omorganisation av landsfiskalsbefattningarna m. m. (statens offentliga utredningar 1930: 31). Denna utredning utmynnade bland annat i ett förslag till uppdelning av landsfiskalsgöromålen på två grupper av befattningshavare, landsfiskaler och häradsfogdar. Uppdelningen skulle i huvudsak ske efter den principen, att landsfiskalerna skulle omhänderhava polis- och åklagargöromål, under det att utsökningsärenden, däri inbegripet indrivning och redovisning av skatter och böter, skulle övertagas av häradsfogdarna, till vilka även borde överföras vissa landsfiskalerna för närvarande åvilande allmänt administrativa uppgifter.

I yttrande till statsrådsprotokollet den 30 september 1932 framhöll chefen för justitiedepartementet, statsrådet Schlyter, rörande de i propositionen den 6 februari 1931 omförmälda partiella reformer på rättegångsväsendets område, att spørsmålet om åklagarväsendets reformering vore värt särskilt beaktande. Med stöd av departementschefen i detta sammanhang av Kungl. Maj:t meddelat bemyndigande tillkallades först assessorn vid hovrätten över Skåne och Blekinge J. Laurin och, efter dennes utnämning till byråchef för lagärenden i finansdepartementet, assessorn vid Svea hovrätt E. Leche att inom justitiedepartementet deltaga i utredningen av frågan om åklagarväsendets reformering.

Vid anmälan av nu förevarande ärende i statsrådet den 24 maj 1934 anförde departementschefen, efter att hava erinrat om vad tidigare förekommit i ärendet, bland annat följande:

Den hittills verkställda utredningen i ämnet hade enligt departementschefens mening ådagalagt som önskvärt, att samtliga åklagare vid underrätterna såvitt möjligt befriades från sådana göromål som icke hade med polis- och åklagarväsendet att skaffa, att närmast under justitiekanslern såsom högste chef för landets samtliga åklagare genom en omorganisation av de nuvarande landsfogdebefattningarna skapades en överåklagarinstitution, vilken på grund av densamma tillkommande uppgifter inom polisväsendet borde anknytas till länsstyrelserna, samt att även stadsfiskalerna i magistratsstäderna underordnades de nya överåklagarna.

Detta utredningsresultat innebure, att full likställighet såvitt åklagaruppgifterna anginge åstadkommes mellan landsfiskalerna och stadsfiskalerna och att den nuvarande dualismen mellan åklagarväsendet på landet och i städerna sålunda försvunne. På samtliga åklagare borde ställas skärpta kompetenskrav i fråga om såväl juridisk som polisutbildning. Överåklagarna borde i lönehänsende erhålla en sådan ställning, att de kunde komma att rekryteras från de dugligaste bland de rättsbildade underåklagarna. Även om polisväsendet i vissa större städer komme att sortera direkt under länsstyrelsen, borde icke i något fall stadsfiskal i egenskap av åklagare undantagas från landsfogdens chefskap.

Att i ett sammanhang genomföra den sålunda önskvärda omorganisationen av åklagarväsendet hade visat sig möta svårigheter särskilt i det avseendet att en omläggning av de nuvarande landsfiskalernas arbetsuppgifter förutsatte ett ställningstagande till vissa andra aktuella organisationsfrågor inom fögderiförvaltningen. Då utredningen av dessa frågor icke kunde antagas leda till resultat så snart att en reform av åklagarväsendet lämpligen kunde i sin helhet anstå i avbidan därå, syntes man till en början böra upptaga spörsmålet om skapandet av en förbättrad överåklagarorganisation. För en sådan ordning syntes starka skäl tala. Till en början anmärktes att i avbidan på en reform av åklagarväsendet landsfogdebefattningarna under de senaste åren tillsatts allenast på förordnande; för närvarande vore endast ett fåtal dylika befattningar beklädda med ordinarie innehavare. Att så ansvarsfulla tjänster under längre tid uppehöles av icke ordinarie personal vore i och för sig i hög grad olämpligt. Därtill komme att den rådande ovissheten om huru dessa befattningar i framtiden skulle komma att gestaltas måste bidra till att avhålla åtskilliga dugliga yngre jurister med håg och fallenhet för de arbetsuppgifter varom här vore fråga från att söka sig in på åklagarbanan. Med hänsyn därtill vore det önskvärt att en reglering skedde snarast möjligt av landsfogdebefattningarna och att dessa besattes med ordinarie innehavare. Genomfördes sålunda en omorganisation av överåklagarbefattningarna, medförde detta även den fördel, att sedan överåklagaruppgifterna blivit fixerade, det bleve lättare att fastställa vilka arbetsuppgifter för framtiden borde läggas på underåklagarna. Emellertid borde utredningsarbetet utan dröjsmål fullföljas även beträffande underåklagarna, då åklagarreformen jämväl i denna del ur flera synpunkter måste betecknas såsom synnerligen trängande.

Vid den sålunda förordade omläggningen av landsfogdetjänsterna syntes den länsstyrelse nu åvilande skyldigheten att öva tillsyn däröver att begångna brott bleve lagligen beivrade böra överflyttas å landsfogden. Såsom överåklagare borde landsfogden dels själv utföra åtal i mål angående svårare brott och dels genom inspektioner och annorledes övervaka underåklagarnas verksamhet. Bland annat torde det böra åläggas honom att utöva viss kontroll i fråga om åtals fullföljande från underrätt till hovrätt. Han borde i största möjliga utsträckning själv leda förundersökningar rörande de brott som det tillkomme honom att åtala.

Utöver åklagargöromålen borde å landsfogden i princip icke läggas andra uppgifter än sådana som efter sin natur ankomme på en länspolischef. Landsfogden borde sålunda helt befrias bland annat från den inventeringsskyldighet hos utmätningmän m. fl., som för närvarande utgjorde en icke oväsentlig del av hans arbetsbörda. Då arbetsbördan i vissa län torde bliva alltför stor för en befattningshavare, syntes i dessa län böra anställas assistenter, å vilka vissa av landsfogdens göromål kunde överflyttas.

II. Landsfogdeorganisationen.

Landsfogdarna ingå såsom ett led i den nuvarande fögderiförvaltningen. Till grund för denna ligger i huvudsak ett av 1917 års riksdag fattat beslut i anledning av Kungl. Maj:ts proposition den 14 april 1917 (nr 211) angående omorganisation av nämnda förvaltaing samt lönerreglering för tjänstemännen därstädes.

Det i propositionen framlagda förslaget i ämnet innebar, bland annat, att de

i fögderiförvaltningen dittills ingående kronofogdetjänsterna skulle indragas samt att befattningshavarna inom fögderiförvaltningen skulle utgöras av häradsskrivare och landsfiskaler — de senare motsvarande de dittillsvarande länsmännen — ävensom en kategori nya tjänstemän, benämnda länspolismästare. Beträffande de sistnämnda föreslogs, att en länspolismästare skulle finnas i varje län utom såvitt anginge de tre nordligaste kustlänen, där antalet länspolismästare skulle vara två i vart län. Länspolismästaren skulle intaga en mellanställning mellan länsstyrelsen och landsfiskalerna samt närmast under länsstyrelsen vara polischef inom sitt distrikt. Vidare skulle länspolismästaren tjänstgöra såsom åklagare, då länsstyrelsen uppdroge visst åtal åt honom, samt i varje fall utöva tillsyn över landsfiskalernas åklagarverksamhet. Därjämte skulle han närmast under länsstyrelsen öva inseende över landsfiskalernas befattning med exekutionsväsendet, inventera deras medelsförvaltning och inspektera deras allmänna tjänsteverksamhet. Slutligen skulle länspolismästaren, vilken skulle inordnas såsom tjänsteman hos länsstyrelsen, kunna av densamma användas för hållande av sammanträden med menighet inom länet med mera samt för att biträda med beredning av vissa ärenden.

I skrivelse den 31 maj 1917 (nr 216) i anledning av berörda proposition anförde riksdagen rörande förslaget till inrättande av länspolismästare, att riksdagen funne den för dessa befattningshavare föreslagna benämningen mindre tillfredsställande samt att titeln landsfogde vore lämpligare. I övrigt biföll riksdagen propositionen i den del varom här är fråga, dock med den inskränknigen att landsfogdarnas antal bestämdes till en i varje län eller således 24 i hela riket. Med avseende å dessa befattningshavares uppgifter uttalade riksdagen önskvärldheten av att landsfogdarna i främsta rummet och huvudsakligen anlidades för viktigare polis- och åklagar göromål samt för kontrollen över landsfiskalerna jämte övriga underlydande polismän och endast i den mån omfattningen av dessa göromål sådant medgäve jämväl för andra uppgifter.

De huvudsakliga författningarna i ämnet, vilka utfärdades den 14 december 1917 och trädde i kraft den 1 nästpåföljande januari, voro instruktion för landsfogdarna och instruktion för landsfiskalerna (Svensk förf.-saml. 1917: 902—903).

Enligt 1917 års fögderiförvaltningsorganisation skall det finnas en landsfogde i varje län. Denne tillsättes av Kungl. Maj:t efter förslag av länsstyrelsen. För att kunna uppföras på förslag fordras enligt punkt 12:o kungörelsen den 14 december 1917 (nr 904) om ändrad lydelse i vissa delar av kungörelsen den 12 maj 1865 angående förändrade villkor för anställning i statens civila tjänstebefattningar att hava avlagt examen som medför behörighet till domarbefattning, att äga förfarenhet i domarvärv samt att under minst ett halvt år hava deltagit i arbetet vid polisväsendet i större stad och följt brottmålsförhandlingarna vid rådhusrätten i sådan stad.

Av de tjugufyra landsfogdetjänsterna äro för närvarande allenast tio besatta med ordinarie innehavare. Av de ordinarie landsfogdarna äro emeller-

tid tre ständigt tjänstlediga och uppehålla andra statliga befattningar. Sålunda är en landsfogde tillförordnad statspolisintendent sedan den 1 oktober 1932 och två landsfogdar tillförordnade häradskskrivare, den ene sedan den 14 juni 1928 och den andre sedan den 1 mars 1932. Sistnämnda tre landsfogdebefattningar ävensom ytterligare fjorton eller sålunda tillhoppa sjutton tjänster uppehållas på förordnanden, därav tolv äro meddelade tillsvidare och fem utgå den 30 juni 1935. Av de ordinarie landsfogdarna komma två på grund av uppnådd pensionsålder att avgå under år 1935.

I disciplinärt hänseende intager länsstyrelsen samma ställning i förhållande till landsfogden som till länsassessorerna. Länsstyrelsen kan sålunda meddela landsfogden föreställning men äger icke ålägga honom annan disciplinär bestraffning. Om landsfogden icke låter sig rätta av en föreställning eller begår han fel av svårare beskaffenhet, må länsstyrelsen vidtaga åtgärd för hans ställande under åtal. Forum i sådant mål är vederbörande hovrätt; åklagare förordnas av justitiekanslersämbetet. Har länsstyrelsen vidtagit åtgärd av sistnämnda slag äger den interimistiskt avstänga landsfogden från tjänstgöring.

De arbetsuppgifter vilka åvila landsfogden finnas angivna i förenämnda instruktion för landsfogdarna och omfatta i första hand polis- och åklagargöromål men därjämte vissa andra uppgifter av huvudsakligen kameral natur såsom inventering hos olika medelsförvaltare.

Innan en redogörelse lämnas för landsfogdens polisuppgifter torde huvuddragen av polisväsendets organisation beröras. Högsta polismyndigheten i länet tillkommer länsstyrelsen. Den lokala polismyndigheten utövas av polischefen i orten. Polischef är i stad med polismästare denne, i annan magistratsstad borgmästaren eller den ledamot av stadens magistrat, som förestår dess polisväsende, i stad utan magistrat kommunalborgmästaren eller, där sådan ej finnes, stadsstyrelsens ordförande samt å landet landsfiskalen.

Polischefen i magistratsstad lyder omedelbart under länsstyrelsen. Annan polischef är underställd landsfogden, vilken under länsstyrelsen har ansvaret för och ledningen av polisväsendet å landsbygden i länet samt därinom belägen stad utan magistrat. I vissa köpingar och municipalsamhällen äro därjämte anställda poliskommissarier, vilka i en del fall utrustats med polischefskap men eljest lyda under landsfiskalen såsom polischef i orten. I vissa hänseenden äro poliskommissarierna direkt underställda landsfogden.

Jämväl stadsfiskalerna äro, med undantag för ett mindre antal städer, anknutna till polisväsendet. I de städer där det senare är förhållandet är stadsfiskalen som regel poliskommissarie eller ock fullgör han på grund av bestämmelserna i 5 § instruktionen för stadsfiskalerna de göromål som vanligen tillkomma poliskommissarie.

Enligt gällande författningar kan slutligen polispersonal anställas för landsfogsområde. Chefskapet över sådan personal tillkommer landsfogden. Emellertid har numera efter tillkomsten av statspolisen polispersonal ej vidare anställts för landstingsområde.

Såsom redan nämnts har landsfogden närmast under länsstyrelsen ansvaret för och ledningen av polisväsendet å landsbygden i länet samt därinom belägen stad utan magistrat. I denna egenskap skall landsfogden vaka över att polisväsendet tillhörande befattningshavare vederbörligen fullgöra sina åligganden samt att allmän ordning och säkerhet upprätthållas. Finner landsfogden att polisdistrikt inom hans tjänstgöringsområde uppenbarligen åsidosätter sina åligganden i avseende å polisväsendet eller att eljest inom tjänstgöringsområdet polisväsendet icke behörigen upprätthålles, skall landsfogden göra anmälan därom hos länsstyrelsen och därvid tillika föreslå de åtgärder han finner erforderliga.

Närmast under länsstyrelsen och i samarbete med statspolisintendenten har landsfogden att tillse, att den för länet avsedda statspolisen på lämpligaste sätt utnyttjas. Yppas för ordningens upprätthållande å viss ort inom landsfogdens tjänstgöringsområde tillfälligt behov av polisförstärkning, vilket icke kan tillgodoses med ordningsstatspolis varöver landsfogden förfogar, har han att ofördröjligen göra anmälan därom hos länsstyrelsen. I brådskande fall äger landsfogden tillkalla polisförstärkning utan att avvakta länsstyrelsens åtgärd i anledning av sådan anmälan.

Landsfogden har vidare att till länsstyrelsen avgiva yttrande i sådana frågor rörande polisväsendet inom hans tjänstgöringsområde, i vilka beslutanderätten tillkommer länsstyrelsen, såsom angående landsfiskalsdistrikts indelning i polisdistrikt, angående meddelande av ständigt förordnande eller förordnande tillsvidare för eller entledigande av befattningshavare vid polisväsendet, angående avlöning eller pensionering av sådan befattningshavare samt angående fastställande av instruktion för polispersonal.

Landsfogden är pliktig att efter länsstyrelsens förordnande övertaga chefskapet över från olika orter sammandragen polisstyrka. Sker sådan sammandragning inom landsfogdens tjänstgöringsområde, äger landsfogden även eljest, där ej länsstyrelsen annorlunda förordnar, utöva chefskapet över styrkan.

Med avseende å kriminalpolisverksamheten har landsfogden i främsta rummet att med biträde av underlydande polispersonal verkställa förberedande undersökning rörande brott, som skola av honom åtalas, samt vidtaga med sådan undersökning sammanhängande åtgärder. För förberedande undersökning i brottmål äger landsfogden därjämte rätt att rekvirera kriminalstatspolis. Finner landsfogden, att han av tjänstegöromål, som ej tål uppskov, är förhindrad att verkställa förundersökning eller vidtaga därmed sammanhängande åtgärder i anledning av brott, som skola av honom åtalas, har han att därom gånst göra anmälan till länsstyrelsen för vederbörlig åtgärd.

I tablå I är gjort ett sammandrag av från landsfogdarna infordrade uppgifter angående deras verksamhet i ordningspolishänseende under åren 1932 och 1933. I den mån fråga är om landsfogdarnas befattning med rena polisärenden äro emellertid siffrorna i tablåen föga vägledande för bedömandet av arbetsbördan i de olika länen; detta sammanhänger med att några enheliga regler för redovisningen av ifrågavarande ärenden icke finnas och ej heller, i

samband med uppgifternas infordrande, kunnat uppställas. Beträffande antalet fall då landsfogden övertagit befälet över sammandragen polisstyrka tjänar framhållas, att detta under angivna tvåårsperiod inträffat i tio län. Högsta antalet sådana fall eller fyra uppvisa Göteborgs och Bohus samt Skaraborgs län. Därefter komma Kopparbergs och Västerbottens län med vardera tre fall. Beträffande landsfogdarnas verksamhet i kriminalpolishänseende åberopas vad i det följande anföres beträffande landsfogdarnas befattning med förundersökningar rörande brott.

Vad därefter angår landsfogdens åklagaruppgifter må till en början erinras därom, att åklagarväsendet i Sverige av ålder varit olika organiserat på landsbygden och i städerna. Såsom åklagare vid häradsrätterna tjänstgöra landsfogdarna, landsfiskalerna, stadsfiskalerna i fögderistäderna samt de i vissa köpingar särskilt förordnade åklagarna, de s. k. köpingsåklagarna. Vid rådhusrätterna utföres allmänt åtal av stadsfiskalerna. I Stockholm tjänstgöra därjämte polisassessorerna såsom åklagare.

Länsstyrelsen har tillsyn däröver att begångna brott bliva lagligen beivrade. Under landsfogden sortera de övriga åklagarna vid häradsrätterna men däremot icke stadsfiskalerna i magistratsstäderna.

Justitiekanslern har ställning såsom överordnad myndighet i förhållande till stadsfiskalerna men torde även kunna giva övriga åklagare föreskrifter om åtal. Högsta åklagarmyndighet i riket är Kungl. Maj:t.

I samband med landsfogdeinstitutionens inrättande har vid häradsrätterna genomförts en viss fördelning av målen efter kvalitativa grunder mellan landsfogden, å ena, och de honom underlydande åklagarna, å andra sidan. Vid rådhusrätterna däremot, varest landsfogden saknar åtalsrätt, kan en dylik uppdelning av målen icke förekomma.

Inom sitt förenämnda tjänstgöringsområde, d. v. s. landsbygden i länet och därinom belägna fögderistäder och köpingar, har landsfogden tillsyn över åklagarväsendet samt är allmän åklagare i alla de fall, där icke åtalsrätten uteslutande tillkommer annan åklagarmyndighet eller särskild åklagare blivit för visst mål förordnad. Såsom allmän åklagare åligger det landsfogden att beivra företrädesvis dels brott varå efter lag kan följa straffarbete i fyra år eller därutöver, med undantag för brott mot 20 kap. strafflagen, dels fel eller försummelse i tjänsten av landsfogden underordnade allmänna åklagare eller av utmätningsmän dels ock andra brott som kunna förskylla straffarbete, därest de påkalla utredning av mera krävande art. Övriga brott må av landsfogden beivras om det kan ske utan eftersättande av andra tjänstegöromål. Enligt 19 § 9. förordningen den 16 februari 1864 om strafflagens införande har landsfogden befogenhet att besluta om häktning av den som misstänkes för brott. Självfallet kommer utövändet av denna häktningsrätt att i första hand föranledas av sådana brott, vilka det tillkommer landsfogden beivra. Därjämte har landsfogden emellertid att besluta om häktning för brott begångna i köping där landsfiskal icke har inseende över polisväsendet, ändå att åtal för brottet skall utföras av annan än landsfogden.

Omfattningen av landsfogdarnas verksamhet såsom åklagare framgår av den enligt samma grunder som tablå I uppgjorda tablå II. Denna utvisar att åtalsfrekvensen under ifrågavarande tvåårsperiod varit störst i Stockholms län, där medeltalet för mål däri landsfogden utfört åtal utgör 34. Från Kalmar län med dess abnormt höga siffra 143 kan i detta sammanhang bortses, enär densamma är beroende på att landsfogden i nämnda län under år 1933 utfört åtal för ett stort antal förseelser mot gällande lagstiftning angående mått och vikt. I en mellangrupp med ett medeltal av 21—28 mål komma Södermanlands, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands och Västerbottens län. I en tredje grupp komma slutligen återstående län med de lägsta medeltalen i Uppsala, Göteborgs och Bohus samt Västmanlands län (9) och i Gotlands län (6). Landsfogdens inställelser vid rannsaking med häktad har varit talrikast i Kopparbergs, Stockholms och Västernorrlands län med ett medeltal av respektive 40, 33 och 28. Därefter komma Malmöhus och Gävleborgs län med medeltalet 26. Lägsta medeltalet hava Gotlands och Hallands län med respektive 7 och 3. Antalet inställelser vid domstol för utförande av annan tjänstetalan i brottmål har varit störst i Stockholms län, där medeltalet utgjort 21. Åtta län följa därefter med ett medeltal mellan 12 och 19. I tre av de återstående tretton länen har landsfogden under ifrågavarande treårsperiod icke haft någon inställelse varom nu är fråga.

Vidkommande landsfogdarnas befattning med förundersökningen rörande de grövre brott, för vilka landsfogdarna fört talan, företer tablå II en skiftande bild. Med förundersökning har i detta sammanhang avsetts att landsfogden deltagit i undersökning å brottsplatsen, hållit förhör med den anhållne och i övrigt givit anvisningar om utredningen. Under det att halva antalet landsfogdar verkställt förundersökning i nästan samtliga mål varom här är fråga, hava två landsfogdar verkställt förundersökning i vardera ett mål av 13 respektive 11. Övriga landsfogdar hava verkställt förundersökning i omkring 50—75 procent av de mål vari de fört talan. Beträffande de mål däri fråga varit om ansvar för fel eller försummelse i tjänsten av landsfogden underordnade allmänna åklagare och utmättningsmän, hava i samtliga fall där åtalet utförts av landsfogden denne jämväl verkställt förundersökningen.

Vad slutligen angår den omfattning vari landsfogdarna för förundersökning i brottmål rekvisiterat kriminalstatpolis under 1933 — det första år varunder denna organisation i dess nuvarande form varit verksam — framgår av de infortrade uppgifterna att största antalet rekvisitioner eller 90 förekommit i Stockholms län. Därefter följer Kalmar län med 68, Jönköpings län med 40 samt Kopparbergs och Örebro län med respektive 33 och 32 rekvisitioner.

Av landsfogdens övriga arbetsuppgifter är befattningen med inventeringar den mest framträdande. Jämlikt § 11 kungörelsen den 13 november 1931 med föreskrifter angående medelsförvaltningen i länen åligger det landsfogden, därest länsstyrelsen ej annorlunda förordnar, att förrätta de inventeringar som skola verkställas hos landsfiskal och hos den som av länsstyrelsen förordnats att inom visst område på eget ansvar i landsfiskals ställe var ut-

mättningsman samt hos kronokassör, magistrat som utövar utmättningsmans befattning och stadsfogde i stad utan magistrat. Hos envar av dessa medelsförvaltare skall inventering förrättas minst en gång årligen. Dessutom skall inventering ske ofördröjligen, då sådan medelsförvaltare avlidit eller avgått från tjänsten så ock då han avvikit därur eller beträts med tillgrepp, förskingring eller brist i fråga om i tjänsten omhänderthavda medel. Hos magistrat som utövar utmättningsmans befattning erfordras dock icke inventering då ledamot av magistraten avlidit eller avgått från tjänsten.

Enligt 3 § kungörelsen den 16 december 1927 angående redovisning av penningar, som jämlikt lagen den 24 mars 1927 nedsatts i allmänt förvar, åligger det vidare landsfogden, där länsstyrelsen ej annorlunda förordnar, att hos varje annan överexekutor inom länet än länsstyrelsen minst en gång årligen verkställa inventering av de penningar, som nedsatts jämlikt förenämnda lag.

Slutligen åligger det landsfogden, när han därtill av länsstyrelsen förordnas, att förrätta inventering då häradsskrivare eller den som enligt Kungl. Maj:ts förordnande skall förrätta mantalsskrivningen i stad utan magistrat tillträder tjänsten eller därifrån avgår.

Vid varje inventering skall protokoll upprättas. För protokoll vid inventering hos landsfiskal, särskilt förordnad utmättningsman, kronokassör, magistrat och stadsfogde finnas formulär fastställda, och skall vid sådan inventering medelsförvaltningen granskas i den omfattning formulären utvisa. Över inventering upprättat protokoll skall ingivas till länsstyrelsen.

Där så erfordras äger landsfogden efter länsstyrelsens förordnande anlita sakkunnigt biträde vid förrättandet av inventering hos landsfiskal och annan medelsförvaltare. Till sådant biträde förordnas i regel någon av länsstyrelsens tjänstemän. Till bestridandet av kostnaderna för biträdeshjälp har i riksstaten för de senare åren varit upptaget ett anslag å 10 000 kronor. Då anslaget emellertid endast i ringa mån tagits i anspråk, har det i riksstaten för budgetåret 1934/35 nedsatts till 4 200 kronor.

I tablå III är med ledning av landsfogdarnas uppgifter en sammanställning gjord av den ungefärliga tid, som för landsfogden i varje län åtgått för inventeringar dels per befattningshavare och dels per år, allt efter medeltalet för åren 1932 och 1933. Av tablån framgår, bland annat, följande.

För inventering hos *landsfiskal* har per befattningshavare i några län såsom Kalmar, Malmöhus och Gävleborgs län åtgått 1 dag, medan i andra län såsom Blekinge, Göteborgs och Bohus samt Älvsborgs län därför åtgått 3 dagar eller mera. Medeltalet för samtliga länen utgör per befattningshavare 2 dagar. Den tid som per år åtgått för inventering hos landsfiskal har i vissa län såsom Uppsala, Jönköpings, Kalmar, Gotlands, Malmöhus och Västmanlands län understigit 1 månad, medan samma tid i andra län såsom Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Kopparbergs och Jämtlands län uppgått till 2 å 3 månader. I medeltal för länen utgör den tid som per år åtgått för inventering hos landsfiskal inemot 1½ månad. För inventering hos *kronokassör* har årligen per befattningshavare i flertalet län åtgått 1 å 1½ dag, i några län såsom Blekinge, Värmlands och Jämtlands län 2—3 dagar. Medeltalet per befattningshavare

utgör något över 1 dag. Den tid som per år åtgått för inventering hos kronokassör har i några län såsom Stockholms, Uppsala, Kalmar, Kristianstads, Göteborgs och Bohus samt Gävleborgs län stannat vid 3—4 dagar, under det att samma tid i vissa andra län såsom Östergötlands, Blekinge, Malmöhus och Värmlands län utgjort 7—9 dagar. I medeltal för länen utgör den tid som per år åtgått för inventering hos kronokassör inemot 4 dagar. Att märka är emellertid att inventeringarna hos kronokassörerna i Kopparbergs och Västernorrlands län icke under de år uppgifterna avse verkstälts av landsfogden. *För visst område förordnad utmätningsman* har under de år uppgifterna avse funnits allenast i 10 län. Per befattningshavare har inventeringstiden i medeltal för dessa län utgjort mellan 1 och 2 dagar, och den tid som för inventeringarna åtgått per år har i medeltal för de olika länen utgjort omkring 4 dagar. *Magistrat som utövar utmätningsmans befattning* har även under de år uppgifterna avse funnits allenast i 10 län. Medeltalet av inventeringstiden per befattningshavare har här utgjort något över en dag, och den tid som för inventeringarna åtgått per år har för de olika länen uppgått till obetydligt mera. Någon särskild tid för inventering hos *överexekutor* av medel, som där nedsatts i allmänt förvar, har till synes i allmänhet ej beräknats, utan har den tid som åtgått här för inräknats i den för inventeringen hos kronokassören i staden angivna tiden. Inventering då *häradskrivare* till- eller avträder tjänsten har endast i ett ringa antal fall verkstälts av landsfogden. Då så skett har därtill i regel åtgått en dag.

Tablå III utvisar även den ungefärliga tid, som för landsfogden i varje län årligen åtgått för samtliga inventeringar i länet. För Gotlands län uppgår denna tid blott till något över 7 dagar, under det att motsvarande siffra för Kopparbergs län utgör 116 dagar. Medeltalet för samtliga län belöper sig till något under 50 dagar. De lämnade uppgifterna torde blott avse den tid som åtgått för landsfogden. Den tid som vid förrättning anlitat sakkunnigt biträde använt är således ej medräknad. Blott i nio av länen ha dock till synes biträde i någon nämnvärd utsträckning anlåtats. I några län har biträdestiden årligen uppgått till ett femtontal dagar.

Efter länsstyrelsens förordnande åligger det vidare landsfogden att förrätta auktion å utmätt fast egendom och fartyg, att hålla sammanträde med menighet inom länet samt att föra kronans talan inför rätta. Landsfogden kan jämväl av länsstyrelsen förordnas att bereda, föredraga och till expedition befordra visst ärende, som eljest skulle tillhöra landssekreterares, landskamrerares eller länsassessors föredragning. Det senare förekommer framför allt i Gotlands län där landsfogdens egentliga arbetsuppgifter icke giva befattningshavaren full sysselsättning. Sålunda handlägger landsfogden i nämnda län vissa ärenden som eljest ankomma på landssekreterarens föredragning t. ex. ärenden angående motorfordonstrafiken och uppsikten över utlänningar. I åtskilliga andra län verkställer landsfogden därjämte granskningen av utmätningsmännens till länsstyrelsen såsom överexekutor insända utdrag av utskningsdagböckerna.

Av de i tablå IV intagna uppgifterna framgår, att under åren 1932—1933

landsfogdarna i allenast halva antalet län förordnats att förrätta auktioner. Medeltalet av sådana auktioner har varit störst i Kristianstads och Malmöhus län, respektive 96 och 52, och minst i Östergötlands och Örebro län, där medeltalet utgjorde 2. Sammanträden med menighet under landsfogdens ordförandeskap hava förekommit mycket sparsamt och allenast i halva antalet län under ifrågavarande tvåårsperiod. I något större utsträckning hava landsfogdarna anlåtats för utförande av kronans talan inför rätta. Största antalet sådana rättegångar har utförts av landsfogden i Stockholms län.

I detta sammanhang må slutligen anmärkas förekomsten av ett stadgande i landsfogdeinstruktionen av innehåll, att därest landsfogden under sina tjänsteresor eller eljest finner att anordningar för fattigvård eller hälsovård eller vägars eller andra kommunikationers tillstånd påkalla ingripande från länsstyrelsens sida eller att förhållandena inom visst område å landsbygden böra medföra tillämpning av bestämmelser i ordningsstadgan för rikets städer eller vissa andra närmare angivna författningar, det åligger landsfogden att därom göra anmälan hos länsstyrelsen.

Landsfogdes avlöningsförmåner utgöras i första hand av lön och tjänstgöringspenningar om tillhoppa 5 000 kronor, tre ålderstillägg å 500 kronor efter respektive 5, 10 och 15 års tjänstgöring samt ett ortstillägg i Stockholms län å 400 kronor och i ett vart av Göteborgs och Bohus, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens samt Norrbottens län å 200 kronor. Härtill kommer tillfällig löneförbättring, uppdelad i lön och tjänstgöringspenningar, med 1 200 kronor i samtliga län utom i Stockholms och Norrbottens län, där löneförbättringen utgör 1 440 kronor. Å sålunda utgående löneförmåner åtnjuta landsfogdarna dyrtidstillägg enligt de bestämmelser som i sådant hänseende gälla i fråga om befattningshavare vid i lönehänseende icke reglerat verk. Därjämte hava landsfogdarna vissa inkomster i tjänsten, huvudsakligen i form av expeditionslösen, provisioner å exekutivt försålda fastigheter och fartyg samt ersättningar för tillfälliga uppdrag.

En av de sakkunniga verkställd undersökning avseende åren 1931—1933 har givit vid handen, att dessa extra inkomster varierat betydligt i de olika länen. Sålunda hava i nio län årsmedeltalet understigit 50 kronor och i ytterligare tre län överstigit sistnämnda belopp men icke uppgått till 200 kronor. Därnäst följa tre län med ett årsmedeltal mellan 400 och 900 kronor. I de återstående länen hava vederbörande landsfogdar mera genomgående tagits i anspråk för hållande av exekutiva auktioner, vilket medfört att deras extra inkomster avsevärt överstigit övriga landsfogdars. Sålunda utgör ungefärliga årsmedeltalet i fyra län 1 500 kronor, i ett län 2 600 kronor samt i ytterligare två län 4 000 respektive 4 400 kronor. I de återstående två länen uppgick årsmedeltalet till omkring 8 100 respektive 8 700 kronor.

III. Tidigare reformförslag m. m.

Frågan om en reform av landsfogdeorganisationen upptogs redan några år efter dess tillkomst av numera landshövdingen S. Linnér i hans i november 1922 avgivna utredning angående omorganisation av polisväsendet i riket (statens offentliga utredningar 1922: 49). De av Linnér föreslagna förändringarna, vilka berörde hela åklagarväsendet, voro i korthet följande.

Åklagarväsendets organisation skulle i huvudsak vara gemensam för land och stad. Under länsstyrelsen skulle ledningen av åklagarväsendet i länet utövas av landsfogden, som till sitt biträde skulle kunna hava en länspolisassessor. Under landsfogden stående åklagare skulle vara landsfiskalerna och stadsfiskalerna, vilka senare skulle vara statstjänstemän och utnännas av länsstyrelsen. De nuvarande köpingsåklagarna skulle ej längre hava åtalsbefogenhet. I de mindre städerna skulle stadsfiskal ej finnas, utan åklagar göromålen därstädes skulle bestridas av landsfiskalen i angränsande distrikt. Landsfogdarna skulle i regel själva verkställa förberedande undersökning och utföra åtal för brott, å vilka kunde följa högre straff än fängelse i sex månader; med övriga brottmål skulle lands- och stadsfiskalerna taga befattning. Det förutsattes emellertid, att stadsfiskalerna i de större städerna, i fråga om vilka högre kompetensfordringar uppställdes, skulle i viss utsträckning taga befattning även med grövre brott. Förslaget intog den ståndpunkten, att den bestående föreningen mellan polis- och åklagarväsendena borde bibehållas och stärkas, varemot befattningshavarna inom dessa områden borde såvitt möjligt befrias från andra göromål. Sålunda skulle landsfogdarna uteslutande vara polischefer och åklagare inom länet. Stadsfiskalerna skulle, där så förut ej var fallet, bliva polischefer eller åtminstone chefer för kriminalpolisen i städerna. Landsfiskalerna skulle vara polistjänstemän i sina distrikt. I deras övriga göromål föreslogos åtskilliga förenklingar.

Förslaget avsåg även att höja åklagarnas personliga kompetens. Sålunda skulle ej endast landsfogdarna och länspolisassessorerna utan även stadsfiskalerna i de större städerna vara rättsbildade. Övriga stadsfiskaler skulle liksom landsfiskalerna hava väsentligen samma kompetens, som nu fordras av landsfiskaler.

I det beslut om reform av polisväsendet, som fattades vid 1925 års riksdag, upptogs emellertid icke de föreslagna ändringarna rörande åklagarväsendet.

Den 20 november 1924 avlämnade inom socialdepartementet särskilt tillkallade sakkunniga, 1924 års landsstatslönesakkunniga, förslag till lönereglering för landsfogdar och landsfiskaler m. m. (statens offentliga utredningar 1924: 23). Av organisatoriska spörsmål upptogo de sakkunniga till behandling allenast frågan om en minskning i antalet landsfogdar, vilket skulle ske på det sättet att två närliggande län förenades om en landsfogde. De sakkunniga avvisade emellertid en dylik anordning såsom ogenomförbar.

Av de över betänkandet hörda myndigheterna yttrade sig endast två länsstyrelser i nu omhandlade fråga. Den ena av dessa länsstyrelser ansåg, att det nuvarande antalet landsfogdar, en för varje län, borde bibehållas. Den andra länsstyrelsen anförde, med instämmande i de sakkunnigas yttrande i förevarande hänseende, att länsstyrelsen för sin del ansåge, att ett tidigare förslag om två landsfogdar i varje län eller Linnérs förslag om inrättande av länspolisassessorstjänster vore förtjänt av uppmärksamhet i högre grad än frågan om minskning av antalet landsfogdar.

I statsverkspropositionen till 1927 års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag rörande löneroglering för landsfogdarna. Något förslag till organisatoriska förändringar framlades icke i propositionen. Av statsfinansiella skäl ansåg sig vederbörande departementschef icke kunna i detta sammanhang förorda framläggandet för riksdagen av frågan om en definitiv löneroglering för landsfiskalerna.

Förslaget till löneroglering för landsfogdarna vann emellertid icke riksdagens godkännande. I sin skrivelse i ämnet (nr 5 A, punkt 72) anförde riksdagen, bland annat, följande:

Vid prövning av förslaget hade riksdagen kommit till den uppfattningen, att frågorna om ny definitiv löneroglering för landsfogdarna och landsfiskalerna måste anses i vissa avseenden äga sådant samband med varandra, att de lämpligen borde i ett sammanhang vinna sin lösning. Då förslag om löneroglering för sistnämnda befattningshavare icke kunnat föreläggas riksdagen, hade riksdagen sålunda redan av denna anledning funnit, att lönerogleringen för landsfogdarna borde till ett kommande år anstå.

Såsom stöd för denna sin uppfattning ville riksdagen erinra om att 1925 års riksdag i sin skrivelse nr 157 i anledning av riksdagens år 1924 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 januari—30 juni 1923 på givna anledning ifrågasatt, huruvida icke gränserna mellan landsfogdes och landsfiskals befogenhet och tjänsteåligganden borde på ett tydligare sätt uppdragas, då gällande föreskrifter icke syntes lämna den vägledning härutinnan, som av 1917 års riksdag i dess skrivelse nr 216 angående omorganisation av fögderiförvaltningen m. m. åsyftats. I sistnämnda skrivelse hade riksdagen betonat nödvändigheten av att landsfogdarnas och landsfiskalernas befogenheter och åligganden inom det gemensamma arbetsområdet i möjligaste mån och i varje fall skarpare, än som skett i det då framlagda förslaget, fixerades i förhållande till varandra, så att de olägenheter, som föranletts av den svävande arbetsfördelningen mellan kronofogde och länsman i den dåvarande organisationen kunde för framtiden undvikas. 1925 års riksdag anhöll på grund därav, att Kungl. Maj:t måtte taga under övertvägande frågan om vidtagande av sådana ändringar i gällande instruktioner för landsfogdar och landsfiskaler, att dessa tjänstemäns befogenhet och åligganden i möjligaste mån och skarpare, än vad som nu vore fallet, särskildes från varandra. Enligt vad statsrådsprotokollet utvisade, vore utredningen av denna fråga ännu icke av Kungl. Maj:t slutförd. Vid angivna förhållande hade riksdagen icke ingått på någon närmare prövning av frågan om landsfogdarnas lönegradsplacering. Riksdagen ville emellertid hava uttalat önskvärdheten av att, innan nytt förslag till löneroglering förelades riksdagen, ytterligare måtte tagas under övertvägande, huruvida icke landsfogdarna till-

kommande sportler borde i samband med löneregleringen helt borttagas, ävensom att utredning måtte verkställas, huruvida icke en differentiering av landsfogdarnas löner med hänsyn till deras olika arbetsbördas skäligen borde äga rum.

Den åsyftade riksdagsskrivelsen den 12 maj 1925 (nr 157) anmäldes inför Kungl. Maj:t den 1 juli 1927 i vad densamma avsåg till socialdepartementets handläggning hörande ärende. Därvid beslöts att skrivelsen icke skulle föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Processkommissionens betänkande den 15 december 1926 med förslag till rättegångsväsendets reformering (statens offentliga utredningar 1926: 31—33) innebar, bland annat, att åklagarverksamheten vid underrätterna skulle, vad anginge de svårare brottmålen, utövas av en särskild grupp befattningshavare, statsåklagare, vilka i motsats till landsfogdarna icke skulle belastas med exekutiva eller administrativa göromål och ej heller med chefskapet över polispersonalen. Rörande det erforderliga antalet statsåklagare samt rikets indelning i statsåklagardistrikt med mera framlades förslag i ett av särskilda sakkunniga den 29 augusti 1928 (statens offentliga utredningar 1928:20) avgivet betänkande angående ordnande av vissa ekonomiska och organisatoriska förhållanden vid genomförande av den ifrågasatta rättegångsreformen. Av vad sistnämnda sakkunniga därvid anfört synes framgå, att de ansett, att de nuvarande landsfogdarna skulle bliva obehövlige efter processreformens genomförande.

I propositionen den 6 februari 1931 (nr 80) hänförde sig föredragande departementschefen till ovan omförmälda ekonomisakkunnigas utredning angående den nya åklagarorganisationen samt anförde, bland annat, att den föreslagna statsåklagarkåren måste i stort sett nyuppsättas, därvid dock uppenbarligen icke vore uteslutet att rekryteringen i viss omfattning kunde ske med de mera kvalificerade av de nuvarande åklagarna, särskilt landsfogdarna och de större städernas åklagare. Beträffande frågan om landets indelning i statsåklagardistrikt hade departementschefen en från ekonomisakkunnigas uppfattning avvikande mening och framhöll att statsåklagarna borde erhålla en mera lokal förläggning än de sakkunniga åsyftat och att länsindelningen därvid borde i hög grad följas. Frågan huruvida med inrättandet av en statsåklagarkår de nuvarande landsfogdebefattningarna skulle kunna indragras ansåg departementschefen icke i förevarande sammanhang böra göras till föremål för närmare undersökning.

I den förut omförmälda (s. 6) förberedande utredningen angående omorganisation av landsfiskalsbefattningarna m. m. anförde de sakkunniga beträffande landsfogdarna, bland annat, följande:

Mellan underåklagarna och den högsta åklagarmyndigheten måste i en framtida organisation uppenbarligen finnas en kategori överordnade åklagare med uppgift bland annat att avgöra när underrätts utslag skulle överklagas samt

att utföra åtalet i hovrätten. På dessa överåklagare borde ankomma att hålla kontinuerlig uppsikt över det sätt varpå underåklagarna förvaltade sina ämbeten. Skulle det inträffa att en underåklagares arbetsbörda över hövan stegrades genom anhopning av svårare mål och kunde erforderlig lättnad ej erhållas genom överflyttande på biträden av åtals utförande i de enklare målen, eller förekomme eljest anledning för en överåklagare att själv övertaga ett eller annat större mål, borde han tydligen äga befogenhet härtill. Enligt processkommisionens förslag skulle inrättas icke blott en kår av högre kvalificerade statsåklagare vid underrätterna, utan även särskilda åklagare vid hovrätterna. Innan det ännu vore avgjort huruvida båda dessa nya åklagarkårer eller måhända blott en enhetlig överåklagarkår skulle komma till stånd, syntes det vara för tidigt att vidtaga åtgärder för de nuvarande landsfogdarnas avskaffande.

De sakkunniga framhöllo slutligen att det uppenbarligen vore ett önskemål att i största möjliga utsträckning befria särskilt de landsfogdar, som framdeles förordnades och vilka uppfyllde de skärpta kompetenskrav i kriminaltekniskt hänseende som kunde komma att uppställas, från alla göromål som icke hade med åklagar- och polisväsende att skaffa. I detta sammanhang framlade de sakkunniga förslag till en förbättrad utbildning för landsfogdarna i såväl teoretiskt som praktiskt hänseende.

Den 11 juli 1931 avlämnade 1928 års lönekommitté betänkande med förslag till lönereglering för landsfogdar, lappfogdar och landsfiskaler m. m. (statens offentliga utredningar 1931:18). Kommittén upptog i betänkandet till behandling frågorna om en minskning av antalet landsfogdetjänster samt om dessa tjänsters eventuella indragning. Kommittén anförde därvid i huvudsak följande.

Efter det landsstatslönesakkunniga avgivit sitt betänkande hade landsfogdarna fått sig tilldelade vissa nya arbetsuppgifter genom den år 1925 genomförda reformeringen av polisväsendet. Landsfogdens verksamhet på ifrågasvarande område vore visserligen för närvarande av nyorganiserande art, eftersom 1925 års polislag vore under successivt införande å landsbygden. Men även sedan den nya polisorganisationen blivit i sin helhet genomförd, torde frågor om förändringar och förbättringar i denna organisation inom de olika länen, särskilt personalfrågorna, komma att taga någon del av landsfogdens arbetstid i anspråk.

I allmänhet torde landsfogdarnas arbetsbörda under numera inträdda förhållanden vara av den betydenhet, att med nuvarande organisation en indragning av landsfogdetjänster genom sådan befattnings förening med annan tjänst hos vederbörande länsstyrelse eller genom utvidgning av landsfogdes tjänstgöringsområde icke kunna genomföras utan att landsfogdegöromålen därigenom bleve lidande. Då en på sådant sätt genomförd minskning av antalet landsfogdetjänster därjämte med all sannolikhet skulle medföra avsevärda olägenheter för därav berörda länsstyrelser, hölle kommittén i likhet med landsstatslönesakkunniga före, att det nuvarande antalet landsfogdetjänster borde bibehållas.

Utöver vad nu sagts behandlade kommittén icke några organisatoriska spörsmål av intresse i detta sammanhang.

IV. Bristerna i den nuvarande landsfogdeorganisationen.

Den reform av fögderiförvaltningen, som ägde rum år 1918 och för vilken i det föregående i korthet redogjorts, kan icke betraktas annat än som ett första steg i riktning mot åstadkommandet av mera ändamålsenliga organisatoriska förhållanden inom av reformen berörda områden. Framför allt måste den i detta sammanhang tillskapade landsfogdeinstitutionen betraktas såsom ett provisorium. Denna institution har nämligen, enligt vad erfarenheten på ett tämligen tidigt stadium visat, icke fått en sådan utformning att den blivit alltigenom lämpad för de arbetsuppgifter vilka tillagts densamma. Det må sålunda redan här anmärkas, att landsfogdarna icke kommit att intaga den ledande och övervakande ställning inom åklagar- och polisväsendet i länen som ursprungligen varit avsedd. Ej heller i fråga om landsfogdarnas kamerala verksamhet, främst befattningen med inventeringar hos vissa medelsförvaltare, hava förhållandena utvecklat sig i gynnsam riktning.

En av huvudanledningarna till detta mindre tillfredsställande resultat är att i en befattningshavares hand sammanförts alltför olikartade arbetsuppgifter. Detta har resulterat i en splittring i landsfogdarnas verksamhet. Intresse och naturlig fallenhet hos en viss befattningshavare för ett slag av arbetsuppgifter har — särskilt då såsom nedan skall påvisas någon egentlig övervakning från överordnade myndigheters sida icke funnits — ej sällan medfört en benägenhet att låta övriga uppgifter komma i andra rummet. Framhållas kan sålunda, att för flertalet av den första uppsättningen landsfogdar, vilka till stor del rekryterades ur de förutvarande kronofogdarnas led, helt naturligt den kamerala verksamheten framstod såsom den mest intresseväckande. För den yngre generationen landsfogdar har åter nämnda verksamhetsgren kommit att te sig tämligen intresselös. Det förtjänar emellertid påpekas att, såsom tjänsten är organiserad, ett mer eller mindre temporärt eftersättande av någon del av densamma understundom är oundvikligt, t. ex. vid oförutsedda sammanträffanden av göromål inom olika arbetsområden.

Med de alltför skiftande arbetsuppgifterna har vidare följt en svaghet i landsfogdetjänstens hela struktur. I stället för att framstå såsom en chefsbefattning har tjänsten snarare erhållit karaktären av en hjälpporganisation, framför allt till åklagar- och polisväsendet. Denna svaghet i administrativt hänseende har självfallet haft en ogynnsam återverkan på landsfogdarnas ställning i förhållande till såväl allmänheten som underordnade befattningshavare.

Såsom ovan antytts lider landsfogdeorganisationen av brister inom samtliga tre huvudområden för befattningshavarnas verksamhet. I fråga om landsfogdarnas befattning med åklagar- och polisgöromålen äro dock åtskilliga brister att tillskriva den otillfredsställande organisationen av det svenska åklagar- och polisväsendet överhuvud taget. I förevarande fall hava emellertid bristerna måhända kommit att bliva mera framträdande.

I *åklagarhänseende* må till en början framhållas att landsfogdarna sakna enhetlig ledning. Ej heller äro de såsom åklagare underkastade erforderlig kontroll av en kvalificerad överordnad myndighet. Länsstyrelserna, vilka såsom högsta åklagarmyndigheter i länen böra följa landsfogdarnas verksamhet å ifrågavarande område, sakna av naturliga skäl de nödiga förutsättningarna härför. Å de flesta håll taga länsstyrelserna jämväl föga eller ingen befattning med några egentliga åklagaruppgifter. I följd härav och då landsfogdarna icke äro organisatoriskt anknutna till justitiekanslersämbetet, bedrives deras åklagarverksamhet såsom nyss anmärkts utan uppsikt från någon för ändamålet lämpad myndighets sida. I den mån till följd av samhällsutvecklingen kräven på rättsväsendets olika organ bliva större, framträder olägenheten av en dylik ordning allt tydligare.

Vidare är landsfogdens ställning såsom högre åklagare icke konsekvent genomförd i förhållande till övriga åklagare inom länet. Att stadsfiskalerna i magistratsstäderna icke äro underkastade landsfogdens chefskap eller stå under hans tillsyn är tidigare i annat sammanhang omnämnt. Gällande instruktioner innehålla emellertid icke heller några uttryckliga bestämmelser om landsfogdens chefställning i förhållande till övriga åklagare i länet, i främsta rummet landsfiskalerna samt stadsfiskalerna i fögderistäderna. Visserligen skall landsfogden enligt landsfogdeinstruktionen hava tillsyn över åklagarväsendet inom sitt tjänstgöringsområde, men frånvaron av vägledande detaljbestämmelser i fråga om sättet för denna tillsyns utövande gör innebörden av denna föreskrift tämligen oklar. Landsfogden måste sålunda anses äga ringa möjlighet till en mera effektiv tillsyn av sist omnämnda underåklagares handhavande av sina åklagaruppgifter. I följd härav saknar landsfogden även i stort sett det inflytande med avseende å beivrande av brott, som bör tillkomma en högre åklagare. Såsom ett mindre tillfredsställande förhållande må i detta sammanhang jämväl framhållas, att landsfogden praktiskt taget är betagen möjligheten att inverka på rekryteringen av de åklagarkårer vilkas verksamhet han enligt sin instruktion skall kontrollera.

Landsfogdarnas verksamhet såsom högre åklagare har i stort sett kommit att inskränkas till utförandet av åtal för vissa grövre brott. Beträffande dessa företagas emellertid ofta förundersökningarna icke under landsfogdens ledning, vilket ur flera synpunkter måste anses mindre tillfredsställande. Värdet av en i juridiskt hänseende mera kvalificerad åklagare vars huvudsakliga verksamhet består i procederande vid domstolarna är naturligen mycket begränsat. Att förundersökningarna åtminstone tidigare bedrivits mer eller mindre oberoende av landsfogden sammanhänger delvis med att denne icke äger tillgång till en central polisavdelning. Denna brist har varit särskilt framträdande vid utredningar rörande mera omfattande kriminalsaker där spaningarna förgrenat sig långt utom de lokala polisdistrikten. Först genom inrättandet av statspolisen från och med år 1933 har en förbättring i berörda hänseende inträtt. Det är emellertid för tidigt att redan nu uttala något omdöme om denna reforms inverkan å landsfogdarnas kriminalpolisverksamhet. Att bristerna i densamma emellertid icke kunna avhjälpas enbart

genom inrättandet av statspolisavdelningar i Stockholm och vissa städer i landsorten torde vara uppenbart.

I *polishänseende* må vidare framhållas, att under länsstyrelserna alltjämt saknas en ledande och organiserande kraft med erforderlig utbildning och erfarenhet i ordningspolisverksamhet. Den tillgång såsom högre polisbefäl, vilken landsfogdarna avsågo att utgöra, har nämligen visat sig tämligen ringa, och landsfogdarna hava icke kunnat av länsstyrelserna i erforderlig grad utnyttjas för sådant ändamål. En väsentlig brist i organisationen i denna del är — förutom den ovan påtalade avsaknaden av en central polisavdelning — att landsfogdens verksamhetsområde är begränsat till landsbygden och fögderistäderna i länet. Att landsfogden icke kan användas såsom mellanhand vid länsstyrelsens utövande av dess polismyndighet i magistratsstäderna är så mycket mera till nackdel som polischeferna i dessa städer — i regel borgmästaren eller en rådman — så gott som undantagslöst sakna såväl teoretisk som praktisk polisutbildning. Vidare är landsfogden icke utrustad med de befogenheter som erfordras för fyllande av befattningen såsom överordnad polischef inom sitt verksamhetsområde. I någon mån är det jämväl landsfogdens tidsödande göromål i övrigt, ej minst med avseende å kontrollen över medelsförvaltarna i länet, som lägga hinder i vägen för en mera målmedveten befattning med ordningspolisfrågor. Grunden till landsfogdens ringa tillsyn över honom underställd polispersonal torde emellertid framför allt vara att tillskriva den vaga avfattning som stadgandena om landsfogdens åligganden i nu berörda hänseende erhållit i landsfogdeinstruktionen. Under senare åren inträffade händelser inom olika län hava med önskvärd tydlighet visat nödvändigheten av att länsstyrelserna hava till sitt förfogande en högre polistjänsteman med förmåga att med omdöme och fasthet lösa de uppgifter i ordningspolishänseende vilka förekomma. Erfarenheten har jämväl ådagalagt att åtskilliga landsfogdar icke varit vuxna dylika uppgifter. Skälet härtill torde i främsta rummet vara att de saknat erforderlig ordningspolisutbildning. Såsom en väsentlig olägenhet måste därför betecknas frånvaron av ett bestämt krav på dylik utbildning för inträde på landsfogdebanan. De sakkunniga vilja här nedan återkomma till denna fråga.

Beträffande verksamheten såsom *inventeringsmän* må framhållas, att flertalet av de nuvarande landsfogdarna på grund av avsaknad av kameralutbildning icke äga erforderliga förutsättningar för denna verksamhetsgren. Härtill kommer att landsfogdarna icke hava den ständiga och omedelbara kontakt med medelsförvaltningens alla grenar, som måste anses nödvändig för ett behörigt utövande av kontrollen över medelsförvaltarna.

Av vad ovan anförts framgår bland annat, att i åtskilliga fall landsfogdetjänsterna besatts med personer som saknat för tjänsten nödig utbildning och erforderliga kvalifikationer i övrigt. De förutvarande kronofogdar, som vid organisationens genomförande kommo in på landsfogdebanan, hade som regel tidigare endast i ringa utsträckning sysslat med polis- och åklagargöromål och

saknade för övrigt nödig utbildning för dylik verksamhet. De landsfogdar, vilka därefter i mån av uppkomna ledigheter efterträtt dessa äldre landsfogdar, hava som huvudsaklig tillgång i utbildningshänseende haft juris kandidatexamen samt viss verksamhet vid domstol (tingsmeriter) ävensom någon tids tjänstgöring i länsstyrelse. Den polisutbildning som för närvarande föreskrives för rätt att bliva landsfogde måste nämligen med hänsyn till det sätt varpå den är ordnad betecknas såsom skäligen värdelös. De sakkunniga, som finna sistnämnda detalj förtjänt av särskild uppmärksamhet, vilja härutinnan framhålla följande.

Omförmälda tjänstgöring har hittills som regel fullgjorts i Stockholm eller Göteborg och uteslutande varit förlagd till kriminalpolisen i dessa städer. I allmänhet har tjänstgöringen varit så ordnad, att landsfogdeaspiranterna under de första fyra till åtta veckorna fått medfölja kriminalkonstaplarna i spaningsarbetet, deltagit i undersökningar av brottsplatser, närvarit vid polisförhör samt i övrigt beretts tillfälle att sätta sig in i kriminalpolisens organisation och arbetsmetoder. Därefter hava aspiranterna under omkring fyra veckor fått följa arbetet å centralbyrån för fingeravtryck i Stockholm respektive tekniska avdelningen i Göteborg och slutligen under återstående delen av utbildningstiden tjänstgjort som förhørsledare och därunder åtminstone i någon utsträckning uppsatt polisrapporter.

Trots den till synes allsidiga utbildning inom det praktiska kriminalpolisarbetet, som denna tjänstgöring innebär, har den dock icke givit tillfredsställande resultat. Detta torde i första hand bero därpå, att det av ekonomiska skäl icke varit möjligt avdela särskild personal med huvudsaklig uppgift att handleda och utbilda landsfogdeaspiranterna samt att aspiranttjänstgöringen icke varit sammanförd till vissa bestämda tidsperioder utan i stort sett fått fullgöras å av aspiranterna själva valda tider. Därtill kommer, att den personal, som aspiranterna under tjänstgöringen varit underställd eller med vilken den samarbetat, i första hand måst fullgöra de kriminalpolisuppgifter, som åvilat densamma, och endast i andra hand kunnat ägna sig åt landsfogdeaspiranternas utbildning. Då någon ersättning ej utgått för det arbete och det besvär handledningen av aspiranterna åsamkat polispersonalen, har denna för övrigt icke haft det intresse för ifrågavarande handledning som varit önskvärt. Utbildningen har därför också varit mycket ojämn. De aspiranter som varit mera energiska och intresserade och därjämte haft förmånen att under tjänstgöringen samarbeta med eller underställas kriminalpolismän, som velat och haft tillfälle att handleda och undervisa dem, hava kunnat få ett relativt gott utbyte av tjänstgöringen; för de övriga åter har tjänstgöringen icke varit till avsedd nytta i utbildningsavseende och i vart fall icke tillnärmelsevis motsvarat utbildningstidens längd.

En avgjord brist i den nuvarande polisutbildningen är att den, såsom ovan nämnts, uteslutande är förlagd till kriminalpolisen och sålunda icke berör övriga betydelsefulla områden inom polisverksamheten. Särskilt med hänsyn till att landsfogdarna icke sällan ställas inför nödvändigheten att taga befäl över och leda ordningspolisstyrkor samt under allvarliga förhållanden

handskas med folkmassor och ingripa mot orosstiftare, måste bristen på ordningspolisutbildning anses vara av mycket allvarlig art.

Mot den nuvarande polisutbildningen torde vidare kunna anmärkas, att den ensidigt varit inriktad på praktiskt kriminalpolisarbete och att landsfogdeaspiranterna — med undantag för tvenne kurser i kriminalteknik som under åren 1931 och 1932 på statens bekostnad varit anordnade vid Stockholms högskola — icke erhållit någon teoretisk undervisning eller utbildning.

Ett otillfredsställande förhållande är slutligen att såsom villkor för landsfogdetjänst icke uppställs krav på att vederbörande är fri från vissa kroppsfel eller viss sjukdom. Med tanke på att landsfogden såsom ovan antytts kan komma att uppträda som befälhavare över sammandragna polisstyrkor såväl vid demonstrationer och oroligheter som vid tävlingar och liknande sammankomster med stor anslutning från allmänhetens sida, måste kravet på viss fysisk kondition hos landsfogden vara fullt berättigat.

En bidragande orsak till landsfogdetjänstens försvagande är vidare, att å landsfogdens expedition icke finnes någon i författningsväg ordnad inre organisation. Ej ens i de mest arbetstyngda länen har landsfogden något juridiskt biträde och den skrivbiträdeshjälp som står till landsfogdens förfogande är å flera håll mycket otillfredsställande ordnad. Landsfogden nödgas sålunda själv syssla med allehanda göromål av enklaste beskaffenhet, såsom diariesföring, registrering, uppsättande av schablonmässiga skrivelser och dylikt, var till på senare tid kommit ett tidsödande mekaniskt avprickningsarbete i fråga om utmätningsmännens kassajournaler. Avsaknaden av rättsbildade biträden har bland annat gjort, att vid ledigheter för landsfogden tillgång icke funnits till för tjänsten kvalificerad arbetskraft. Frånvaron av biträdespersonal å tjänstelokalen har vidare medfört, att under landsfogdens ofta långvariga bortovaro från sin expedition i och för inventeringar eller andra tjänsteför rättningar utom tjänsterummet, därstädes saknats lämplig person, som kunnat mottaga ankommande post och telefonsamtal samt i övrigt stå den besökande allmänheten till tjänst. Därjämte har det löpande expeditionsarbetet under landsfogdens frånvaro från tjänstelokalen fått ligga alldeles nere.

Det må slutligen framhållas, att de relativt ogynnsamma avlöningsförmåner i förening med det på senare tider uppkomna osäkerhetstillståndet med avseende å en blivande åklagarreform gjort landsfogdebanan mindre lockande för dugliga yngre jurister med håg och fallenhet för de huvuduppgifter, varom här är fråga. I följd härav hava till exempel dugande landsstatstjänstemän med utsikt till befordran inom länsstyrelserna ej velat söka landsfogdebefattning. Lönen i den senare har nämligen varit jämställd med de lägsta juristtjänsternas (länsnotariens och länsbokhållarens) avlöning inom landsstaten. Det säger sig självt att landsfogdetjänsterna under sådana förhållanden i längden icke kunna bliva tillfredsställande rekryterade. Häri ligger också en av de allvarligaste bristerna i den nuvarande landsfogdeorganisationen.

Att inom åtskilliga län landsfogdetjänsten trots de ovan påtalade ogynnsamma organisatoriska förhållandena likväl uppehållits på ett i stort sett tillfredsställande sätt måste tillskrivas personlig duglighet och energi ävensom naturlig fallenhet för yrkets huvuduppgifter hos de personer som innehaft ifrågavarande befattningar. Detta förhållande kan emellertid icke tagas till intäkt för ett bibehållande av landsfogdetjänsten i dess nuvarande skick. Densamma är enligt de sakkunnigas mening av beskaffenhet att bära undergå en fullständig omorganisation för att kunna motsvara kraven på den högre åklagar- och polisbefälsbefattning, vilken den i första hand är avsedd att utgöra. I detta sammanhang kunna de sakkunniga icke underlåta att ännu en gång erinra om att spörsmålet om en reform å förevarande område restes redan fem år efter organisationens tillkomst. Att förhållandena därefter icke utvecklats sig i övertäglig gynnsam riktning torde framgå av vad de sakkunniga ovan anfört.

V. Frågan om en partiell reform av landsfogdeorganisationen.

Såsom i det föregående framhållits äro åtskilliga av de brister, vilka i åklagarhänseende vidlåda landsfogdeorganisationen, genomgående för åklagarväsendet överhuvud taget. Framför allt är frånvaron av en enhetlig ledning ävensom befattningshavarnas belastning med främmande arbetsuppgifter och bristande personliga kvalifikationer missförhållanden som återfinnas inom alla kategorier av åklagare. Då frågan om en reform å detta område tidigare varit föremål för behandling, har jämväl som regel förutsatts, att hela åklagarväsendet skulle i ett sammanhang undergå erforderlig omorganisation. Av det förut återgivna departementschefsanförendet den 24 maj 1934 (sid. 6 o. f.) framgår emellertid, att under det förberedande arbete inom justitiedepartementet, som föregått nu förevarande utredningsarbete, det ifrågasattes huruvida det icke vore lämpligare att framgå i etapper med början med en omorganisation av landsfogdetjänsterna. Anledningen härtill skulle bland annat vara, att en omläggning av de nuvarande landsfiskalernas arbetsuppgifter förutsatte ett ställningstagande till vissa andra aktuella organisationsfrågor inom fögderiförvaltningen. De sakkunniga vilja härutinnan anföra följande.

Av de åsyftade organisationsfrågorna inom fögderiförvaltningen är frågan om en omläggning av uppbördsväsendet den mest framträdande. Den 30 juni 1929 framlade 1924 års uppbördssakkunniga förslag till en rationell skatteuppbörd (statens offentliga utredningar 1929: 17), vilket utmynnade i en vittgående omläggning av uppbördsväsendet. En omorganisation av de nuvarande landsfiskalsbefattningarna synes icke kunna ske utan att hänsyn tages till vissa av de i nämnda förslag berörda förhållandena. Vad som därvid förtjänar särskilt beaktande är spörsmålet beträffande skatterestantierna och den därav betingade restindrivningen. Härutinnan anförde 1924 års sakkunniga, såvitt nu är i fråga:

En omläggning av uppbördsförfarandet enligt de sakkunnigas förslag torde kunna tänkas medföra en avsevärd begränsning av skatterestantierna. Reformens gynnsamma inverkan på resultatet av skatteuppbörden komme att medföra betydande lättnader i fråga om landsfiskalernas, övriga utmätningmäns samt fjärdingsmäns och exekutionsbetjänternas arbetsböda. Minskades antalet restförda belopp mera avsevärt, vore det uppenbart att detta förhållande komme att kraftigt minska behovet av arbetskraft för indrivning. Det vore emellertid förenat med stora svårigheter att beräkna omfattningen av arbetsbördans minskning och att på sådana beräkningar grunda förslag till omreglering av landsfiskalsdistrikten. Inom åtskilliga distrikt hade under senare tid anställts extra landsfiskaler, vilkas avlöning utginge av anslaget till polisväsendet å landsbygden. Minskades den ordinarie landsfiskalens göromål med indrivning av utskylder, komme han att erhålla ökad tid för övriga tjänstegöromål, särskilt polisärenden. I åtskilliga distrikt torde emellertid — även om den extra personalen minskades — den ordinarie landsfiskalens göromål komma att nedgå så mycket att genom omreglering av landsfiskalsdistrikten antalet sådana distrikt kunde nedbringas. Frågan om omreglering av landsfiskalsdistrikten hade redan varit föremål för övervägande av landsstatslönesakkunniga, vilka föreslagit minskning av antalet landsfiskalsdistrikt. De sakkunniga ansåge sig icke böra i detta sammanhang vidare än som skett ingå på frågan om uppbördsreformens återverkningar å landsfiskalerna.

Här må jämväl ånyo erinras om det i betänkandet 1930: 31 framlagda förslaget om en uppdelning av landsfiskalsgöromålen på två grupper befattningshavare, landsfiskaler och häradsfogdar, av vilka de senare skulle övertaga det landsfiskalerna nu åvilande bestyret med indrivning och redovisning av skatter och böter. Tillika må anmärkas, att från något håll ifrågasatts huruvida icke, likaledes utan samband med en uppbördsreform, landsfiskalerna skulle i annan ordning kunna befrias från berörda göromål. Detta skulle kunna ske därigenom att åt fjärdingsmännen uppdroges att självständigt ombesörja indrivningen, varjämte dessa befattningshavare skulle avge sin redovisning direkt till länsstyrelsen och vederbörande kommunala myndigheter. Länsstyrelsen skulle förstärkas med vissa nya tjänstemän, vilka skulle öva uppsikten över fjärdingsmännens bestyr samt i övrigt ombesörja det landsfiskalerna nu åvilande arbetet i förevarande hänseende.

Genomförandet av en uppbördsreform, resulterande i en avsevärd nedgång i restantierna å landet, eller en omläggning av restindrivningen enligt någon av sist angivna linjer, kommer uppenbarligen att ur organisationssynpunkt vara av avgörande betydelse vid en omorganisation av landsfiskalsbefattningarna. Det har i anledning härav givits uttryck åt den uppfattningen, att med en åklagarreform borde anstå i avbidan på den reform inom uppbörds- och indrivningsväsendet som förr eller senare vore att förvänta. Därest båda dessa reformer samtidigt vunne sin lösning, kunde nämligen en slutgiltig fixering ske av de arbetsuppgifter, vilka inom av reformerna berörda områden kunde inträffa. Därav skulle även följa att det av dessa arbetsuppgifter föranledda personalbehovet lättare kunde överblickas.

De sakkunniga anse för sin del, att det samband som otvivelaktigt föreligger mellan planerna på en allmän åklagarreform, å ena, och reformsträvandena inom uppborås- och indrivningsväsendet, å andra sidan, icke bör utgöra hinder för att redan nu förverkliga sådana önskemål i fråga om ett förbättrat åklagarväsende, som låta sig genomföra utan en ändrad organisation av uppborås- och indrivningsväsendet. Med tanke på det alltjämt fortskridande arbetet inom processlagberedningen, där enligt vad de sakkunniga inhämtat det processuella förfarandet i brottmål redan gjorts till föremål för behandling, är nämligen varje förlust i tid med avseende å skapandet av en kvalificerad åklagarorganisation oläglig. Då emellertid frågan om en omläggning av de nuvarande landsfiskalernas arbetsuppgifter i riktning mot en underåklagarreform för ögonblicket skjutits åt sidan måste, av skäl som departementschefen i sitt anförande den 24 maj 1934 angivit och till vilka de sakkunniga hänvisa, förevarande reformarbete under alla förhållanden taga sin början med landsfogdeorganisationen.

En dylik partiell reform låter sig enligt de sakkunnigas mening väl genomföra. Därest landsfogdarna, vilket ligger närmast till hands, göras till överåklagare med huvuduppgift att öva uppsikt och kontroll över underåklagarnas verksamhet, torde detta icke komma att på något sätt föregripa en blivande underåklagarreform. Huru en ny underåklagarorganisation i framtiden än kommer att gestaltas, måste under alla förhållanden mellan justitiekanslern såsom högste åklagare och de lokala underåklagarna finnas en väl kvalificerad överåklagare med övervakningsskyldighet i förhållande till underåklagarna inom vissa större områden t. ex. länen. Det är nämligen icke tänkbart att övervakningen av underåklagarna skall kunna utövas av justitiekanslern direkt. Likaledes kommer det städe att finnas ett behov av en överåklagare i och för utredning och beivrande av vissa grövre eller i utredningsavseende särskilt krävande brott vilka, därest de skulle omfattas av underåklagarnas åtalsplikt, komme att alldeles förrycka underåklagarnas handhavande av löpande göromål av mera ordinär natur. Det kan enligt de sakkunnigas mening i framtiden endast bli fråga om smärre jämkningar beträffande vilka brott som skola höra till överåklagaren. Vare sig dessa jämkningar gå i den ena eller den andra riktningen, kunna de dock icke bli av någon avgörande betydelse. Ur organisationssynpunkt kunna sålunda några bärande skäl icke anföras mot att till en början enbart landsfogdetjänsten ombildas till en överåklagarbefattning anpassad efter tidens krav. Ingenting hindrar för övrigt att i samband med en dylik ombildning därav föranledda enstaka förändringar i åklagarhänseende verkställas inom ramen för de nuvarande landsfiskals- och stadsfiskalsorganisationerna. En förutgången omorganisation av landsfogdebefattningarna torde sannolikt även komma att i någon mån underlätta motsvarande arbete inom sistnämnda båda organisationer. Sålunda kommer givetvis de nya landsfogdarnas arbetskraft att tagas i anspråk för uppbyggandet av en ny underåklagarorganisation, när en sådan blir i tur att införas. Ej heller med hänsyn till polisväsendet kunna några svårigheter tänkas uppkomma genom en

partiell landsfogdereform. Jämväl å detta område kommer nämligen under alla omständigheter att krävas en mellanhand mellan länsstyrelsen såsom högsta polismyndighet i länet och de lokala polischeferna.

De sakkunniga vilja vidare framhålla, att svårigheterna för genomförandet av en överåklagarreform ökas allteftersom i mån av avgång nya landsfogdar med för överåklagarartjänst otillräckliga kvalifikationer komma in på banan. Det må i detta sammanhang erinras därom att statsmakterna sedan lång tid tillbaka arbetat för att säkerställa domstolarnas rekrytering i kvalitativt hänseende. Beträffande åklagarväsendet hava däremot några dylika strävanden icke framträtt. Då det gäller att å detta område taga igen det försummade, måste självfallet början göras med den kategori åklagare beträffande vilka behovet är mest trängande. Enligt de sakkunnigas mening råder ingen tvekan därom att icke behovet av en bättre rekrytering är störst i fråga om landsfogdarna. För de sakkunniga har det följaktligen kommit att framstå såsom ett oeftergivligt villkor att, därest riksdagens år 1931 uttalade önskemål beträffande skapandet av en mera kvalificerad åklagarkår skall kunna inom rimlig tid tillmötesgå, det nuvarande landsfogdeprovisoriet snarast möjligt avlöses och ersättes med en ändamålsenlig överåklagarorganisation. I omedelbar anslutning härtill bör emellertid frågan om en omorganisation av landsfiskals- och stadsfiskalstjänsterna tagas under övervägande. De sakkunniga förutsätta sålunda att, efter slutförandet av förevarande utredningsarbete, åtgärder skyndsamt vidtagas för utredandet av sistnämnda fråga.

VI. Huvudlinjerna för en reform.

Vid utformandet av huvudlinjerna för ifrågavarande reform hava de sakkunniga utgått från nu rådande förhållanden inom domstolsväsendet och polisväsendet. Samtidigt har emellertid beaktats nödvändigheten av att, därest en ny landsfogdeorganisation kommer till stånd under nuvarande rättegångsordning, organisationen göres sådan att den med lätthet kan anpassas efter de krav som efter processreformens genomförande må komma att ställas å en motsvarande organisation inom åklagarväsendet. Under utredningsarbetet har följaktligen erforderlig förbindelse upprätthållits med arbetet inom processlagberedningen.

En omorganisation av landsfogdetjänsterna bör enligt de sakkunnigas mening ske efter de i det följande angivna grunder, vilka erhållit sin närmare utformning i vid betänkandet fogade författningsutkast, vartill de sakkunniga hänvisa. Dessa grunder överensstämman i allt väsentligt med riktlinjerna i departementschefsanförandet den 24 maj 1934.

Landsfogdens huvuduppgifter böra allt fortfarande omfatta såväl åklagar- som polisgöromål. Att befria landsfogden från befattningen med förundersökningar i brottmål (kriminalpolisverksamhet) kan enligt de sakkunnigas uppfattning icke ifrågakomma. Av organisatoriska skäl är det ej heller möjligt att för närvarande avskära det existerande sambandet mellan

landsfogden och ordningspolisen. Över huvud taget synes med ett ställnings-tagande till frågan huruvida de allmänna åklagarna jämväl skola fylla vissa funktioner inom polisväsendet böra anstå i avbidan på det slutliga utformandet av bestämmelserna rörande den blivande straffprocessen.

I ändamål att avhjälpa de brister, som vidlåda landsfogdeorganisationen i åklagar- och polishänseende, böra landsfogdarna i princip befrias från sådana arbetsuppgifter som måste anses oförenliga med deras verksamhet såsom åklagare och polismän. En dylik åtgärd synes så mycket mera påkallad som de uppgifter vilka här åsyftas, i främsta rummet inventeringarna hos vissa medelsförvaltare, enbart skulle vinna på att anförtros för dylik verksamhet mera lämpade organ än landsfogdarna. En renodling av arbetsuppgifterna bör emellertid icke begränsas till åtgärden att därifrån avskilja vad som ligger inom det kamerala området. De sakkunniga anse sålunda, att landsfogdarnas åklagar- och polisverksamhet bör göras mera kvalificerad samt att landsfogdarna böra erhålla en mera markerad chefställning än de för närvarande intaga.

Vid bestämmandet av landsfogdens tjänstgöringsområde hava de sakkunniga utgått från den nuvarande länsindelningen. Ehuru densamma i flera hänseenden måste anses mindre rationell, hava likväl avgörande skäl befunnits tala mot införandet av en särskild administrativ indelning i förevarande fall.

I varje län skall finnas en landsfogde. Denne skall intaga ställning såsom överåklagare och länspolischef. I detta sammanhang har övervägts lämpligheten av att ersätta benämningen landsfogde med en titel som bättre svarar mot ifrågavarande befattningshavares verksamhet. De sakkunniga hava emellertid funnit införandet av en ny benämning icke för närvarande böra ifrågakomma.

Landsfogdens verksamhet skall omfatta icke blott landsbygden och där inom belägna fögderistäder utan jämväl samtliga magistratsstäder i länet. Från denna regel synes dock Kungl. Maj:t böra göra vissa undantag såvitt angår polisväsendet. Av lämplighetsskäl torde nämligen efter prövning i varje särskilt fall enstaka större städer med väl kvalificerad polisledning (polismästare) kunna lämnas utanför landsfogdens polisverksamhet. De städer vilka därvid i första hand synas böra ifrågakomma äro Göteborg och Malmö. Då i detta sammanhang talas om landsfogdens polisverksamhet avses därmed icke den befattning med polisutredning angående brott som landsfogden i egenskap av åklagare kan bliva skyldig att taga. Till denna fråga återkomma de sakkunniga i annat sammanhang.

I administrativt hänseende skall landsfogdens ställning såsom befattningshavare inom fögderiförvaltningen upphöra. Ej heller skall landsfogden annat än i sällsynta undantagsfall, varom mera nedan, bibehålla sin nuvarande ställning såsom till hälften tjänsteman hos länsstyrelsen. Landsfogden synes icke lämpligen kunna inordnas i någon redan befintlig förvaltningsorganisation utan får tillsvidare anses representera ett led i en framtida

självständig åklagar- eller polisorganisation. Intill dess en dylik organisation föreligger måste det omedelbara chefskapet över landsfogden ordnas provisoriskt.

Då landsfogdens arbetsuppgifter jämväl i fortsättningen skola ligga inom områden vilka åtminstone delvis äro helt skilda från varandra, har någon enhetlighet i subordinationshänseende icke syntts möjlig att upprätthålla. Ehuru vissa betänkligheter kunna anföras häremot, hava de sakkunniga likväl funnit sig böra föreslå en tudelning av chefskapet över landsfogden. I samband med att landsfogden blir överåklagare i länet skall länsstyrelsens ställning såsom högsta åklagarmyndighet upphöra och landsfogden övertaga länsstyrelsens hittillsvarande uppgift att utöva tillsyn över att begångna brott lagligen beivras. Landsfogden bör följaktligen, framför allt efter en dylik förändring, i åklagarhänseende underställas en väl kvalificerad överordnad myndighets uppsikt och ledning. För denna uppgift torde av naturliga skäl för närvarande endast justitiekanslersämbetet kunna ifrågakomma. Därest landsfogdarna ställas under justitiekanslersämbetets chefskap, innebär detta ett första steg i riktning mot skapandet av en enhetligt ledd och i sin verksamhet behörigen kontrollerad åklagarorganisation. Å andra sidan kommer landsfogdens befattning med ordningspolisgöromålen i länet, såsom längre fram skall påvisas, att avsevärt ökas, vilket medför att landsfogden erhåller en fastare anknytning än hittills till länsstyrelsen såsom högsta polismyndighet i länet. Detta förhållande har syntts böra föranleda till att landsfogden skall såsom länspolischef vara underställd länsstyrelsen. Omfattningen av justitiekanslersämbetets respektive länsstyrelsens chefsmyndighet bör framgå av vederbörliga författningar. I överensstämmelse härmed hava i det av de sakkunniga upprättade utkastet till instruktion för landsfogdarna (bil. A) de båda verksamhetsområden varom här är fråga blivit i göriligaste mån avgränsade i förhållande till varandra.

I egenskap av överåklagare skall landsfogden hava ansvaret för och ledningen av åklagarväsendet i länet. Under landsfogdens chefskap skola stå samtliga lands- och stadfiskaler samt polismän med åtalsrätt, här gemensamt benämnda underåklagare. Landsfogden skall genom årliga inspektioner hos samtliga underåklagare och genom granskning av särskilda, från dem halvårsvis inkommande rapporter (bil. Y) tillse, att ifrågavarande befattningshavare fullgöra sina skyldigheter i åklagarhänseende. I samband med införandet av denna rapportskyldighet för underåklagarna skall den nuvarande skyldigheten i sådant hänseende för stadfiskalerna i förhållande till justitiekanslern upphöra. Den allmänna ledningen av åklagarväsendet inom länet skall landsfogden därjämte utöva genom att bistå underåklagarna med råd och upplysningar såväl vid anhängiggörande och utförande av åtal vid underrätt som vid fullföljd av talan i hovrätt eller hos Kungl. Maj:t.

Landsfogdens chefskap över underåklagarna skall enligt de sakkunnigas mening innebära, att landsfogden skall äga anbefalla en underordnad åklagare att anhängiggöra eller fullfölja ett åtal, vilket i så fall sker på landsfogdens ansvar. Vidare skall underåklagaren kunna av landsfogden åläggas

att i det särskilda fallet undersöka, huruvida ett visst brott blivit begånget inom underåklagarens verksamhetsområde. Eftersätter underåklagare i det senare fallet sin tjänsteplikt genom att utan skäl underlåta att åtala, bör detta för den felande kunna medföra ansvar för tjänstefel. Över sådan förseelse må allenast domstol döma. Disciplinbestraffning skall sålunda icke kunna ifrågakomma i detta fall.

I konsekvens med vad ovan sagts medför ej heller subordinationsregeln att landsfogden skall äga förbjuda underåklagare att fullfölja ett tjänstemål från underrätt till hovrätt. Ur kontrollsynpunkt bör likväl föreskrivas skyldighet för underåklagare att, då han ämnar fullfölja tjänstetalan, i närmare angiven ordning härom underrätta landsfogden. Denne blir därigenom i tillfälle att vid behov lämna underåklagaren nödiga anvisningar eller ock, såsom nedan skall visas, att själv övertaga målet i hovrätten. De sakkunniga hava icke funnit erforderligt att underåklagare annorledes än genom den föreslagna halvårsrapporten underrättar landsfogden om de mål, i vilka underåklagarens talan helt eller delvis ogillats och vilka denne icke ansett sig böra fullfölja. För att erhålla en uppfattning om den föreslagna kontrollerande verksamheten från landsfogdarnas sida hava de sakkunniga låtit verkställa en undersökning angående antalet av lands- och stadsfiskaler under treårsperioden 1931—1933 till hovrätterna fullföljda mål. Årsmedeltalet för Svea hovrätt (tretton län) utgjorde under angivna period 121 mål, för Göta hovrätt (åtta län) 246 mål och för hovrätten över Skåne och Blekinge (tre län) 67 mål.

Såsom överåklagare skall landsfogden i viss utsträckning själv utföra åtal för inom länet begångna brott. I fråga om vissa grövre brott bör självfallet denna verksamhet vara obligatorisk. Samtliga de brott, som skola åtalas av landsfogden, böra vara i den för tjänsten gällande instruktionen bestämt angivna. I detta hänseende äro motsvarande bestämmelser i nuvarande landsfogdeinstruktion mindre tillfredsställande avfattade.

Vid bestämmandet av den brottsgräns, vid vilken landsfogdens skyldighet att utföra åtal skall inträda, hava de sakkunniga ansett det önskvärt att densamma icke sättes för lågt. Landsfogdens verksamhet såsom överåklagare bör nämligen i princip vara mera inriktad på ledning och övervakning av de underordnade åklagarnas verksamhet än på utförandet av åtal. I alla de fall där kravet på en väl kvalificerad åklagare är oeftergivligt bör dock åklagaruppgiften ligga i landsfogdens händer. Å andra sidan får landsfogdens åklagarverksamhet icke göras så omfattande, att hans övriga ämbetsåligganden därigenom eftersättas samt underåklagarnas intresse för tjänsten minskas och deras auktoritet lider skada. Från straffprocessuell synpunkt torde under nuvarande rättegångsordning till landsfogden böra läggas allenast de i allmänna strafflagen upptagna grövre brotten, d. v. s. sådana som normalt förskylla straffarbete i fyra år eller strängare straff, samt vissa medelsvåra brott, vilkas beivrande som regel fordrar särskilda kvalifikationer hos åklagaren. De sakkunniga vilja i samband med behandlingen av vissa detaljbestämmelser återkomma till detta spörsmål.

Från regeln om landsfogdens obligatoriska åtalsskyldighet böra under vissa förutsättningar undantag kunna förekomma. Är sålunda den landsfogden

i visst mål åvilande åklagaruppgiften uppenbarligen att anse såsom mindre krävande, skall landsfogden äga förordna underordnad åklagare att på eget ansvar fullgöra vad på landsfogden ankommer. Men även i andra fall än det nu nämnda skall underordnad åklagare kunna erhålla dylikt förordnande så vitt angår bestämt mål eller tillsvidare beträffande vissa slag av mål. Förutsättningen härför skall vara att den underordnade åklagaren får anses väl skickad att fullgöra de åklagaruppgifter varom fråga är. Detta får antagas vara förhållandet med, bland andra, de rättsbildade stadsfiskalerna i vissa städer. Självfallet bör emellertid icke den omständigheten att en underåklagare är rättsbildad vara avgörande för frågan om han lämpligen bör anförtros att föra talan i landsfogdemål. De sakkunniga hava förutsatt, att under alla förhållanden det övervägande antalet i Göteborg och Malmö begångna brott av ifrågavarande slag skola konstant åtalas av därvarande underåklagare. Den diskretionära prövningen av underåklagarnas lämplighet för ifrågavarande åklagaruppgifter har synts böra anförtros åt justitiekanslersämbetet. Någon inskränkning beträffande landsfogdens övervakande verksamhet i förhållande till de underåklagare vilka, på sätt nyss anförts, funnits lämpliga för en vidgad åtalsbefogenhet har icke ansetts böra ske. Principen om en enhetlig ledning samt om övervakning av hela underåklagarväsendet inom länet har synts de sakkunniga så viktig, att densamma bör till alla delar upprätthållas oberoende av enstaka underåklagares större kvalifikationer för sin tjänst.

Landsfogdens verksamhet såsom åklagare skall icke vara begränsad till förenämnda obligatoriska åtalsskyldighet. Jämväl för andra brott än dem som omfattas därav bör det tillkomma landsfogden att anhängiggöra och utföra åtal. Detta bör sålunda ske då ett brott, som faller under underåklagares åtalsplikt, tarvar en mera omfattande utredning eller vederbörande underåklagare av särskild anledning icke finnes lämpligen böra föra talan i målet. I anslutning härtill bör landsfogden jämväl vara befogad att övertaga utförandet av ett utav underåklagare redan anhängiggjort åtal. Denna befogenhet skall självfallet av landsfogden kunna utövas på vilket stadium av rättegången som helst. Landsfogden skall sålunda, efter det underrätt meddelat slutligt utslag i mål däri underåklagare fört talan, kunna själv fullfölja målet till hovrätten och där utföra åtalet. De sakkunniga förutsätta, att den rätt för landsfogden att i det särskilda fallet övertaga underåklagares tjänsteplikt, varom här är fråga, skall av landsfogden utövas med takt och omdöme.

De sakkunniga hava varit medvetna om att det understundom kan bliva förenat med svårigheter för landsfogden, därest flera mål i vilka han för talan samtidigt äro anhängiga vid olika domstolar, att inställa sig vid någon av dessa. Till förebyggande av att rannsaking med häktad utsättes å för landsfogden oläglig tid hava de sakkunniga därför funnit lämpligt föreslå ett stadgande av innehåll, att landsfogden skall vid anmälningen hos ordföranden i vederbörande domstol om häktningsåtgärden tillika uppgiva å vilka av de dagar, som kunna ifrågakomma för rannsakingen, landsfogden är av andra tjänsteangelägenheter hindrad att inställa sig vid rätten. Det är att förmoda att domstolens ord-

förande vid bestämmandet av tiden för rannsakingen kommer att beakta vad landsfogden sålunda meddelat. Skulle det i allt fall inträffa, att landsfogden icke kan inställa sig i visst av honom anhängiggjort mål, har han möjlighet att efter justitiekanslersämbetets bestämmande kunna förordna underordnad åklagare att uppvakta i målet.

Landsfogden skall följa förundersökningarna rörande de brott, vilka skola åtalas av honom. Denna regel bör i princip gälla icke endast i fråga om brott, som falla under landsfogdens obligatoriska åtalsskyldighet, utan även beträffande andra brott vilka landsfogden finner anledning åtala. Vikten av att den åklagare, som skall vid domstol utföra åtalet för ett begånget brott, följer den föregående utredningens gång, är uppenbar. Om så icke sker kan åklagaren icke tänkas tillfredsställande behärska det för domstolen framlagda utredningsmaterialet.

Den omfattning, vari landsfogden skall taga befattning med förundersökningen, är naturligen beroende på brottets beskaffenhet och på vilken polispersonal landsfogden förfogar över för utredningen. I förundersökningen rörande ett större affärs- eller konkursbedrägeri, där åtalets utförande kan beräknas bliva förenat med åtskilligt besvär på grund av förekomsten av invecklade räkenskaper och dylikt, torde landsfogden vara nödsakad att själv taga ledningen från första början. Däremot synes landsfogden vid förundersökningen rörande t. ex. ett förfalskningsbrott eller ett brott angående våld å person, därest han till sitt förfogande har tekniskt kunnig kriminalpolis, i regel kunna åt denna överlämna åtskilliga av de arbetsuppgifter som äro att hänföra till spaningen. Uppenbart är emellertid att landsfogden skall under förundersökningens fortgång vara såväl berättigad som skyldig att lämna den biträdande polispersonalen de anvisningar ävensom själv vidtaga de åtgärder, som för åtalets utförande må vara erforderliga.

I de fall, där landsfogden leder förundersökningen, är det ur straffprocessuell synpunkt önskvärt, att han själv blir i tillfälle att utföra åtalet. Undantag från denna regel bör såvitt möjligt förekomma endast när det under förundersökningens gång skulle visa sig, att åklagaruppgiften uppenbarligen är att anse såsom mindre krävande. I dylikt fall bör ju, enligt vad ovan sagts, landsfogden kunna uppdraga åtalets utförande åt underordnad åklagare.

Av vad ovan anförts framgår, att övervakningen av landsfogdens verksamhet i egenskap av överåklagare skall åvila justitiekanslersämbetet. Övervakningen skall ske dels vid justitiekanslerns inspektionsresor och dels med ledning av från landsfogden före den 1 februari och den 1 augusti varje år till justitiekanslersämbetet insända redogörelser för landsfogdens verksamhet såsom överåklagare under det senast förflutna kalenderhalvåret. Redogörelsen skall avgivas enligt formulär som fastställas av Kungl. Maj:t samt innehålla uppgift å till landsfogden inkomna anmälningar om brott, som falla under landsfogdens obligatoriska åtalsskyldighet, och av landsfogden i anledning därav vidtagna åtgärder. En dylik anmälning skall givetvis redo-

visas i varje arbetsredogörelse till dess landsfogdens befattning med ärendet helt upphört. Arbetsredogörelsen skall vidare utvisa, bland annat, av landsfogden utan justitiekanslersämbetets bestämmande meddelade förordnanden för underordnad åklagare att fullgöra på landsfogden ankommande åklagarruppgifter samt resultatet av under kalenderhalvåret företagna inspektioner hos underåklagare. De sakkunniga hänvisa till av dem upprättat förslag till arbetsredogörelse (bil. X).

Genom en på detta sätt organiserad övervakning torde justitiekanslersämbetet erhålla god möjlighet att följa landsfogdarnas överåklagarverksamhet och att tillse att de härutinnan fullgöra sina skyldigheter på ett tillfredsställande sätt.

I egenskap av länspolischef skall landsfogden under länsstyrelsen ha ansvaret för och ledningen av polisväsendet inom området för hans polisverksamhet. De arbetsuppgifter som härutinnan skola åvila landsfogden böra vara i landsfogdeinstruktionen bestämt angivna. Enligt de sakkunnigas mening skall det i första hand åligga landsfogden att vaka över att allmän ordning och säkerhet upprätthållas. Vidare skall landsfogden ha en allmän översyn av polisväsendet samt svara för att effektiviteten uppehålls. Sålunda skall han tillse, att gällande polisinstruktioner eller eljest för polispersonalen meddelade föreskrifter äro lämpade efter förhållandena samt att polisväsendet tillhörande befattningshavare på lämpligaste sätt utnyttjas för sina uppgifter och vederbörligen fullgöra sina åligganden. Särskild uppmärksamhet skall landsfogden ägna åt att de olika polisdistrikten fullgöra vad på dem ankommer till polisväsendets behöriga upprätthållande. Där i nu nämnda avseenden länsstyrelsens medverkan erfordras, har landsfogden att hos länsstyrelsen göra de framställningar vartill omständigheterna kunna föranleda. Även eljest då landsfogden under sin verksamhet som länspolischef iakttagit förhållanden, som finnas böra komma till länsstyrelsens kännedom, skall han göra anmälan därom till länsstyrelsen. Landsfogden skall med uppmärksamhet följa den underlydande polispersonalens verksamhet och såsom personalchef göra sig underrättad om de olika befattningshavarnas duglighet, nit och uppförande såväl i som utom tjänsten. Till befästade av landsfogdens ställning som länspolischef och till befördrande av enhetlighet inom polisväsendet skall landsfogden ha att till länsstyrelsen avge yttrande i alla sådana frågor rörande polisväsendet inom området för hans polisverksamhet, i vilka beslutanderätten tillkommer länsstyrelsen.

Liksom hittills skall landsfogden utöva chefskapet i vissa avseenden öfver i köping anställd polisman med åtalsrätt. Beträffande chefskapet öfver polisavdelning som anställdts för landstingsområde bör, då landstingspolisen numera praktiskt taget upphört, bestämmelse ej inflyta i instruktionen för landsfogdarna i annan form än såsom en övergångsbestämmelse.

Landsfogden skall fortfarande vara närmast till att föra befälet öfver sammandragna polisstyrkor. Med avseende å statspolisen skall landsfogdens åligganden vara oförändrade. För ordningens upprätthållande skall landsfogden vara behörig att tillkalla ordningsstatspolis. Dock har den nuvarande skill-

naden i fråga om rekvisition till magistratsstad och till annan stad ej ansetts böra bibehållas. Landsfogden skall sålunda äga rekvirera ordningsstatspolis jämväl till magistratsstad. Detta har syntts lämpligt med hänsyn såväl till landsfogdens allmänna ställning till statspolisen som till den föreslagna utvidgningen av landsfogdens polisverksamhet. Likaså har landsfogden av praktiska skäl ansetts böra tilläggas rätt att i brådskande fall för ordningens upprätthållande tillkalla reservpolis. Angående landsfogdens rätt att i dylika fall tillkalla viss annan polispersonal i länet än stats- och reservpolis skola gällande bestämmelser i ämnet bibehållas. Likaledes skall i fråga om den för kriminalpolisverksamhet avsedda personalen landsfogden hava samma befogenheter som för närvarande. Av den föreslagna utvidgningen av området för landsfogdens verksamhet följer emellertid, att landsfogden får befattning jämväl med kriminalpolisen i magistratsstäderna.

I sin polisverksamhet skall landsfogden stå i ständig kontakt med å ena sidan länsstyrelsen samt å den andra underlydande personal. Då landsfogden personligen står i närmare förbindelse med länsstyrelsen än med justitiekanslersämbetet och länsstyrelsen därigenom har större möjlighet att kontinuerligt följa landsfogdens verksamhet såsom länspolischef, är det tillräckligt att landsfogden allenast en gång om året — före den 1 februari — till länsstyrelsen avgiver en berättelse angående sin ifrågavarande verksamhet. Denna berättelse, som kan vara skäligen summarisk, skall innehålla uppgift om polisväsendets tillstånd och behov samt förslag till åtgärder som kunna finnas påkallade.

För att landsfogden skall komma i mera intim kontakt än hittills med underlydande polischefer, har det däremot ansetts nödigt ålägga dessa att kvartalsvis till landsfogden avgiva rapporter angående polisväsendet. I dessa rapporter, vilka skola granskas av landsfogden, skola förändringar inom de lokala polisorganisationerna ävensom polischefernas verksamhet under det senast förflutna kvartalet i stora drag komma till synes. För ändamålet skola blanketter enligt av Kungl. Maj:t fastställt formulär tillhandahållas polischeferna. Förslag till sådana blanketter har av de sakkunniga upprättats (bil. Z).

Det synes i detta sammanhang förtjäna uppmärksammas, att av den föreslagna utvidgningen av landsfogdens polisverksamhet till att omfatta jämväl magistratsstad, där borgmästaren eller en rådman är polischef, följer det otvivelaktigt mindre lämpliga förhållandet, att ordföranden i rådhusrätten eller en ledamot däri i polishänseende blir underställd en vid rådhusrätten tjänstgörande åklagare. Rättelse av detta missförhållande skulle vinnas, därest polischefskapet i sådan stad överflyttades å stadsfiskalen. En dylik anordning, vilken redan under det tidigare reformarbetet av polisväsendet varit föreslagen, skulle även innebära en förbättring av polisväsendet. Befattningen med polisgöromål måste nämligen stå bättre överens med den verksamhet som ankommer å en åklagare än å en ordförande eller ledamot i domstol. Å en stadsfiskal, som tillika vore polischef, skulle därjämte krav kunna uppställas på fullständig polisutbildning. Vidare skulle större enhetlighet i polisorganisationen ernås. Emellertid torde med en dylik överflyttning av polischefskapet i

magistratsstad böra anstå till dess en omorganisation företages av lands- och stadsfiskalsbefattningarna. Det må dock anmärkas, att redan nu i flertalet magistratsstäder den faktiska ledningen av den egentliga polisverksamheten utövas av stadsfiskalen antingen såsom poliskommissarie eller på grund av särskilda föreskrifter eller ock till följd av sedvana.

Landsfogdens arbetsuppgifter i övrigt, utöver dem som falla inom området för åklagar- och polisverksamheten, böra enligt de sakkunnigas mening inskränka sig till en viss inspektionsskyldighet beträffande inom länet befintliga härads- och stadsfängelser samt polisarrester. Denna verksamhet skall ej föranleda företagandet av tjänsteresor enbart av denna anledning utan utövas i samband med resor för andra ämbetsgöromål. Inkommer däremot till landsfogden anmälan om missförhållanden vid ett visst fängelse eller en viss arrest eller om i sådan anstalt förvarad persons behandling, bör landsfogden självfallet vara berättigad att omedelbart företaga en resa till ifrågasvarande plats för undersökning.

Liksom hittills bör emellertid landsfogden kunna av länsstyrelsen förordnas att utföra kronans talan inför domstol. Dylikt förordnande skall dock endast meddelas, när landsfogdens övriga ämbetsgöromål ej lägga hinder i vägen härför, samt får ej avse annat än rättegång vid allmän domstol. Givetvis bör landsfogden ej anlitas för utförande av talan i bagatellmål.

Bibehållas bör slutligen den nuvarande föreskriften i landsfogdeinstruktionen att, där landsfogden under sina tjänsteresor eller eljest finner brister föreliggande beträffande vissa sociala välfärdsanordningar, kommunikationsväsendet m. m., landsfogden skall därom göra anmälan till länsstyrelsen.

Enligt vad den verkställda utredningen givit vid handen komma de ämbetsgöromål som, enligt vad i det föregående angivits, skola åligga landsfogden att vara tillräckliga för utfyllandet av dennes tjänstetid. I Gotlands län och möjligen i något annat enstaka mindre län kunna dock förhållandena giva utrymme för annan verksamhet vid sidan av åklagar- och polisgöromålen. Den ytterligare verksamhet som därvid skall ifrågakomma bör vara förlagd till länsstyrelsen och avse uppgifter, som kunna anses ligga landsfogdens polisverksamhet nära. Om dylik utvidgning av landsfogdens arbetsuppgifter skall Kungl. Maj:t förordna.

Med den verksamhet landsfogden skall utöva följer nödvändigt kravet, att landsfogden erhåller tjänstelokal med ordnade expeditionsförhållanden. Tjänstelokalen bör av praktiska skäl vara inrymd hos länsstyrelsen, där ej Kungl. Maj:t annorledes förordnar. I likhet med övriga ämbets- och tjänstemän i motsvarande ställning bör landsfogden hava en bestämd mottagningstid för allmänheten, t. ex. fyra timmar. Är landsfogden av ämbetsgöromål hindrad att infinna sig å sin mottagningstid, skall det åligga länsstyrelsen att efter framställning av landsfogden tillse, att lämplig person finnes tillgänglig å landsfogdens expedition under tiden för dess öppethållande för mottagande av handlingar och telefonmeddelanden. Landsfogden skall tillika genom länsstyrelsens försorg tillhandahållas erforderlig skrivbiträdes hjälp.

Å landsfogdens expedition skola föras vissa dagböcker efter av Kungl. Maj:t fastställd typ. Av dagböckerna skall en avse ordningspolisärenden, en kriminalpolis- och åklagarärenden och en övriga ärenden. Därjämte skall föras en resedagbok. Över landsfogden underlydande polispersonal skall föras register, vilket för enhetlighetens skull jämväl skall vara av en utav Kungl. Maj:t fastställd typ. Med ledning av de förut omnämnda polischefsrapporterna har landsfogden möjlighet att kvartalsvis komplettera polisregistret. De sakkunniga hava upprättat förslag till formulär till omförmälda böcker samt register (bil. U och V).

Med landsfogdens chefställning skall följa skyldighet att taga befattning med vissa personalärenden. Sålunda har landsfogden att i frågor rörande tillsättande och entledigande av underåklagare så ock angående semester och annan tjänstledighet för sådan befattningshavare avgiva yttrande till den i ärendet beslutande myndigheten. Detta yttrande kan naturligen då fråga är om kortare ledigheter avgivas helt formlöst vid ett telefonsamtal eller genom en påteckning å ansökningshandlingen.

Landsfogden skall vidare följa rekryteringen av lands- och stadsfiskalskåren inom länet. I följd härav skall innan å landsfiskalskontor antages biträde, vars avlöning helt eller delvis bestrides av statsmedel, landsfogden till länsstyrelsen avgiva yttrande i ärendet. Dessutom bör landsfogden vid sina inspektioner hos underåklagarna göra sig underrättad om huruvida andra aspiranter å åklagarbanan än de nu nämnda vunnit anställning å vederbörande underåklagares kontor. Där så finnes erforderligt bör landsfogden givetvis göra påpekanden rörande aspiranternas verksamhet, utbildning m. m.

Landsfogdebefattning skall såsom för närvarande tillsättas av Kungl. Maj:t efter ansökan. Över ansökningshandlingarna skola båda chefsmyndigheterna, justitiekanslersämbetet och länsstyrelsen, avgiva yttranden. Med hänsyn till den ställning landsfogdarna äro avsedda att intaga inom rättsväsendet synas skäl tala för att de för framtiden böra sortera under justitiedepartementet i stället för som nu under socialdepartementet. Å andra sidan kan icke bortses från att de jämväl i fortsättningen skola vara nära anknutna till det under socialdepartementet lydande polisväsendet. För de sakkunniga har det framstått såsom mest ändamålsenligt att, förutom åklagarväsendet, hela polisväsendet överflyttas till justitiedepartementet. Då frågan härom emellertid icke kan bliva föremål för övervägande annat än i samband med en omorganisation av återstående delar av åklagarväsendet, vilja de sakkunniga i denna del inskränka sig till att framhålla önskvärheten av att alla frågor rörande landsfogdeorganisationen tillsvi vidare avgöras efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet.

För att landsfogden skall kunna fullgöra de viktiga uppgifter som enligt förslaget åläggas honom, är det ofrånkomligt att han genomgår för dessa uppgifter särskilt lämpad utbildning. De sakkunniga, som med hänsyn

till de föreslagna förändringarna i fråga om landsfogdarnas arbetsuppgifter finna de nuvarande kompetensvillkoren för behörighet till landsfogdetjänst vara i behov av fullständig revision, skola i annat sammanhang återkomma till denna fråga.

I avlöningshänseende böra landsfogdarna erhålla en förmånligare ställning än de för närvarande intaga. Detta är en väsentlig förutsättning för att ifrågavarande befattningar skola bliva besatta med dugliga krafter. Därest till följd av ogynnsamma avlöningsförhållanden rekryteringen av landsfogdetjänsterna blir mindre tillfredsställande, kan värdet av förevarande reform bliva i hög grad tvivelaktigt. Handhavandet av de maktpåliggande ämbetsuppgifter varom här är fråga kan nämligen icke utan skada för rättsordningen anförtros andra än högt kvalificerade befattningshavare. Dylika befattningshavare stå dock icke att erhålla med mindre tjänsterna, framför allt i ekonomiskt hänseende, göras eftersträvansvärda. En omständighet som talar för en relativt hög löneställning för landsfogdarna är därjämte att landsfogdebefattningarna i regel komma att bliva sluttjänster.

En reglering av landsfogdarnas löneförmåner bör ske i enlighet med de bestämmelser som gälla för i avlöningshänseende nyreglerade verk inom den allmänna civilförvaltningen. Landsfogdebefattningarna torde alltså böra inordnas i den för nyssnämnda verk gällande löneplanen. Åtskilliga skäl tala därvid för att, på sätt 1925 års riksdag anført, en viss differentiering av landsfogdarnas löner sker. Hänsyn bör sålunda i första hand tagas till beräknade variationer i arbetsbördan i åklagar- och polishänseende inom olika län samt till det med tjänsten å vissa håll förenade större ansvaret. Bortses kan ej heller från nödvändigheten av att landsfogdebefattningarna i mera avlägset belägna län av rekryteringshänsyn göras i ekonomiskt avseende mera förmånliga än i andra. De sakkunniga, vilka anse att de lönegrader vilka böra ifrågakomma skola vara B 28, B 29 och B 30, vilja i annat sammanhang återkomma till frågan om de särskilda landsfogdebefattningarnas hänförande till de olika lönegraderna.

I samband med en löne reglering efter här angivna linjer böra samtliga med landsfogdebefattningarna för närvarande förenade extra inkomster i tjänsten (sportler), jämväl landsfogdarna tillkommande bötesandelar, indragas till statsverket.

Beträffande landsfogdes tjänstedräkt, tjänstetecken och beväpning böra gällande bestämmelser bibehållas. Dock synes för varje landsfogdebefattning böra genom statens försorg anskaffas sådan för tjänsten erforderlig utrustning som stål hjälm, pistol, sabel jämte tillbehör.

Semester skall tillkomma landsfogden enligt bestämmelserna i allmänna avlöningsreglementet. Tiden för semestern skall bestämmas av justitiekanslersämbetet i samråd med länsstyrelsen. I samma ordning må i fall av behov annan ledighet än för semester beviljas landsfogden under högst 45 dagar årligen. Kortare ledigheter under sammanlagt 14 dagar årligen skola dock kunna beviljas av länsstyrelsen ensam.

Då det med hänsyn till omfattningen av visst ämbetsgöromål är erforderligt, må landsfogden, i likhet med åtskilliga andra tjänstemän, kunna erhålla partiell ledighet från sin tjänst under viss tid. Frågan härom skall hänskjutas till Kungl. Maj:ts avgörande. Det förordnande för underåklagare att fullgöra den landsfogden eljest åvilande åtalsskyldigheten, varom tidigare i annat sammanhang talats, skall icke vara att hänföra till sådan partiell ledighet som här avses. Beviljandet av partiell ledighet förutsätter nämligen enligt de sakkunnigas mening att landsfogden befrias från det övervägande antalet arbetsuppgifter och att det i vederbörlig ordning å landsfogdetjänsten förordnas vikarie, vilken skall fullgöra alla de åligganden som icke förbehållits den ordinarie landsfogden.

Det måste vara ett bestämt önskemål att landsfogden såvitt möjligt tager befattning med samtliga ämbetsgöromål av vikt. På grund härav skall landsfogden, då han begär tjänstledighet för viss tid, uppgiva huruvida och i vad mån under den tiden handläggning vid domstol av mål, däri landsfogden skall utföra tjänstetalan, utsatts att förekomma eller ock på landsfogden ankommande polisgöromål av mera krävande beskaffenhet kunna förväntas ifrågakomma.

Vikarie för landsfogde under längre tid än tre månader skall förordnas av Kungl. Maj:t efter justitiekanslersämbetets och länsstyrelsens hörande. I andra fall skall vikarie förordnas i enahanda ordning som är stadgad i fråga om sådana ledigheter som beviljas av justitiekanslersämbetet, respektive länsstyrelsen. Till vikarie skall som regel endast förordnas befattningshavare inom åklagarväsendet.

I disciplinärt hänseende har det icke ansetts lämpligt att upprätthålla tudelningen av chefskapet över landsfogden. Det skall sålunda enbart tillkomma justitiekanslersämbetet att meddela landsfogde föreställning, därest han icke behörigen iakttager sina tjänsteplikter såsom överåklagare eller länspolischef. Låter landsfogden sig icke därav rätta eller har han begått fel av svårare beskaffenhet, må justitiekanslersämbetet förordna om åtal mot landsfogden inför hovrätt.

Med hänsyn såväl till den ställning landsfogden är avsedd att intaga inom rättsväsendet som till önskvärdheten av att han i största möjliga utsträckning ägnar tid och krafter åt sina ämbetsplikter bör landsfogden icke vid sidan därav bedriva viss privat verksamhet. Landsfogden skall sålunda icke äga att själv eller genom annan förrätta auktioner, ej heller må han vara rättens ombudsman eller förvaltare i konkurs.

Att landsfogden icke skall äga uppträda såsom enskild parts rättegångsombud eller rättegångsbiträde finna de sakkunniga uppenbart. Av praktiska skäl måste dock göras ett undantag från denna regel. Det har sålunda föreslagits, att landsfogde icke må åtaga sig dylika uppdrag annorledes än i samband med utförandet av tjänstetalan och där det kan ske utan eftersättande av

landsfogden åvilande ämbetsplikter. Där landsfogden åtager sig dylikt uppdrag, må han emellertid icke betinga sig eller mottaga gottgörelse för detsamma.

De sakkunniga anse slutligen, att arbetsförhållandena i vissa län nödvändiggöra anställandet av rättsbildade biträden hos därvarande landsfogdar. För ifrågavarande befattningshavare, förslagsvis benämnda landsfogdeassistenter, böra i utbildningshänseende i princip gälla detsamma som för landsfogdarna. Inrättandet av assistentbefattningar måste jämväl vara motiverat av hänsynen till landsfogdekårens framtida rekrytering. Assistentbefattningarna böra emellertid vara genomgångstjänster även för underåklagarbefattningarna i vissa större underåklagardistrikt, t. ex. större och medelstora städer. Den ideala befordringsgången i framtiden bör sålunda vara landsfogdeassistent—ordinarie underåklagare—landsfogde. De sakkunniga vilja i samband med behandlingen av vissa detaljbestämmelser återkomma till frågan om organiserandet av ifrågavarande assistentbefattningar.

Då det icke läser kunna påräknas att landsfogdeassistent anställs i mera än ett mindre antal län, synes det med hänsyn till det ökade expeditionsarbete som ålägges landsfogdarna lämpligt, att viss del av den landsfiskalsaspirant åvilande tjänstgöring i länsstyrelse t. ex. två månader förläggas till landsfogdens expedition. Därigenom skulle jämväl vinnas att landsfogden erhöles ökad möjlighet att lära känna ifrågavarande aspiranter, varjämte dessa vunne en inblick i den centrala ledningen av länets åklagar- och polisväsende. De sakkunniga, som icke funnit erforderligt att föreslå någon ändring i sådan riktning i hithörande författningar, förutsätta att de olika länsstyrelserna komma att ordna ifrågavarande tjänstgöring.

VII. Detaljbestämmelser.

Brott vilka det skall åligga landsfogden att beivra.

I det föregående hava de sakkunniga uttalat att de brott, vilka som regel skola åtalas av landsfogden, böra vara i den för tjänsten gällande instruktionen bestämt angivna. I samband därmed hava de principer angivits, vilka böra ligga till grund för bestämmandet av den brottsgräns vid vilken landsfogdens åtalsskyldighet skall inträda.

Inom statistiska centralbyrån har efter de sakkunnigas anvisningar verkställts utredning angående åtalsfrekvensen vid underrätterna under treårsperioden 1931—1933. Med ledning av denna utredning, vilken i sammandrag bifogats betänkandet (tablå V), har det varit möjligt att få en ungefärlig uppfattning angående landsfogdarnas blivande arbetsbörda i förevarande hänseende. Utredningen har verkställts enligt följande principer. Hänsyn har tagits allenast till mål däri talan förts av allmän åklagare och som angått brott mot lagrum i allmänna strafflagen, med undantag av 11 kap. 15 § och 18 kap. 15 §. Målen hava indelats i tre grupper, A, B och C. Till grupp A hava hänförs

mål angående brott som utan hänsyn till försvårande omständigheter förskylla straffarbete i fyra år eller svårare straff. Grupp B omfattar mål angående brott som utan hänsyn till försvårande eller förmildrande omständigheter förskylla straffarbete i två år eller mera, dock icke i fyra år. Grupp C omfattar slutligen övriga mål. Mål angående brott för vilka straff äro stadgade i andra lagrum, än de som innehålla brottsbeskrivningen, t. ex. 12 kap. 6 § och 14 kap. 15 §, hava redovisats i samma grupp som mål angående brott mot förstnämnda lagrum. Där så varit nödvändigt av praktiska hänsyn hava i gruppindelningen vissa jämkningar skett. Så t. ex. hava till grupp A hänförs alla mål angående brott mot 25 kap.

Av de brott som falla under grupp A böra enligt de sakkunnigas mening från landsfogdens obligatoriska åtalsskyldighet undantagas alla brott mot 20 kap., sålunda även de som förskylla straffarbete i fyra år. Sistnämnda brott, vilka i likhet med övriga tjuvnadsbrott lämpligen böra förbehållas underåklagarna, förekomma i omkring 50 procent av samtliga A-mål.

Å andra sidan anse de sakkunniga, att det bör tillkomma landsfogden att åtala vissa brott som förskylla lägre straff än straffarbete i fyra år. Anledningen härtill har i det övervägande antalet fall varit, att det ansetts olämpligt att göra en uppdelning av åtalsskyldigheten beträffande brott, tillhörande en och samma brottstyp, mellan de båda kategorierna åklagare. Under utredningsarbetet har nämligen framhållits den ofta förekommande svårigheten att avgöra huruvida ett brottsligt förfarande, tillhörande en viss brottstyp, faller under det ena eller andra av de lagrum som kunna ifrågakomma. Såsom exempel å här åsyftade brott kan anföras barnamord. Vidare har den ömtåliga beskaffenheten av vissa brott, t. ex. mot 18 kap., ansetts böra föranleda att deras beivrande anförtros den högre åklagaren. Den utvidgning av A-gruppens mål som därigenom uppkommer föranleder, enligt vad den statistiska utredningen givit vid handen, en mycket ringa ökning av landsfogdens arbetsbörda i förhållande till övriga A-mål.

Med tillämpning av nu angivna synpunkter hava de sakkunniga funnit, att under landsfogdens obligatoriska åtalsplikt böra falla *dels* de i följande lagrum i allmänna strafflagen omförmälda brott, nämligen 8 och 9 kap., 10 kap. 1, 7—10, 13, 14 och 17 §§, 12 kap. 1, 2, 4, 7, 8 samt 11—14 §§, 13 kap. 1 §, 14 kap. 1—5, 8, 10, 11, 18, 19, 22—36 samt 38—41 §§, 15 kap. 1—3, 5—9, 11—15 samt 17 §§, 17 kap. 4 och 5 §§, 18 kap. 1—12 §§, 19 kap. 1—11 samt 18 §§, 21 kap., 23 kap. 1 och 2 §§ samt 25 kap. *dels ock* i andra lagrum i allmänna strafflagen upptagna brott beträffande vilka straff äro stadgade i något av först omförmälda lagrum.

Under övervägande har varit, huruvida icke jämväl brott mot vissa lagrum i 22 kap. borde åtalas av landsfogden. Ehuru bärande skäl härför kunnat anföras, hava de sakkunniga likväl icke ansett sig böra föreslå införandet av en föreskrift härom. Det ojämförligt största antalet av ifrågavarande brott är nämligen av den beskaffenhet att deras beivrande utan olägenhet kan anförtros åt underåklagarna. De sakkunniga förutsätta emellertid att landsfogden skall med stöd av 4 § 2 mom. landsfogdeinstruktionen i det särskilda

fallet övertaga utförandet av åtalet för ett dylikt brott, när t. ex. målets invecklade beskaffenhet därtill föranleder.

I detta sammanhang må slutligen erinras om att i det den 4 maj 1934 avgivna betänkandet med förslag till lag angående vissa ekonomiska stridsåtgärder m. m. (statens offentliga utredningar 1934:16) uttalats, att det uppenbarligen vore förenat med stora fördelar om den åtalsrätt beträffande brott mot nämnda lag, som skulle tillkomma allmän åklagare, förbehölles landsfogde. Som skäl härför har åberopats lagförslaget ej alltid lättillgängliga innebörd och att handhavandet av åtalsrätten på ifrågavarande område även i övrigt krävde överväganden av ofta ömtålig natur. Vad i betänkandet sålunda anförts finna de sakkunniga förtjänt av synnerligt beaktande.

Åtalsfrågan i städer med skilda åklagar- och kriminalpolisväsenden.

I de flesta städer utövar stadsfiskalen chefskapet över därvarande kriminalpolis eller är han på annat sätt knuten till densamma. Stadsfiskalens verksamhet i dessa städer omfattar principiellt även förundersökningarna rörande de brott vilka skola åtalas av honom. I ett mindre antal städer äro däremot åklagarmyndigheten och polismyndigheten helt skilda från varandra eller kunna åtminstone enligt gällande instruktioner vara det. Förundersökningen ombesörjes i dessa städer oftast självständigt av polismyndigheten och åklagaren vidtager ej någon åtgärd för brottets beivrande, förrän saken av polismyndigheten remitterats till åklagaren eller till domstolen. De städer som härvid huvudsakligen komma i fråga äro de flesta s. k. polismästarstäderna. Rörande stadsfiskalens ställning i åtalshänseende till polismyndigheten i sistnämnda städer hava de sakkunniga funnit lämpligt att verkställa utredning. Från denna utredning har emellertid undantagits Stockholm, enär förhållandena inom åklagar- och polisväsendet därstädes icke omfattas av de sakkunnigas uppdrag.

I *Göteborg* äro därvarande båda stadsfiskaler helt oberoende av polismyndigheten. Poliskammaren med underlydande avdelningar är dock skyldig att lämna stadsfiskalerna all nödig handräckning. Ordinarie häktningsmyndighet är poliskammaren. Första polisrapporten angående häktad remitteras med anmälan direkt till rådhusrätten, därvid ett duplettexemplar dock tillställs åklagaren. Senare rapporter i saken remitteras direkt till åklagaren. Förste polisintendenten, vilken utövar poliskammarens häktningsrätt, och åklagaren stå i ständig förbindelse med varandra, varför åklagaren på förhand erhåller under rättelse om åtminstone alla mål av betydelse eller intresse. Alla polisutredningar angående personer å fri fot remitteras från poliskammaren till åklagaren. Undantagsvis beslutar åklagaren om häktning, därvid han begär poliskammarens biträde. Åklagaren anser sig icke bunden av poliskammarens häktningsbeslut. Konflikter hava icke förekommit mellan åklagaren och poliskammaren, enär sistnämnda myndighet i de tvivelaktiga fallen alltid torde hava överlagt i saken med åklagaren.

Enligt den för polismästaren i *Malmö* gällande instruktionen remitteras polisrapporterna till vederbörande avdelning vid rådhusrätten eller till polisdomstolen, varjämte samtidigt ett exemplar av rapporten överlämnas till åklagaren. Stadsfiskalen anser sig icke bunden av poliskammarens beslut om åtals an-

hängiggörande. Därest stadsfiskalen icke finner skäl föreligga för åtal, återställes rapporten till poliskammaren med besked härom. Stadsfiskalen anser sig i förhållande till poliskammaren intaga en fullt självständig ställning. Polismyndigheten har alltid beredvilligt tillhandagått stadsfiskalen med erforderlig utredning.

I *Hälsingborg* remitterar poliskammaren endast rapporter angående häktade direkt till rådhusrätten utan att åklagaren dessförinnan underrättas om saken. Stadsfiskalen anser sig icke bunden av polismyndighetens beslut om anhängiggörande av åtal. Därest stadsfiskalen finner åtal icke böra ifrågakomma, tillkännagiver stadsfiskalen detta för domstolen samt förklarar sig förhindrad att utföra åtal.

Beträffande häktad synes enligt gällande instruktion polismästaren i *Örebro* kunna med förbigående av stadsfiskalen överlämna rannsaktionsakten direkt till domstolen. I praxis har emellertid under den tid polismästar- och stadsfiskalstjänsterna innehafva av skilda personer, vilket numera icke är fallet, duplett av rannsaktionsakten samtidigt med dess överlämnande till domstolen tillhandahållits stadsfiskalen. I andra brottmål sker remiss direkt till vederbörande åklagare, ej till domstolen. Då stadsfiskalen funnit åtal icke böra ifrågakomma, har stadsfiskalen resolverat att ärendet ej föränledde åtal och meddelat polismästaren om beslutet. Enligt vad som upplysts har poliskammaren i dylika fall aldrig ifrågasatt ändring uti stadsfiskalens beslut utan låtit vid beslutet bero. Det har alltid ansetts, att stadsfiskalen vore sidoordnad i förhållande till polismästaren.

Jämväl i *Uppsala* äro för närvarande stadsfiskals- och polismästartjänsterna förenade hos samma person. Enligt gällande instruktion är det i främsta rummet polismästaren som har att taga del av föreliggande polisrapporter. Skulle han därvid finna saken vara av beskaffenhet att icke böra eller kunna föränleda åtal slutbehandlas ärendet hos polismästaren och detta kommer icke under stadsfiskalens prövning. Finner polismästaren däremot saken vara av den beskaffenhet att åtal bör ifrågakomma, har polismästaren att hänskjuta saken till stadsfiskalen. Skulle stadsfiskalen anse sig böra underlåta att åtala, kan polismästaren icke ålägga stadsfiskalen att anhängiggöra åtal.

I *Norrköping*, där stadsfiskalen intager viss befälsställning i förhållande till kriminalpolisen, beslutar stadsfiskalen självständigt om häktning och åtals anställande utan att polismyndigheten därmed tager någon befattning. Rapporterna från kriminalpolisen överlämnas till stadsfiskalen direkt. Rapporterna från ordningspolisen överlämnas av polismästaren utan några som helst direktiv. Något direkt remitterande till rådhusrätten förekommer icke.

Polismyndigheten i *Lund* remitterar rapporterna endast till stadsfiskalen. Denne anser sig bunden av polismyndighetens beslut om att åtal skall anhängiggöras »därest sannolika skäl för åtalet anses föreligga».

I *Gävle* remitteras polisutredningar, vilka antagas kunna föränleda åtgärd från allmän åklagares sida, av polismyndigheten till stadsfiskalen utan särskilt yttrande. Enligt gällande instruktion för polismästaren är det icke möjligt för denne att remittera direkt till rådhusrätten. Polismästaren beslutar icke om åtals anställande utan denna prövning åvilar stadsfiskalen ensam. Polismästaren begagnar sig heller icke av sin häktningsrätt.

Poliskammaren i *Eskilstuna* beslutar icke om åtals anhängiggörande utan detta ankommer på stadsfiskalen, som i egenskap av chef för kriminalavdelningen i tveksamma fall gör ny undersökning rörande remitterade rapporter innan beslut i åtalsfrågan fattas. Om åtal ej sker läggas remitterade rapporter utan vidare till handlingarna.

Även i *Karlskrona* är stadsfiskalen chef för kriminalpolisen och har i sistnämnda egenskap hand om alla brottmålsutredningar. Stadsfiskalen beslutar

om åtals anställande. Polismästaren torde icke kunna giva stadsfiskalen order att i det särskilda fallet anställa åtal, helst som polismästaren samtidigt är ensam domare i poliskammaren och i egenskap av rådman ledamot av rådhusrätten.

De sakkunniga hava följande inställning till de spörsmål vilka här äro i fråga.

Principiellt bör det alltid ankomma på vederbörande åklagare att avgöra, huruvida åtal skall anhängiggöras för ett inom staden begånget brott. Åklagaren bör sålunda aldrig anse sig bunden av det resultat vartill polismyndigheten kommit vid en av densamma verkställd utredning. I den mån åklagaren själv icke är knuten till polisväsendet, skall han naturligen av polismyndigheten erhålla all den hjälp som är erforderlig för anskaffande av den ytterligare utredning som är erforderlig för åtalets utförande. Vidare bör åklagaren i de fall där han icke själv leder förundersökningen angående ett brott, som kan förskylla straffarbete, åtminstone sättas i tillfälle att följa nämnda undersökning. Betydelsen härav behöver i detta sammanhang icke närmare utvecklas.

De sakkunniga anse sig förhindrade att i vidare mån än som påfordras av landsfogdens ifrågasatta utvidgade åklagarverksamhet föreslå några förändringar å det område, vilket här varit föremål för undersökning. Såsom ett provisorium i avbidan på en fullständig omorganisation av städernas åklagarväsende förordas sålunda införandet av följande bestämmelser.

I stad där stadsfiskalen icke har befattning med polisväsendet skall polismyndigheten, då den har anledning förmoda att inom staden brott blivit begånget varå efter lag kan följa straffarbete, därom skyndsamt underrätta stadsfiskalen. Denne skall, på sätt redan nu är föreskrivet beträffande landsfiskal och stadsfiskal i fögderistad, bringa saken till landsfogdens kännedom. Vidare skall polismyndigheten i stad varom här är fråga, så snart rapport angående verkställd förundersökning rörande begånget brott blivit uppsatt, skyndsamt överlämna rapporten till vederbörande åklagare, d. v. s. landsfogden respektive stadsfiskalen, för den åtgärd som å honom ankommer. Utan hinder av att stadsfiskalen icke har befattning med polisväsendet i staden skall han äga följa förundersökning angående i staden begånget brott. Då såsom ovan nämnts förhållandena inom åklagar- och polisväsendet i Stockholm icke omfattas av det nu pågående reformarbetet, skola de föreslagna bestämmelserna icke äga tillämpning å polismyndigheten därstädes.

Landsfogdarnas utbildning.

De sakkunniga hava tidigare framhållit nödvändigheten av att landsfogdarna för att kunna fullgöra de viktiga uppgifter, som enligt förslaget åläggas dem, genomgå en därför särskilt lämpad utbildning. Såväl i detta som i andra sammanhang hava de sakkunniga på den grund uttalat sig för en revision av de nuvarande kompetensvillkoren för behörighet till landsfogdetjänst. Ifrågavarande revision synes böra ske efter de riktlinjer som framgå av det följande.

För behörighet till landsfogdetjänst skall naturligen liksom hittills fordras att hava avlagt för utövande av domarämbete föreskrivna kunskapsprov samt att därefter hava fullgjort viss tids tjänstgöring såsom rättsbildat biträde vid domstol. Denna tjänstgöring skall omfatta en tid av sammanlagt minst tre år och bör kunna förläggas till domsaga eller rådhusrätt, i vilken enligt gällande bestämmelser jämte borgmästaren sitta minst två lagfarna ledamöter. Vederbörande skall därjämte hava innehaft förordnande att handlägga inskrivningsärenden minst sex inskrivningsdagar ävensom under minst sex rättegångsdagar innehaft förordnande som avses i 23 § 1. eller 2. domsagostadgan eller såsom ledamot i sådan rådhusrätt som ovan nämnts.

Enligt de sakkunnigas mening bör alldeles särskild vikt läggas vid landsfogdarnas polisutbildning. En grundlig sådan utbildning är såsom tidigare påvisats oundgängligen nödvändig med hänsyn dels till landsfogdarnas ställning såsom länspolischefer och dels till deras befattning med förundersökningarna i brottmål. Ifrågavarande utbildning bör bestå i dels teoretisk undervisning, vilken dock i görligaste mån bör kombineras med praktiska övningar och praktiskt polisarbete, och dels i viss tids tjänstgöring inom polisverksamhetens olika områden.

Den *teoretiska* polisutbildningen bör förläggas till polisverket i Stockholm, där en särskild högre avdelning av den redan befintliga polisskolan, lämpligen benämnd polishögskolan, bör inrättas. Föreståndarskapet för polishögskolan torde böra överlämnas åt föreståndaren för polisskolan.

Det synes emellertid önskvärt att den blivande polishögskolan även i någon form anknytes till någon i Stockholm befintlig högre vetenskaplig institution. Härigenom skulle polishögskolan komma i åtnjutande av denna institutions stöd såväl i fråga om lärarkrafter som undervisningsmateriel. Under alla förhållanden måste för undervisningen i vissa specialämnen utanför den nuvarande polisskolan stående lärarkrafter anlitas.

Undervisningen vid polishögskolan bör omfatta följande huvudämnen: ordningspolistjänst, kriminalpolistjänst — vari skola ingå ämnena rättsmedicin, rättspsykiatri, kriminalpsykologi, förhörsteknik och egentlig kriminalpolistjänst — polisförfattningar och bokföring ävensom, efter fritt val, stenografi. Kunskaperna i de olika ämnena skola förvärfvas vid föreläsningar och seminarieövningar samt genom praktisk tjänstgöring. Föreläsningar och seminarieövningar böra givetvis anordnas med huvudsaklig inriktning på det praktiska polisarbetet. De sakkunniga hava utarbetat utkast dels till reglemente för polishögskolan (bil. P) och dels till undervisningsplan för densamma (bil. Q). Av denna plan framgår, att den teoretiska undervisningen jämte seminarieövningarna böra omfatta minst tolv och den praktiska tjänstgöringen, som uteslutande bör fullgöras beträffande kriminalpolistjänsten vid centralbyrån för fingeravtryck och vad angår ordningspolistjänsten vid ordningspolisen i Stockholm, fem arbetsveckor. Polishögskolan bör avslutas med examen och eleverna böra erhålla vitsord om avlagda kunskapsprov i ämnena ordningspolistjänst, egentlig kriminalpolistjänst jämte förhörsteknik, polisförfattningar och bokföring.

Den *praktiska* polisutbildningen bör bestå i tjänstgöring dels vid kriminalpolisavdelning, därvid dock allenast kriminalpolisen i Stockholm och Göteborg böra ifrågakomma, dels ock vid ordningspolisen i Stockholm. Tjänstgöringen vid kriminalpolisen synes med hänsyn till den ingående undervisningen i kriminalpolistjänst vid polishögskolan kunna inskränkas till fyra månader. Sistnämnda tjänstgöring bör föregå polishögskolan och utgöra villkor för inträde i denna. Därigenom vinnes, att vederbörandes lämplighet och fallenhet för polisarbete, åtminstone i viss utsträckning, på ett tidigt stadium blir föremål för prövning. Tjänstgöringen vid ordningspolisen i Stockholm bör, såsom ovan angivits, ske i samband med den teoretiska utbildningen vid polishögskolan. I den av de sakkunniga upprättade planen har denna tjänstgöring beräknats till fyra arbetsveckor, vilket får anses tillräckligt för att eleverna skola bibringas förtrogenhet med praktiskt ordningspolisarbete.

Såsom villkor för inträde vid polishögskolan bör fordras, förutom ovan omnämnda tjänstgöring vid kriminalpolisavdelning, jämväl juridisk examen och sådan domstolstjänstgöring som stadgats för behörighet till landsfogdebefattning. Huruvida i framtiden även andra elever än de, som önska vinna inträde på landsfogdebanan, böra beredas möjlighet att genomgå polishögskolan sakna de sakkunniga med hänsyn till omfattningen av förevarande uppdrag anledning att upptaga till bedömande. De sakkunniga vilja i denna del endast uttala, att därest polishögskolan anses böra öppnas jämväl för blivande polismästare och polisintendenter samt lands- och stadsfiskaler, måste de av de sakkunniga uppställda inträdesfordringarna sannolikt undergå någon modifiering, varjämte undervisning i vissa rättsvetenskapliga ämnen måste anordnas vid högskolan.

Utöver den i det föregående angivna utbildningen bör naturligen för behörighet att innehåva landsfogdebefattning fordras viss tids tjänstgöring inom åklagar- och polisväsendet. De sakkunniga hava ansett, att denna tjänstgöring måste omfatta en tid icke understigande tre år. Då landsfogden bör vara väl insatt i arbetsförhållandena inom alla de grenar av åklagar- och polisväsendet han skall leda och övervaka, skall av förenämnda tjänstgöring minst ett år vara förlagt till landsfogdekontor och enahanda tid till landsfiskalskontor samt minst fyra månader till stadsfiskalskontor i stad med rådhusrätt, i vilken enligt gällande bestämmelser jämte borgmästaren sitta minst två lagfarna ledamöter. Under minst hälften av angivna tjänstgöringstider skall landsfogdeaspiranten hava på grund av vederbörliga förordnanden utfört å nämnda kontor förekommande åklagar- och polisgöromål. De förordnanden, vilka enligt de sakkunnigas mening därvid böra komma i fråga, äro vikariat å landsfogde-, landsfiskals- och stadsfiskalstjänsterna ävensom förordnande för landsfogdeassistent jämlikt 5 § 1 mom. kungörelsen om landsfogdeassistenter samt förordnande såsom extra landsfiskal med självständig åklagar- och polisverk-samhet.

De sakkunniga hava slutligen funnit det vara ett oeftergivligt villkor att landsfogde är fri från sådant kroppsfel eller sådan sjukdom, som gör honom olämplig att tjänstgöra såsom polisbefäl. Detta bör framgå av ett vid tiden för sökandet av landsfogdeämbete utfärdat läkarintyg enligt av Kungl. Maj:t

fastställt formulär. De sakkunniga hänvisa till ett av dem upprättat förslag till sådant formulär (bil. T).

Landsfogdeassistenterna.

Bestämmelserna angående de rättsbildade biträden, förslagsvis benämnda landsfogdeassistenter, vilka skola stå till landsfogdens förfogande i vissa län, böra upptagas i en särskild författning. Assistentbefattningarna synas böra organiseras efter i huvudsak följande grunder.

Landsfogdeassistentens verksamhetsområde skall, där ej Kungl. Maj:t annorledes förordnar, utgöras av samma verksamhetsområde som är bestämt för landsfogden i det län där assistenten är anställd. Befattningen såsom landsfogdeassistent skall tillsättas på förordnande av länsstyrelsen i samråd med justitiekanslersämbetet och efter förslag av landsfogden. För behörighet att mottaga assistentförordnande skall fordras att efter avlagd juris kandidatexamen hava tjänstgjort såsom rättbildat biträde vid domstol i enahanda omfattning som är stadgad för behörighet till landsfogdebefattning, samt att hava genomgått den för behörighet till sådan befattning föreskrivna polisutbildningen. Därjämte skall fordras frihet från sådana kroppsfel eller sådan sjukdom som gör vederbörande olämplig såsom polisbefäl. Assistentförordnande skall meddelas för sex kalendermånader räknat från och med den 1 juli eller den 1 januari eller för tolv kalendermånader räknat från förstnämnda dag eller för återstående del av sålunda angivna tider.

Såsom en allmän regel för landsfogdeassistentens tjänstgöring skall gälla, att assistenten är pliktig att under landsfogdens ledning biträda denne i hans ämbetsgöromål och att ställa sig till efterrättelse de föreskrifter landsfogden lämnar beträffande tjänstgöringen. I övrigt skall med avseende å landsfogdeassistentens verksamhet finnas två behörighetsgrader. *Den första behörighetsgraden*, för vilken allenast skall fordras att innehava assistentförordnande, skall inrymma behörighet att, där landsfogden ej själv tager befattning med ärende som här sägs, i landsfogdens ställe a) mottaga handling som må ingivas till landsfogden samt anmälan eller framställning, vilken ankommer på prövning eller åtgärd av denne, ävensom enligt landsfogdens föreskrifter öppna och granska ankommande postförsändelser; b) föra å landsfogdeexpeditionen förekommande dagböcker, register och räkenskapsböcker; samt c) uppsätta koncept till skrivelser, arbetsredogörelser och statistiska uppgifter. Slutligen skall landsfogdeassistenten deltaga i förundersökningarna rörande de brott som skola åtalas av landsfogden och, där upprättande av protokoll rörande förundersökningarna icke sker genom annan polismyndighets försorg, fullgöra sagda protokollföring.

Landsfogdeassistent som efter vederbörliga förordnanden tjänstgjort inom åklagar- och polisväsendet under sammanlagt minst ett år — därav minst sex månader såsom landsfogdeassistent och minst tre månader antingen å landsfiskalskontor eller å stadsfiskalskontor i stad med rådhusrätt, i vilken enligt gällande bestämmelser jämte borgmästaren sitta minst två lagfarna ledamöter — må av länsstyrelsen i samråd med justitiekanslersämbetet kunna förordnas

att, i den omfattning nämnda myndigheter bestämma, på eget ansvar fullgöra på landsfogden ankommande ämbetsgöromål (*andra behörighetsgraden*). Med hänsyn till att fråga är om en helt oprövad organisation, hava de sakkunniga icke ansett lämpligt att i författningsväg närmare angiva de särskilda arbetsuppgifter som i denna behörighetsgrad må tillkomma landsfogdeassistenten. Justitiekanslersämbetet och vederbörande länsstyrelse synas böra i samråd upprätta en arbetsordning varav framgår, bland annat, vilka förordnanden för landsfogden assistenten skall vara behörig att mottaga. Förordnande att förvalta landsfogdeämbetet i dess helhet bör naturligen icke annat än i undantagsfall förekomma med mindre landsfogdeassistent tjänstgjort relativt lång tid inom åklagar- och polisväsendet utöver vad som fordras för uppnående av andra behörighetsgraden. Därjämte skall landsfogdeassistenten under nämnda tjänstgöring hava ådagalagt skicklighet och gott omdöme.

För landsfogdeassistent som förordnats att fullgöra på landsfogden ankommande göromål skall i avseende därå landsfogdeinstruktionen i tillämpliga delar gälla. Har assistenten sålunda förordnats att utföra åtal, skall han följa därav föranledd förundersökning samt därvid lämna de anvisningar och vidtaga de åtgärder som för åtalets utförande äro erforderliga. Där förordnande för landsfogdeassistent att vara åklagare därtill föranleder, må länsstyrelsen kunna tilldela assistenten den landsfogden tillkommande häktningsrätten ävensom anförtro assistenten sådan befattning med frågor om kvarhållande av för brott misstänkt person eller om beslag, skingringsförbud samt hus- och kroppsrensningen som tillkommer landsfogde. Enligt de sakkunnigas mening lägger gällande lagstiftning icke hinder i vägen för en dylik delegering av landsfogden i angivna hänseenden tillkommande befogenheter. De sakkunniga erinra om att § 28 instruktionen för landsfiskalerna förutsätter att behörighet varom här är fråga kan uppdragas åt i visst landsfiskalsdistrikt tjänstgörande extra landsfiskal.

Av vad ovan anförts framgår att landsfogdeassistent skall anses såsom befattningshavare inom polisväsendet. I följd därav skall han under utövning av sin tjänst äga polismans skydd och befogenhet. I likhet med vad som gäller för andra befattningshavare vid polisväsendet böra bestämmelser meddelas angående landsfogdeassistents tjänstedräkt, tjänstetecken och bevapning. Genom kungl. cirkulär den 29 januari 1926 till samtliga länsstyrelser har reglemente utfärdats för viss polispersonals tjänstedräkt, tjänstetecken och bevapning och genom kungl. cirkulär den 19 mars samma år till länsstyrelserna i samtliga län har förordnats, att bestämmelserna i nämnda reglemente skola med vissa tillägg och ändringar äga tillämpning jämväl å landsfogdar och landsfiskaler. Därvid gäller, att landsfogde skall vara underkastad de bestämmelser, som gälla för polismästare, samt landsfiskal de bestämmelser, som gälla beträffande poliskommissarie anställd för landstingsområde. Enligt de sakkunnigas mening böra de bestämmelser, som i förevarande hänseende gälla landsfiskal, göras tillämpliga jämväl å landsfogdeassistent. Härmed bör förordnas genom ett kungl. cirkulär till länsstyrelserna. För varje landsfogdeassistentbefattning bör, i likhet med vad som föreslagits beträffande landsfogdebefattningarna, av statsmedel anskaffas viss utrustning och bevapning.

I avlöningshänseende synes landsfogdeassistent böra likställas med extra hovrättsfiskal och domsagosekreterare. Assistenten skall sålunda uppbära begynnelselönen enligt 15:e löneklassen avlöningsreglementet den 6 juni 1925 (nr 270) för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk tillhörande den civila statsförvaltningen. Efter sammanlagt ett och ett halvt års tjänstgöring såsom landsfogdeassistent sker uppflyttning i 21:a löneklassen i samma reglemente. För uppflyttning i den högre löneklassen skall dock med assistenttjänstgöring likställas tjänstgöring såsom vikarie för landsfogde ävensom efter första assistentförordnandet infallande tjänstgöring under högst sex månader såsom vikarie för landsfiskal eller stadsfiskal i stad med rådhusrätt, i vilken enligt gällande bestämmelser jämte borgmästaren sitta minst två lagfarna ledamöter. Vikariatsarvode skall icke utgå till landsfogdeassistent som vikarierar för landsfogden i eget län, men förordnandet skall ej medföra inskränkning i assistentens rätt att åtnjuta assistentarvodet.

För brott och förseelse i tjänsten skall landsfogdeassistent ävensom vikarie för denne svara inför allmän underrätt.

Av skäl som tidigare i annat sammanhang anförts beträffande landsfogdarna bör jämväl för landsfogdeassistenterna uppställas förbud mot utövande av viss privat verksamhet. Enligt de sakkunnigas mening bör i förevarande hänseende någon skillnad mellan nämnda båda befattningshavare icke göras.

Övriga detaljbestämmelser.

I 7 § lagen den 27 juni 1902 (nr 72 s. 3) angående verkställighet av domstols förordnande om tvångsuppfostran stadgas, att därest den som på grund av domstols förordnande blivit intagen i allmän uppfostringsanstalt misstänkes att hava före intagandet å anstalten begått brott för vilket han icke undergått rannsaking må — ändå att brottet hörer under allmänt åtal eller av målsäganden angivits till åtal — allmän åklagare icke tala å brottet utan att Kungl. Maj:ts befallningshavande i den ort där brott är begånget givit tillstånd därtill. Detsamma gäller i fråga om brott som begåtts efter intagandet i anstalten men före utskrivandet därifrån.

Ifrågavarande inskränkning i åklagarens åtalsbefogenhet avser att förekomma anhängiggörande av åtal i sådana fall då antingen den begångna handlingen efter all sannolikhet icke kommer att för gärningsmannen medföra någon straffpåföljd utöver den, som redan påförts honom, eller det kan med skäl antagas, att en fortsatt behandling av den brottslige i anstalten med större sannolikhet än undergående av straff kan leda till rättelse. Att den diskretionära prövningen av åtalsfrågan tillagts länsstyrelsen i den ort där brottet begåtts beror på länsstyrelsens ställning såsom högsta åklagarmyndighet i länet. Då emellertid enligt de sakkunnigas förslag länsstyrelsen efter en omorganisation av landsfogdebefattningarna ej vidare skall hava några funktioner i åklagarhänseende, torde ovan återgivna lagrum böra undergå viss ändring. De sakkunniga hava därvid funnit det ligga närmast till hands

att låta avgörandet av frågan om åtals anhängiggörande i förevarande fall ankomma på landsfogden i det län där brottet begåtts. Mot en dylik anordning torde några avgörande skäl icke kunna anföras. De sakkunniga vilja emellertid i detta sammanhang framhålla, att i samband med en omorganisation av återstående delar av åklagarväsendet synes det böra tagas under övervägande, huruvida icke i svensk rätt böra införas bestämmelser som berättiga åklagarmyndighet att även i andra fall än det nu nämnda besluta om eftergift av åtal. Att redan nu giva landsfogden en dylik vidgad rätt, vilken i Stockholm väl närmast borde tilläggas överståthållarämbetet, hava de sakkunniga icke ansett böra ifrågakomma.

Vidare synes den prövning, som enligt kungörelsen den 18 december 1823 för visst däri närmare angivet fall ankommer på Kungl. Maj:ts befallningshavande beträffande utlämnande av å fästning eller allmän arbetsinrättning intagen person för undergående av rannsaking angående före intagandet begånget brott, böra — där brottet blivit begånget annorstädes än i Stockholm — hädanefter ankomma på landsfogden i det län, där brottet blivit begånget.

Enligt § 3 stadgan den 29 januari 1886 (nr 4 s. 1) angående vad iakttagas bör vid rättsmedicinsk undersökning av död människas kropp skall, sedan förordnande för läkare meddelats, obduktion verkställas så fort sig göra låter, dock ej förrän tjugofyra timmar efter dödstillfället. I samma paragraf medgives emellertid att yttre besiktning må företagas tidigare, om särskilda omständigheter föranleda därtill. Med yttre besiktning förstås enligt vedertagen uppfattning en i regel på polismyndighetens initiativ företagen förberedande undersökning, omfattande bland annat mätning och rekonstruktion av liket, undantagsvis jämväl mindre insnitt i detsamma. Enligt vad de sakkunniga inhämtat giver den nuvarande avfattningen av bestämmelserna om yttre besiktning understundom anledning till tvekan hos polismyndigheten angående befogenheten att föranstalta om dylik undersökning. Då det syntes de sakkunniga angeläget att denna tvekan blir undanröjd — framför allt sedan landsfogdens befattning med förundersökningarna rörande de grövre brotten blir mera omfattande — hava de sakkunniga ifrågasatt viss ändrad lydelse av ovan omförmälda § 3. Det föreslås sålunda att, utan hinder av bestämmelsen att obduktion ej må ske tidigare än tjugofyra timmar efter dödstillfället, må yttre besiktning verkställas så snart polismyndighet, som har att leda förberedande undersökning i brottmål, finner sådan besiktning erforderlig. Då den medicinska sakkunskapen icke syntes böra lämnas åsido vid den åtgärd varom här är fråga, hava de sakkunniga föreslagit ett tillägg av innehåll att yttre besiktning skall såvitt möjligt äga rum i närvaro av legitimerad läkare. Den reservation som stadgandet inrymmer har ansetts påkallad av att i mera avlägset liggande bygder det understundom kan möta svårigheter för polismyndigheten att i hast uppbringa en legitimerad läkare som har möjlighet att medfölja på en mer eller mindre omfattande polisundersökning. De sakkunniga vilja i detta sammanhang erinra

om att den polismyndighet, som här kan ifrågakomma, i det övervägande antalet fall blir vederbörande landsfogde vilken, på sätt föreslagits, skall under sin utbildning för tjänsten erhålla viss rättsmedicinsk utbildning.

Landsfogde äger vid resa i och för tjänsten åtnjuta resekostnads- och traktamentsersättning enligt allmänna resereglementet. I tilläggsbestämmelserna till nämnda reglemente har landsfogde hänförs till rese- och traktamentsklass II C vilket innebär, bland annat, att landsfogde uppbar traktamentsersättning med 12 kronor för dag och 7 kronor för natt eller tillhoppa 19 kronor. Enligt kungörelsen den 24 november 1932 (nr 533) angående vissa ersättningar åt befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet m. m. utgör emellertid traktamentsersättningen vid landsfogdes resa inom eget distrikt allenast 9 kronor för dag och 6 kronor för natt eller tillhoppa 15 kronor för dygn, varjämte skall iakttagas att ersättning icke skall utgå för dag, varav högst sex timmar tagits i anspråk för resa eller förrättning.

Med den av de sakkunniga föreslagna lönegradsplaceringen av landsfogdarna kommer landsfogde i endera av lönegraderna B 30—29 att hänföras till rese- och traktamentsklass I B samt annan landsfogde till klass II C. Den vid resa inom eget tjänstgöringsområde utgående traktamentsersättningen hava de sakkunniga emellertid funnit böra bestämmas till lika belopp oberoende av den lönegrad i vilken befattningshavaren är placerad. Med hänsyn till landsfogdens ansvar och arbetsuppgifter hava de sakkunniga ansett sistnämnda ersättning icke rimligen böra fastställas till lägre belopp än 12 kronor för dag och 6 kronor för natt eller tillhoppa 18 kronor.

I fråga om landsfogdeassistent finna de sakkunniga lämpligt föreslå, att denne skall åtnjuta rese- och traktamentsersättning enligt rese- och traktamentsklass II D i allmänna resereglementet, dock att vid resa inom eget tjänstgöringsområde traktamentsersättningen skall utgöra 8 kronor för dag och 5 kronor för natt eller tillhoppa 13 kronor för dygn. I detta sammanhang må jämväl anmärkas, att landsfogdeassistent rimligen bör enligt samma grunder som gälla i fråga om landsfogde erhålla ersättning av statsmedel för kostnader för rikstelefonförbindelse samt för telefon- och telegramavgifter i tjänsteärenden.

De sakkunniga vilja slutligen framhålla, att i ändamål att ytterligare befästa samarbetet mellan landsfogden och underlydande lands- och stadsfiskaler har det syntts lämpligt, att landsfogden årligen sammanträder med dessa för överläggning i aktuella polis- och åklagarfrågor, som kunna vara av allmänt intresse för länet. Någon uttrycklig bestämmelse härom har emellertid icke ansetts böra meddelas. För att landsfiskalerna vid beivrande av dylikt sammanträde skola kunna erhålla resekostnadsersättning av statsmedel, måste landsfogden hos länsstyrelsen utverka kallelse till sammanträdet. Enligt gällande bestämmelser utgår nämligen reseersättning åt landsfiskal vid tjänsteresa på länsstyrelsens kallelse allenast till och från länsresidensstaden. Då det i vissa fall till nedbringande av resekostnaderna eller eljest kan finnas lämpligt att sammanträde varom här är fråga hålles å annan ort inom länet,

hava de sakkunniga funnit sig böra föreslå den ändring i gällande bestämmelser, att reseersättning av statsmedel skall utgå jämväl då landsfiskal efter länsstyrelsens kallelse företager tjänsteresa till och från annan ort inom länet än länsresidensstaden.

Enligt 1 § 1 mom. förnyade instruktionen för stadsfiskalerna den 24 maj 1918 (nr 282) äger justitiekanslersämbetet att för viss tid eller för alltid från tjänsten skilja stadsfiskal som finnes hava gjort sig därtill skyldig. I fråga om landsfiskal äro emellertid motsvarande bestämmelser mera uttömmande. Sålunda stadgas i § 30 instruktionen för landsfiskalerna den 14 december 1917 (nr 903), att, där landsfiskal gör sig skyldig till fel eller försummelse i tjänsten eller till vanvördnad mot förman eller brister i lydnad, må länsstyrelsen tilldela honom varning. Låter han sig icke därav rätta eller har han begått fel av svårare beskaffenhet, äger länsstyrelsen efter omständigheterna fälla honom till böter, svarande högst mot en månads avlöning, eller suspendera honom från tjänst och lön på högst tre månader eller vidtaga åtgärd för hans ställande under åtal vid vederbörlig domstol. Har länsstyrelsen suspenderat landsfiskal från tjänsten eller vidtagit åtgärd för åtals anställande, äger länsstyrelsen avstänga den felande från tjänstgöring, till dess beslutet om suspension vunnit laga kraft eller ock i anledning av åtalet blivit över honom slutligen dömt eller domstolen annorlunda förordnat. Enligt § 31 sistnämnda instruktion går länsstyrelsens beslut om landsfiskals avstängning från tjänstgöring i verkställighet utan hinder av besvär's anförande.

De sakkunniga hava icke kunnat undgå att finna olikheten beträffande reglerna om tillrättaförande av ifrågavarande båda kategorier av åklagare otillfredsställande. Då det måste anses vara ett bestämt önskemål att denna olikhet i görligaste mån bringas att upphöra, hava de sakkunniga föreslagit sådan ändring i stadsfiskalsinstruktionen att justitiekanslersämbetet erhåller de befogenheter beträffande stadsfiskal som enligt vad ovan sagts tillkommer länsstyrelse gentemot landsfiskal i fråga om meddelande av varning och ådömande av böter.

VIII. Handhavandet av de arbetsuppgifter som icke längre skola tillkomma landsfogdarna.

Såsom redan framhållits hava landsfogdarna ansetts böra befrias från sådana arbetsuppgifter som måste anses oförenliga med deras verksamhet som åklagare och polismän. Sålunda skulle bestyret med inventeringar ej vidare åvila landsfogdarna. Därjämte skulle länsstyrelse ej längre äga förordna landsfogden att förrätta auktion å utmätt fast egendom eller fartyg, ej heller att hålla sammanträden med menighet inom länet eller att bereda, föredraga och till expedition befordra visst ärende, som eljest skulle tillhöra landssekreterares, landskamrerares eller länsassessors föredragning. I ett litet län,

där omfattningen av de landsfogden åvilande ämbetsgöromålen det medgiver, skulle landsfogden dock efter Kungl. Maj:ts förordnande vara pliktig att fullgöra viss verksamhet inom länsstyrelsen. De arbetsuppgifter som enligt vad nu sagts icke vidare skola tillkomma landsfogdarna måste således uppdragas åt andra befattningshavare.

Vad först angår förrättandet av inventeringar hos medelsförvaltarna i länen hava redan under tidigare utredningar i ämnet förslag framkommit om överflyttning av detta bestyr å andra befattningshavare än landsfogdarna. Sålunda förordade de ovan (s. 18) omnämnda s. k. ekonomisakkunniga (statens offentliga utredningar 1928:20 s. 230) — under åberopande av att inventeringsförrättningarnas effektivitet till stor del torde vara beroende på inventeringsförrättarnas förfarenhet på det rent bokföringstekniska området — att ifrågasvarande del av medelskontrollen helt överflyttades på riksräkenskapsverket. Vidare har från något håll föreslagits inrättandet av en särskild revisorsbefattning hos länsstyrelserna med uppgift, bland annat, att verkställa inventeringar hos medelsförvaltarna.

Beträffande förstnämnda förslag torde framhållas, att ett riksräkenskapsverkets övertagande av inventeringarna med säkerhet skulle medföra krav på väsentlig ökning av verkets personal, varjämte avsevärda utgifter skulle uppstå genom rese- och traktamentskostnader. I varje fall torde kontrollen från riksräkenskapsverkets sida ej kunna göras effektiv utan stora kostnader. Vad angår förslaget om inrättande av en länsrevisorsbefattning synes detta förslag — även om det ur vissa synpunkter skulle kunna anses vara att förorda — äga sådant samband med organisationen av länsstyrelsernas hela penningförvaltning, att det lämpligen bör tagas under närmare prövning först i anslutning till en fullständig omorganisation av nämnda förvaltning.

Emellertid läser någon svårighet icke föreligga för länsstyrelserna att tillsvidare genom sina egna tjänstemän handhava förevarande bestyr. Det är här fråga om granskningen av en jämförelsevis enkel bokföring, varför allt för stort avseende icke behöver fästas vid inventeringsförrättarens insikter i bokföringsteknik. Den ojämförligt viktigaste förutsättningen hos denne torde vara ingående förtrogenhet med medelsförvaltningen i alla dess grenar. Denna förutsättning finnes hos de befattningshavare hos länsstyrelserna, vilka speciellt syssla med medelsförvaltningen och framför allt med landsfiskalernas räkenskaper. Å någon av dessa befattningshavare synes sålunda bestyret med inventeringarna böra ankomma, och det torde böra tillkomma vederbörande länsstyrelse att utse den för uppgiften mest lämpade. Med hänsyn till den lättnad i arbetsbördan som under senare år inträtt för landskontoren, bland annat genom den förändrade ekklesiastika boställsförvaltningen, torde dessamma kunna utan olägenhet för arbetet i övrigt undvara en tjänsteman under den tid som skulle åtgå för inventeringarna. För övrigt torde uppmärksammas att en inventeringsförrättare, vars huvudsakliga arbetsuppgifter ligga inom medelsförvaltningen, med all säkerhet skulle kunna icke oväsentligt nedbringa inventeringstiden under den hittills vanliga.

I överensstämmelse med det anförda hava de sakkunniga ansett sig böra

föreslå, att bestyret med inventeringar hos medelsförvaltarna i länen skall överflyttas å den tjänsteman hos länsstyrelsen som av densamma därtill förordnas. Samma har ansetts böra gälla i fråga om inventering av de penningar, som hos annan överexekutor än länsstyrelsen nedsatts jämlikt lagen den 24 mars 1927 om gälds betalning genom penningars nedsättande i allmänt förvar. Därest det skulle visa sig att de arbetsuppgifter, varom här är fråga, i visst eller vissa län icke kunna fullgöras utan ökning i kostnaderna för länsstyrelsens verksamhet, torde erforderliga medel böra finnas tillgängliga för mötande av denna utgiftsökning. För ändamålet nödiga belopp böra av Kungl. Maj:t ställas till de länsstyrelsers förfogande vilka visa sig vara i behov därav.

I detta sammanhang torde även beröras den granskning, som inom länsstyrelse skall ske av utdragen ur utmätningsmännens dagböcker i utsökningsmål. Denna granskning har nämligen såsom tidigare antytts av åtskilliga länsstyrelser varit uppdragen åt landsfogden. Sådant uppdrag bör tydligen ej vidare meddelas denne. Granskningen avser i främsta rummet tillsyn över att utmätningsmannen i rätt tid och ordning vidtagit på honom ankommande åtgärder i utsökningsmålen samt att dessa jämväl i övrigt blivit av honom vederbörligen behandlade. Till en del torde granskningen även hava till ändamål att utröna i vad mån utmätningsmannen fullgjort honom åliggande redovisningsskyldighet. Kontrollen i sistnämnda hänseende lär dock i åtskilliga län hava ansetts huvudsakligen åvila inventeringsförrättaren. Med hänsyn till det sagda torde granskningen av dagboksutdragen närmast böra anförtros åt den tjänsteman hos länsstyrelsen som har att föredraga ärenden rörande besvär i utsökningsmål.

De inventeringar, som skola äga rum då härads-skrivare eller särskilt förordnad mantalsskrivningsförrättare i stad utan magistrat tillträder tjänsten eller därifrån avgår, lära vara av synnerligen ringa omfattning och torde utan olägenhet kunna anförtros åt den tjänsteman hos länsstyrelsen denna finner därtill mest lämpad.

Även i fråga om uppdrag att förrätta auktion å utmätt fast egendom eller fartyg samt att hålla sammanträden med menighet inom länet synes åt länsstyrelsen böra ges fria händer. Om förrättandet av auktion som nyss sagts innehåller utsökningslagen i 90 och 98 §§ erforderliga bestämmelser. Beträffande hållandet av sammanträden med menighet har nödig ändring föreslagits i § 59 instruktionen för landshövdingarna i rikets län.

I de län, där landsfogden för närvarande innehar förordnande att bereda, föredraga och till expedition befordra vissa ärenden, som eljest tillhöra landssekreterares, landskamrerares eller länsassessors föredragning, torde i den mån sistnämnda befattningshavares arbetsbörda alltjämt finnes vara i behov av lättnad annan tjänsteman hos länsstyrelsen kunna förordnas att ombesörja dessa ärenden. Att undantagsvis landsfogde efter Kungl. Maj:ts förordnande även framgent skall kunna åläggas att taga befattning med ärenden av ifråga-varande slag är redan angivet i det föregående.

IX. Övergången till den nya organisationen.

Det har syntts de sakkunniga önskvärt, att en övergång till den nya organisationen sker utan dröjsmål. Såsom lämplig tidpunkt härför föreslås nästinstundande budgetårsskifte eller sålunda den 1 juli 1935.

Vad *personalfrågan* angår är emellertid ett fullständigt genomförande av den nya organisationen nämnda dag icke möjligt, beroende på bristande tillgång till personer som formellt uppfylla de för landsfogde- och landsfogde-assistentbefattningarna föreslagna kvalifikationerna. Under en viss övergångstid är det därför ofrånkomligt att fortsätta med det nuvarande systemet med landsfogdar, tillsatta allenast på förordnande. Det är likväl angeläget, att detta system snarast bringas att upphöra, när svårigheterna att övergå till en ny ordning ökas ju längre dessa oreglerade personalförhållanden fortfara. Endast i fråga om de befattningar som den 30 juni 1935 bestridas av ordinarie innehavare torde en omedelbar lösning av personalfrågan stå att vinna. Ifrågasvarande befattningshavare lära enligt gällande bestämmelser vara såväl berättigade som skyldiga att taga befattning med de förändrade arbetsuppgifterna. I kungörelsen den 14 juni 1917 (nr 472) angående villkor och bestämmelser för åtnjutande av de från 1918 års början fastställda avlöningsförmåner för landsstaten stadgas nämligen, bland annat, att innehavare av ordinarie befattning skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet, jämkning i åligganden samt reglering av tjänstgöringsområdet som kan varda föreskriven ävensom pliktig, därest vissa landsstaten tillhörande göromål överflyttas till annan del av statsförvaltningen, efter Kungl. Maj:ts förordnande tjänstgöra å den befattning till vilken dessa göromål helt eller delvis överflyttats.

Beträffande de ordinarie landsfogdar, vilka den 30 juni 1935 bestrida annan tjänst, torde en återgång till verksamhet som landsfogde icke böra ifråkomma, med mindre i varje särskilt fall den bestridda tjänsten får anses i huvudsak jämställd med eller mera kvalificerad än landsfogdetjänst enligt den gamla ordningen. I fråga om den 30 juni 1935 lediga landsfogdebefattningar finna de sakkunniga uppenbart, att de icke skola förses med ordinarie innehavare förrän fullt kompetenta sökande finnas att tillgå. Intill dess så är fallet, böra sistnämnda befattningar tillsättas på förordnanden icke överstigande ett år åt gången.

De personer, vilka för närvarande tjänstgöra såsom vikarier å vakanta landsfogdebefattningar eller för ständigt tjänstlediga ordinarie landsfogdar, torde vid en övergång till en ny landsfogdeorganisation böra bliva föremål för en viss omtanke från statsmakternas sida. Det kan visserligen icke påfordras att enbart den omständigheten, att vederbörande under ett antal år tjänstgjort som tillförordnad landsfogde under nuvarande förhållanden, bör berättiga till erhållandet av ordinarie landsfogdebefattning enligt den nya ordningen. Men å andra sidan anse de sakkunniga, att den utbildning som dessa tillförordnade landsfogdar redan förvärvat och den tjänstgöring de fullgjort inom

åklagar- och polisväsendet icke böra lämnas ur räkningen vid ett framtida återbesättande av landsfogdetjänsterna. Sålunda torde det ligga i sakens natur att enligt äldre ordning förvärvade tingsmeriter utan vidare skola likställas med den domstolstjänstgöring som föreskrivits i 30 § första stycket a) landsfogdeinstruktionen. Vidare bör det ankomma på Kungl. Maj:t att i det särskilda fallet pröva, huruvida vissa redan förvärvade meriter i åklagar- och polishänseende kunna anses likvärdiga med den under b) och c) samma stycke föreskrivna utbildning och tjänstgöring. Det synes emellertid ofrånkomligt, att kravet på genomgång av polishögskolan upprätthålles beträffande det övervägande antalet av de nuvarande tillförordnade landsfogdarna. Då det är att förmoda, att polishögskolans första kurs kan hållas redan under senare halvåret 1935 samt de nuvarande tillförordnade landsfogdarna synas böra erhålla viss företrädesrätt vid inträdessökandet, torde det kompetensvillkor som här avses inom förhållandevis kort tid kunna vara uppfyllt.

Beträffande landsfogdeassistentbefattningarna kunna formellt kompetenta sökande till desamma icke påräknas förrän efter avslutandet av polishögskolans första kurs eller sålunda i mitten av december 1935. På grund härav torde dessa befattningar icke böra tillsättas förrän från och med den 1 januari 1936. Under tiden dessförinnan synas landsfogdarna i de län varom här är fråga kunna erhålla nödig biträdes hjälp — i första hand för uppläggnandet och förandet av dagböcker och register över polispersonal — av någon å länsstyrelsen för sin utbildning tjänstgörande landsfiskalsaspirant. Dylik biträdes hjälp torde under den första tiden jämväl böra förekomma å de landsfogdeexpeditioner där landsfogdeassistenter icke äro avsedda att finnas.

Oberoende av ordnandet av personalfrågan bör omläggningen av *landsfogdarnas arbetsuppgifter* äga rum redan den 1 juli 1935. Att i fråga om de län, vilka icke omedelbart kunna erhålla ordinarie landsfogdar, uppskjuta övergången till de nya arbetsförhållandena i avbidan på landsfogdetjänstens återbesättande, finna de sakkunniga varken erforderligt eller lämpligt. De sakkunniga hava övervägt möjligheten av en successiv omläggning av landsfogdarnas arbetsuppgifter i de olika länen, sålunda att övergången till den nya ordningen gjordes beroende av Kungl. Maj:ts beslut i varje särskilt fall. Denna anordning har emellertid ansetts mindre lämplig. Ett system med två typer av landsfogdetjänster med olika arbetsuppgifter, beroende på vederbörande befattningshavares personliga kvalifikationer, måste nämligen betecknas såsom otillfredsställande. Därest för övrigt det nuvarande provisoriet med tillförordnade landsfogdar måste upprätthållas under en viss övergångstid är det avgjort att föredraga, att detta provisorium regleras enligt den nya landsfogdeinstruktionen än enligt den nu gällande. De sakkunniga vilja därvid erinra om den föreslagna skärpta övervakningen från överordnade myndigheters sida, nämligen justitiekanslersämbetets och länsstyrelsens. Denna övervakning torde innefatta en icke ringa garanti för att landsfogdarnas nya arbetsuppgifter även under ifrågavarande övergångstid skola fullgöras på ett i stort sett tillfredsställande sätt.

De sakkunniga hava sålunda icke funnit nödigt föreslå införandet av några

egentliga övergångsstadganden. Här må endast anmärkas, att de sakkunniga föreslagit att, utan hinder av vad i 4 § 1 mom. första stycket landsfogdeinstruktionen är föreskrivet angående skyldighet för landsfogde att utföra åtal för vissa brott, skall underåklagare, som vid instruktionens ikraftträdande redan anhängiggjort åtal för sådant brott, äga att utan särskilt förordnande fullfölja åtalet.

X. Kostnadsberäkning.

Kostnaderna för den nuvarande landsfogdeorganisationen bestridas av medel från olika under riksstatens femte huvudtitel upptagna anslag. Sålunda utgå av de landsfogdarna tillkommande avlöningsförmånerna lön och tjänstgöringspenningar samt ålderstillägg och ortstillägg från det ordinarie förslagsanslaget till fögderiförvaltningarna samt den tillfälliga löneförbättringen från det extra förslagsanslaget för tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen. Vikariatsersättningar bestridas av det för vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna avsedda ordinarie förslagsanslaget samt rese- och traktamentsersättningar, ersättning för telefon och dylikt från extra förslagsanslaget för vissa ersättningar åt befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet. Då enligt de sakkunnigas förslag landsfogdarnas ställning såsom befattningshavare inom fögderiförvaltningen är avsedd att upphöra, synas kostnaderna för landsfogdarnas avlöning icke längre böra utgå från de för fögderiförvaltningarna avsedda anslagen. Självfallet böra ej heller de föreslagna landsfogdeassistenterna avlönas från sistnämnda anslag.

De sakkunniga hava beräknat kostnaderna för den nya organisationen på följande sätt.

Vad först angår landsfogdarnas avlöning har i det föregående föreslagits, att landsfogdebefattningarna skola med hänsyn till vissa närmare angivna förhållanden hänföras till någon av lönegraderna B 28—30 i den i allmänna avlöningsreglementet intagna löneplanen. Efter överbäggande av de faktorer, som för sakens bedömande synas böra ifrågakomma, hava de sakkunniga funnit skäl föreslå följande indelning. Till lönegraden B 30 i omförmälda löneplan böra hänföras landsfogdebefattningarna i Stockholms, Malmöhus, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län och till lönegraden B 28 landsfogdebefattningarna i Uppsala, Kronobergs, Gotlands, Blekinge och Hallands län. Återstående fjorton landsfogdebefattningar böra hänföras till lönegraden B 29. Med beräkning av avlöningarna efter högsta löneklassen inom vederbörande lönegrad och ortsgupp, vilket beräkningssätt är det numera tillämpade, skulle sammanlagda kostnaden för landsfogdarnas löner uppgå till 263,520 kronor. Det förtjänar emellertid framhållas, att efter en lönereglering efter angivna grunder sammanlagda avlöningskostnaderna under åtskilliga år framåt, även med hänsyn till förekommande vikariatsersättningar, icke komma att uppgå till förenämnda belopp, när det överbäggande antalet befattningshavare varom

här blir fråga sannolikt kommer att till en början placeras i lägsta eller näst lägsta löneklassen inom respektive lönegrad. Den till landsfogdes vikarie utgående ersättningen torde, där fråga är om vikarie å vilken allmänna avlöningsreglementet är tillämpligt, utgå enligt bestämmelserna i samma reglemente. Då landsfiskal eller stadsfiskal mottager förordnande å landsfogdebefattning, synes vikariatsersättningen böra generellt bestämmas sålunda, att den förordnade berättigas uppbära av statsmedel dels ett belopp motsvarande vad den förordnade visar sig hava under tiden för förordnandet mistat i form av avlöningsförmåner från staten respektive staden dels ock ett arvode om 5 kronor per dag. Självfallet bör stadsfiskal i likhet med landsfiskal hava ersättning av statsmedel för resan till och från tjänstgöringsorten, förslagsvis enligt rese- och traktamentsklass II E i allmänna resereglementet eller sålunda med samma belopp som landsfogdeassistent äger uppbära vid resa inom eget tjänstgöringsområde.

I fråga om landsfogdeassistentbefattningarna hava av de sakkunniga verkställda undersökningar ådagalagt, att dylika befattningar under den närmaste tiden icke torde böra inrättas i mera än fem län, nämligen Stockholms, Malmöhus, Älvsborgs, Gävleborgs och Västernorrlands län. De sakkunniga förutsätta emellertid att dessa assistenter i mån av behov skola kunna tagas i anspråk jämväl för tillfälliga vikariat för landsfogdarna i angränsande län. Kostnaderna för landsfogdeassistenternas löner hava av de sakkunniga ansetts för närvarande böra beräknas efter den föreslagna lägsta löneklassen eller den femtonde i ovan omförmälda löneplan. Med hänsyn tagen till dyrortsgrupperingen skulle för assistenternas avlöning erfordras sammanlagt 20 700 kronor.

I överensstämmelse med vad som gäller för andra befattningshavare i statens tjänst böra å förenämnda löner utgå dyrtidstillägg, i förevarande fall beräknat efter de grunder som i sådant hänseende gälla i fråga om befattningshavare vid i lönehänseende nyreglerat verk. För bestridande av sistnämnda kostnad torde böra beräknas ett belopp av 20 000 kronor. I förekommande fall bör jämväl utgå provisoriskt dyrortstillägg enligt nu gällande bestämmelser. För ifrågavarande ändamål må ett belopp av 630 kronor beräknas.

Övriga kostnader som komma i betraktande äro ersättningar för av landsfogdar och landsfogdeassistenter företagna tjänsteresor. Med hänsyn till landsfogdens ökade befattning med åklagar- och polisgöromål torde hans av denna verksamhet betingade resor för framtiden bliva flera än under nuvarande förhållanden. Å andra sidan skola några resor för landsfogdens vidkommande för verkställande av inventeringar icke längre förekomma. I följd härav torde, även med beaktande av de utav de sakkunniga föreslagna ändrade grunderna för ifrågavarande ersättningsberäkning, någon kostnadsökning i förhållande till vad nu utgår för landsfogdarnas resor icke vara att påräkna. Då det vidare är omöjligt att för närvarande beräkna en eventuell kostnadsökning för landsfogdeassistenternas resor, hava de sakkunniga vid uppgörandet av dessa kostnadsberäkningar för den nya organisationen ej heller ansett sig böra taga hänsyn till en sådan ökning.

I detta sammanhang vilja de sakkunniga uttala en förmodan, att genom landsfogdarnas vidgade kriminalpolisverksamhet ökade krav på kriminalstatspolisen torde vara att emotse. Huruvida enbart till följd härav sistnämnda organisation bör bliva föremål för någon utökning är emellertid tveklaktigt och i varje fall icke möjligt att för närvarande avgöra. De sakkunniga hava icke funnit anledning att här räkna med en dylik utökning och med därav betingade kostnader.

På sätt de sakkunniga tidigare föreslagit bör till Kungl. Maj:ts förordande ställas ett belopp för bestridande av de kostnader i form av rese- och traktamentsersättningar och, där så finnes erforderligt, jämväl vikariatsersättningar, vilka för vissa länsstyrelser kunna uppkomma i anledning av övertflyttningen å länsstyrelsens tjänstemän av den landsfogdarna hittills åvilande inventeringsskyldigheten. Berörda belopp hava av de sakkunniga beräknats till 10 000 kronor för år. I samband därmed bör givetvis det nuvarande anslaget å 4 200 kronor till bestridande av kostnaderna för sakkunnigt biträde å landsfogdarna vid inventeringar icke längre utgå.

Den av de sakkunniga föreslagna polishögskolan har beräknats draga en kostnad å 15 000 kronor per kurs. I detta belopp ingår jämväl ersättning till den polispersonal som vid den praktiska tjänstgöringen skall handleda eleverna. Däremot har icke räknats med någon hyra för lokaler, enär den nuvarande polisskolans lokaler huvudsakligen kunna beräknas tagas i anspråk för polishögskolans verksamhet. Därest antalet under det första året från polishögskolan utexaminerade elever skulle visa sig fylla föreliggande behov för landsfogdeorganisationens del av personal med högre polisutbildning, torde polishögskolans verksamhet kunna till en början begränsas till en första kurs. De sakkunniga finna det riktigast att tillsvidare räkna utgiften för polishögskolan såsom en engångsutgift.

Vidare hava de sakkunniga, vilka förordat landsfogdarnas och landsfogdeassistenternas förseende med viss utrustning och beväpning, för berörda ändamål beräknat en engångskostnad å 5 000 kronor. Såsom en ytterligare engångskostnad torde slutligen böra beräknas ett belopp å 1 000 kronor för anskaffning av dagböcker för landsfogdarna ävensom blad till polisregistret samt blanketter till arbetsredogörelser och rapporter. I vidare mån hava de sakkunniga för närvarande icke funnit skäligen beräkna några särskilda expeditionskostnader för landsfogdarnas del, enär dessa kostnader genom praktiska anordningar med skrivhjälp och dylikt inom de olika länsstyrelserna torde kunna tillgodoses inom ramen för länsstyrelsernas expensanslag.

I enlighet med det anförda belöpa sig kostnaderna för den nya organisationen till följande belopp:

avlöningar till landsfogdar och landsfogdeassistenter	284 220
dyrtidstillägg	20 000
provisoriskt dyrortstillägg	630
kostnader för inventeringar	10 000

Summa kronor 314 850.

Härtill komma följande engångskostnader:

polishögskolan	15 000
utrustning och beväpning	5 000
diverse tryckningskostnader	1 000
	Summa kronor 21 000.

Mot de beräknade årliga kostnaderna, tillhopa 314 850 kronor, svara följande kostnader för den nuvarande organisationen:

landsfogdarnas avlöningar (ålderstillägg och ortstillägg inräknade)	157 400
tillfällig löneförbättring	29 280
vikariatsersättning (approximativt)	8 000
dyrtidstillägg	46 600
ersättningar till sakkunniga vid inventeringar	4 200
	Summa kronor 245 480.

Den årliga kostnadsökningen skulle sålunda utgöra omkring 70 000 kronor. Hänsyn har därvid icke tagits till de medel som kunna tillfalla statsverket genom indragning av vissa av de landsfogdarna nu tillkommande sportlerna, årligen uppgående till för hela riket minst 30 000 kronor. Huvuddelen av dessa sportler utgöres av provisioner å exekutivt försålda fastigheter och fartyg, vilka provisioner enligt gällande bestämmelser skola tillfalla auktionsförrättaren. För ett bibehållande av dessa provisioner har tidigare åberopats att de utgjorde ett nödvändigt tillskott i landsfogdarnas avlöningsförmåner. Efter ett genomförande av de sakkunnigas förslag till löne reglering torde emellertid några avgörande betänkligheter av angivet slag icke längre kunna resas mot att provisionerna indragas till statsverket. Återstoden av förevarande sportler utgöres av expeditionslösen och bötesandelar, vilka enligt vad de sakkunniga föreslagit under alla förhållanden skola komma statsverket till godo. De belopp som därigenom inflyta torde dock bliva tämligen obetydliga.

U t k a s t
till
instruktion för landsfogdarna.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

I varje län skall finnas en landsfogde, vilken har att i egenskap av överåklagare och länspolischef taga den befattning med åklagar- och polisväsendet som nedan sägs samt i övrigt fullgöra vad enligt denna instruktion eller eljest enligt lag eller författning honom åligger.

Landsfogdens verksamhetsområde utgöres av länet; dock förordnar Kungl. Maj:t när skäl därtill äro, att viss stad inom länet skall undantagas från området för landsfogdens polisverksamhet.

2 §.

Landsfogden lyder i egenskap av överåklagare under justitiekanslersämbetet och såsom länspolischef under länsstyrelsen.

3 §.

I egenskap av överåklagare har landsfogden ansvaret för och ledningen av åklagarväsendet inom länet, och åligger det honom att utöva noggrann tillsyn däröver att begångna brott bliva lagligen beivrade.

Landsfogden är skyldig tillse att underlydande landsfiskaler, stadsfiskaler och polismän med åtalsrätt (*underåklagare*) fullgöra sina skyldigheter i avseende å åklagarväsendet. För sådant ändamål åligger det landsfogden att årligen verkställa inspektion hos samtliga underåklagare ävensom granska de rapporter, som enligt vad därom är stadgat skola av dem insändas till landsfogden.

4 §.

1 mom. Där icke åtalsrätten uteslutande tillkommer annan åklagarmyndighet eller särskild åklagare blivt i vederbörlig ordning för visst mål förordnad, skall det åligga landsfogden att vid de allmänna underrätterna inom länet ävensom vid fullföljd i hovrätt och, med den inskränkning som av stadgandet i 30 kap. 6 § 3 mom. rättegångsbalken föranledes, hos Kungl. Maj:t utföra åtal

dels för de i följande lagrum i allmänna strafflagen omförmälda brott, nämligen 8 och 9 kap., 10 kap. 1, 7—10, 13, 14 och 17 §§, 12 kap. 1, 2, 4, 7,

8 samt 11—14 §§, 13 kap. 1 §, 14 kap. 1—5, 8, 10, 11, 18, 19, 22—36 samt 38—41 §§, 15 kap. 1—3, 5—9, 11—15 samt 17 §§, 17 kap. 4 och 5 §§, 18 kap. 1—12 §§, 19 kap. 1—11 samt 18 §§, 21 kap., 23 kap. 1 och 2 §§ samt 25 kap.

dels ock för sådana i andra lagrum i allmänna strafflagen upptagna brott beträffande vilka straff äro stadgade i något av först omnämnda lagrum.

Är beträffande visst mål, däri fråga är om brott av ovan omnämmt slag, åklagaruppgiften uppenbarligen att anse såsom mindre krävande, må landsfogden förordna därtill behörig landsfogdeassistent eller underåklagare att på eget ansvar fullgöra vad på landsfogden ankommer. Sådant förordnande må jämväl i andra fall än nu sagts kunna av landsfogden efter justitiekanslersämbetets bestämmande meddelas landsfogdeassistent som nyss sagts eller viss underåklagare beträffande bestämt mål eller tillsvidare i fråga om vissa slag av mål.

2 mom. Då mål kräver mera omfattande utredning eller eljest omständigheterna sådant påkalla, må landsfogden anhängiggöra och utföra åtal jämväl för andra brott än i 1 mom. första stycket omnämas. Landsfogden äger att under enahanda förhållanden övertaga utförandet av åtal, som av underåklagare anhängiggjorts.

5 §.

Det åligger landsfogden att bistå honom underställda underåklagare med råd och upplysningar såväl vid anhängiggörande och utförande av åtal vid underrätt som vid fullföljd av talan i hovrätt eller hos Kungl. Maj:t.

6 §.

Fördelningen av underåklagarnas tingsuppvaktning vid häradsrätt verkställas av landsfogden.

Skall jämlikt bestämmelserna i lagen den 22 februari 1924 (nr 23) angående domstols behörighet i fråga om upptagande av vissa brottmål talan på grund av brott upptagas vid annan domstol än den, inom vars domvärjo brottet blivit begånget, och är mer än en av underåklagarna vid domstolen behörig att utföra sådan talan, ankommer det på landsfogden, där han ej själv för talan i målet, att uppdraga åt en av underåklagarna att utföra åtalet.

7 §.

Landsfogden skall följa förundersökningen rörande de brott, vilka skola åtalas av honom, samt därvid lämna de anvisningar och vidtaga de åtgärder som för åtalets utförande må vara erforderliga.

Angående landsfogdes rätt att för förundersökning i brottmål rekvirera kriminalstatspolis stadgas i kungörelsen den 16 september 1932 (nr 448) angående stats- och reservpolisen.

8 §.

Yppas vid förundersökning som ledes av landsfogden anledning till antagande, att bestämmelserna i lagen den 22 februari 1924 (nr 23) angående com-

stols behörighet i fråga om upptagande av vissa brottmål komma att erhålla tillämpning, och ämnar landsfogden ej själv utföra åtal för de särskilda brott varom är fråga, skall genom landsfogdens försorg protokoll rörande förundersökningen med största möjliga skyndsamhet tillställas den åklagare som skall utföra talan i målet.

Har landsfogde själv fört talan i mål som i första stycket sägs och varder målet av domstol förvisat till annan domstol, skall landsfogden ofördröjligen översända samtliga handlingar rörande åtalet till åklagaren vid den senare domstolen.

9 §.

Uppstår i köping, där landsfiskal icke har inseende över polisväsendet, fråga om häktning för brott, åligger det landsfogden, ändå att åtal för brottet icke skall utföras av honom, att meddela beslut i häktningsfrågan. Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning beträffande frågor om kvarhållande av den som misstänkes för brott och om beslag, skingringsförbud samt hus- och kroppsrensningen med vilka i köpingen anställd åklagare ej äger taga befattning.

10 §.

Har landsfogde verkställt häktning för brott, skall han ofördröjligen därom göra anmälan hos länsstyrelsen samt ordföranden i vederbörlig domstol. Ämnar landsfogden själv utföra åtalet, skall han vid anmälningen hos domstolens ordförande uppgiva å vilka av de dagar, som kunna ifrågakomma för rannsakingen, landsfogden är av andra tjänsteangelägenheter hindrad att inställa sig vid rätten. Så snart ske kan, skall han tillställa domstolens ordförande protokoll över verkställd förundersökning.

11 §.

Landsfogden skall före den 1 februari och den 1 augusti varje år till justitiekanslersämbetet insända redogörelse för sin verksamhet såsom överåklagare under det senast förflutna kalenderhalvåret. Redogörelsen skall avgivas enligt formulär som fastställles av Kungl. Maj:t.

Har landsfogden ställt underåklagare under tilltal för fel eller försummelse i tjänsten, skall landsfogden därom skyndsamt underrätta justitiekanslersämbetet.

12 §.

Under länsstyrelsen såsom högsta polismyndighet i länet har landsfogden i egenskap av länspolischef ansvaret för och ledningen av polisväsendet inom området för hans polisverksamhet. Särskilt åligger det landsfogden

att vaka över att allmän ordning och säkerhet upprätthållas;

att efterse i vad mån för polispersonalen i länet utfärdade instruktioner eller eljest meddelade föreskrifter äro i behov av ändring samt till länsstyrelsen göra de framställningar som härutinnan kunna vara påkallade;

att tillse att polisväsendet tillhörande befattningshavare på lämpligaste sätt utnyttjas för sina uppgifter och fullgöra sina åligganden enligt utfärdade instruktioner och eljest meddelade föreskrifter;

att göra sig underrättad om nämnda befattningshavares duglighet, nit och uppförande såväl i som utom tjänsten; samt

att granska de rapporter som enligt vad därom är stadgat skola av underlydande polischefer insändas till landsfogden.

13 §.

Finner landsfogden att polisdistrikt inom området för hans polisverksamhet uppenbarligen åsidosätter sina åligganden eller att eljest polisväsendet icke behörigen upprätthålles, skall landsfogden göra anmälan därom till länsstyrelsen och därvid tillika föreslå de åtgärder som av landsfogden finnas erforderliga. Iakttagar landsfogden under sin verksamhet såsom länspolischef annat förhållande, som finnes böra komma till länsstyrelsens kännedom, skall han jämväl därom göra anmälan till nämnda myndighet.

I alla frågor rörande polisväsendet inom området för landsfogdens polisverksamhet, i vilka beslutanderätten tillkommer länsstyrelsen, har landsfogden att till nämnda myndighet avgiva yttrande.

14 §.

Landsfogden åligger att i fall som avses i 16, 18 och 19 §§ polisreglementet för riket den 26 september 1925 (nr 407) utöva chefskapet över i köping eller municipalsamhälle anställd polisman med åtalsrätt.

15 §.

Sammandrages polisstyrka från olika orter, är landsfogden pliktig att efter länsstyrelsens förordnande övertaga chefskapet över densamma. Sammandrages polisstyrka å ort inom området för landsfogdens polisverksamhet, må landsfogden även eljest, där ej länsstyrelsen annorledes förordnar, utöva chefskap över styrkan. Där så sker skall underrättelse ofördröjligen lämnas polischefen i orten. I fråga om polisstyrka, över vilken landsfogden enligt vad nu sagts utövar chefskapet, åligger det landsfogden att sörja för att erforderliga åtgärder vidtagas för personalens transport, inkvartering och förplägnad.

16 §.

Närmast under länsstyrelsen och i samarbete med statspolisintendenten har landsfogden att, med iakttagande av vad i kungörelsen den 16 september 1932 (nr 448) angående stats- och reservpolisen finnes stadgat, tillse att den för länet avsedda statspolisen på lämpligaste sätt utnyttjas. Yppas för ordningens upprätthållande å ort inom länet tillfälligt behov av polisförstärkning, vilket icke kan tillgodoses med ordningsstatspolis eller reservpolis var-över landsfogden äger förfoga, har han att ofördröjligen göra anmälan därom hos länsstyrelsen. Angående rätt för landsfogde att i brådskande fall såsom

polisförstärkning tillkalla viss annan polispersonal inom länet, utan avvaktan på länsstyrelsens åtgärd i anledning av sådan anmälan, stadgas i nämnda kungörelse samt i polisreglementet för riket den 26 september 1925 (nr 407).

17 §.

För fullgörande av påbörjad spaning eller av annan tvingande orsak äger landsfogden att utsträcka sin polisverksamhet utom området för denna hans verksamhet.

18 §.

Landsfogden skall före den 1 februari varje år till länsstyrelsen avgiva en summarisk berättelse angående sin polisverksamhet under det senast förflutna kalenderåret med uppgift om polisiväsendets tillstånd och behov samt förslag till åtgärder som kunna finnas påkallade.

19 §.

I frågor rörande tillsättande och entledigande av underåklagare så ock angående semester och annan tjänstledighet för sådan befattningshavare har landsfogden att avgiva yttrande till den i ärendet beslutande myndigheten.

20 §.

Landsfogden skall följa rekryteringen av landsfiskals- och stadsfiskalskåreerna inom länet.

Det åligger landsfogden att, innan å landsfiskalskontor antages biträde vars avlöning helt eller delvis bestrides av statsmedel, till länsstyrelsen avgiva yttrande i ärendet.

21 §.

Då landsfiskal eller stadsfiskal tillträder sin tjänst eller därifrån avgår, skall genom landsfogdens försorg inventering ske av handlingar och materiel som vederbörande befattningshavare omhänderhar i egenskap av åklagare och polisman.

22 §.

Landsfogden skall, i samband med resor för andra tjänsteåligganden, genom inspektioner av inom länet befintliga härads- och stadsfängelser samt polisarrester övervaka, att desamma äro i överensstämmelse med gällande föreskrifter.

23 §.

Finner landsfogden under sina tjänsteresor eller eljest, att anordningar för fattigvård eller samhällets barnavård eller hälsovård eller vägars eller andra kommunikationers tillstånd påkalla ingripande från länsstyrelsens sida eller att förhållandena inom visst område å landsbygden böra medföra tillämpning

av bestämmelser i ordningsstadgan för rikets städer, byggnadsstadgan, brandstadgan, hälsovårdsstadgan eller stadsplanlagen, skall landsfogden därom göra anmälan hos länsstyrelsen.

24 §.

Landsfogden må av länsstyrelsen för visst fall förordnas att utföra kronans talan vid allmän domstol, där ej landsfogdens övriga ämbetsgörömläggja hinder i vägen härför.

25 §.

Äro de landsfogden i visst län åvilande ämbetsgörömläggja av den omfattning att de medgiva även verksamhet inom länsstyrelsen, förordnar Kungl. Maj:t härom.

26 §.

Landsfogden äger att av vederbörande myndigheter erhålla de upplysningar, det biträde och den handräckning som för hans verksamhet erfordras och av dessa myndigheter lagligen kunna lämnas.

27 §.

Landsfogden skall hava sin tjänstelokal hos länsstyrelsen, där ej Kungl. Maj:t annorledes förordnar.

Landsfogdens expedition skall hållas öppen för allmänheten under viss, av länsstyrelsen i samråd med justitiekanslersämbetet bestämd tid, minst fyra timmar varje helgfri dag. Landsfogden skall, såvitt det utan hinder av tjänsteförrättning eller annat laga förfall är möjligt, dagligen under tid då hans expedition skall hållas öppen vara att anträffa å sin tjänstelokal eller inom länsstyrelsen. Kan landsfogden av skäl som i närmast föregående punkt sägs icke fullgöra vad sålunda stadgats, åligger det länsstyrelsen att efter framställning av landsfogden tillse, att lämplig person finnes tillgänglig å landsfogdens expedition under tiden för dess öppethållande för mottagande av handlingar och telefonmeddelanden. Erforderlig skrivbiträdes hjälp skall därjämte genom länsstyrelsens försorg tillhandahållas landsfogden.

Underrättelse om var landsfogdens tjänstelokal är belägen samt om tiden då expeditionen hålles öppen skall finnas anslagen inom varje tingslag och vid varje rådhusrätt å rättens dörr samt å varje domstolskanslis dörr ävensom offentliggöras i länskungörelserna. Ändring i fråga om tjänstelokalens förläggning eller expeditionens öppethållande skall i god tid förut kungöras på enahanda sätt.

Hos länsstyrelsen anställd kommissionär skall i denna egenskap i mån av behov jämväl biträda å landsfogdens expedition.

Landsfogden är pliktig att hava rikstelefonförbindelse till sin bostad.

28 §.

Landsfogden skall föra

a) dagböcker enligt av Kungl. Maj:t fastställda formulär, nämligen er för

ordningspolisärenden, en för kriminalpolis- och åklagarärenden och en för övriga ärenden ävensom en resedagbok;

b) koncept till de från landsfogden utgående skrivelserna, där de ej äro av det kortfattade innehåll att detsamma lämpligen kan anmärkas i dagboken; samt

c) register enligt av Kungl. Maj:t fastställt formulär över landsfogden underlydande polispersonal.

Då landsfogde tillträder sin tjänst eller därifrån avgår, skall inventering av till tjänsten hörande handlingar och materiel genom länsstyrelsens försorg verkställas.

29 §.

Landsfogde tillsättes av Kungl. Maj:t genom fullmakt.

Blir landsfogdeämbete ledigt, utfärdar länsstyrelsen kungörelse därom i allmänna tidningarna med föreläggande av trettio dagars ansökningstid, räknad från den dag kungörandet sker. Efter nämnda tids utgång översänder länsstyrelsen ansökningshandlingarna med eget utlåtande till justitiekanslersämbetet som med eget yttrande insänder handlingarna till Kungl. Maj:t.

30 §.

För behörighet att innehava landsfogdeämbete fordras att hava avlagt för utövande av domarämbete föreskrivna kunskapsprov samt därefter

a) under sammanlagt minst tre år tjänstgjort såsom rättsbildat biträde i domsaga eller vid rådhusrätt, i vilken enligt gällande bestämmelser jämte borgmästaren sitta minst två lagfarna ledamöter, ävensom innehaft förordnande att handlägga inskrivningsärenden minst sex inskrivningsdagar samt under minst sex rättegångsdagar innehaft förordnande som avses i 23 § 1. eller 2. domsagostadgan eller såsom ledamot i sådan rådhusrätt som ovan nämnts;

b) undergått teoretisk och praktisk polisutbildning enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser; samt

c) efter fullgörande av den ovan under a) och b) angivna tjänstgöring och utbildning under sammanlagt minst tre år tjänstgjort inom åklagar- och polisväsendet, därav minst ett år å landsfogdekontor och enahanda tid å landsfiskalskontor samt minst fyra månader å stadfiskalskontor i stad med sådan rådhusrätt som ovan under a) sägs, ävensom under minst hälften av angivna tjänstgöringstider hava på grund av vederbörliga förordnanden utfört å nämnda kontor förekommande åklagar- och polisgöromål.

Sökande till landsfogdeämbete skall förete intyg av läkare enligt av Kungl. Maj:t fastställt formulär, att sökanden är fri från sådant kroppsfel eller sådan sjukdom som gör honom olämplig att tjänstgöra såsom polisbefäl.

31 §.

Semester må med iakttagande av vad därom är särskilt stadgat tillgodonjutas av landsfogde å tid som justitiekanslersämbetet i samråd med länsstyrelsen bestämmer. Annan ledighet än semester må i fall av behov i enahanda

ordning beviljas landsfogde under högst fyrtiofem dagar årligen. Är fråga om kortare ledighet för semester eller kortare ledighet varom i andra punkten sägs, äger länsstyrelsen bevilja sådan ledighet under sammanlagt fjorton dagar årligen.

Erfordras tjänstledighet för längre tid än i första stycket sägs, skall ansökning därom göras hos Kungl. Maj:t.

Då det med hänsyn till omfattningen av visst ämbetsgöromål må anses erforderligt att landsfogde under viss tid befrias från andra honom åliggande ämbetsgöromål, skall frågan hänskjutas till Kungl. Maj:ts avgörande.

32 §.

Ansökning om ledighet ingives till länsstyrelsen, som jämte eget yttrande översänder densamma till justitiekanslersämbetet; dock att där ledigheten beviljas av länsstyrelsen, nämnda myndighet allenast har att därom underrätta justitiekanslersämbetet. Ansökning varom i 31 § andra eller tredje stycket sägs sändes av justitiekanslersämbetet jämte eget yttrande vidare till Kungl. Maj:t.

33 §.

När landsfogde begär tjänstledighet för viss tid, har han att uppgiva, huruvida och i vad mån under den tiden handläggning vid domstol av mål, däri landsfogden skall utföra tjänstetalan, utsatts att förekomma, eller ock på landsfogden ankommande polisgöromål av mera krävande beskaffenhet kunna förväntas ifrågakomma.

34 §.

Vikarie för landsfogde under längre tid än tre månader förordnas av Kungl. Maj:t, sedan justitiekanslersämbetet och länsstyrelsen avgivit yttranden i ärendet.

Annan vikarie än i första stycket sägs förordnas i enahanda ordning som i 31 § första stycket är stadgad i fråga om beviljande av ledighet för landsfogde. Såsom vikarie för landsfogde må endast förordnas därtill behörig landsfogdeassistent eller ordinarie underåklagare; dock att där förordnandet avser kortare tid än sju dagar jämväl annan lämplig person än nu nämnts må förordnas såsom vikarie.

35 §.

Avsked från landsfogdeämbete sökes hos Kungl. Maj:t. Ansökningen ingives till länsstyrelsen som jämte eget utlåtande översänder densamma till justitiekanslersämbetet, varifrån ansökningen jämte justitiekanslersämbetets yttrande översändes till Kungl. Maj:t.

36 §.

Finnes landsfogde icke behörigen iakttaga sina tjänsteplikter, äger justitiekanslersämbetet meddela honom föreställning. Låter han sig icke därav rätta

eller har han begått fel av svårare beskaffenhet, förordnar justitiekanslers-
 ämbetet om hans ställande under åtal inför hovrätt.

Har justitiekanslersämbetet, på sätt nyss är sagt, vidtagit åtgärd för lands-
 fogdes ställande under åtal, äger ämbetet avstänga honom från tjänstgöring
 intill dess över honom blivit slutligen dömt eller domstolen annorlunda för-
 ordnar. Justitiekanslersämbetets beslut om landsfogdes avstängning från
 tjänstgöring går i verkställighet utan hinder av besvär.

Av justitiekanslersämbetet beslutad åtgärd varom i denna paragraf sägs
 skall av ämbetet skyndsamt bringas till länsstyrelsens kännedom.

37 §.

Landsfogde må icke åtaga sig uppdrag

att själv eller genom annan förrätta auktioner;

att vara rättens ombudsman eller förvaltare i konkurs; eller

att vara enskild parts rättegångsombud eller rättegångsbiträde annorledes
 än i samband med utförande av tjänstetalan och där det kan ske utan efter-
 sättande av landsfogden åvilande ämbetsplikter; och må landsfogden, där han
 åtager sig dylikt uppdrag, icke betinga sig eller mottaga gottgörelse för det-
 samma.

Övergångsbestämmelser.

1) Denna instruktion träder i kraft den 1 juli 1935, då instruktionen för
 landsfogdarna den 14 december 1917 (nr 902) samt punkt 12:o kungörelsen
 den 14 december 1917 (nr 904) om ändrad lydelse i vissa delar av kungörelsen
 den 12 maj 1865 angående förändrade villkor för anställning i statens civila
 tjänstebefattningar upphöra att gälla.

2) Utan hinder av vad i 4 § 1 mom. första stycket är föreskrivet angående
 skyldighet för landsfogde att utföra åtal för vissa brott, äger underåklagare,
 som vid instruktionens ikraftträdande redan anhängiggjort åtal för sådant
 brott, att utan särskilt förordnande fullfölja åtalet.

3) I fråga om polispersonal anställd för landstingsområde skall vad in-
 struktionen för landsfogdarna den 14 december 1917 (nr 902) innehåller beträf-
 fande landsfogdes befattning med sådan personal fortfarande gälla.

U t k a s t

till

kungörelse om landsfogdeassistenter.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

I län där landsfogden med hänsyn till omfattningen av honom åliggande ämbetsgöromål är i behov av rättsbildat biträde förordnar Kungl. Maj:t, att hos landsfogden skall finnas assistent (*landsfogdeassistent*).

Landsfogdeassistents verksamhetsområde utgöres, där ej Kungl. Maj:t anordledes förordnar, av landsfogdens verksamhetsområde.

2 §.

Befattningen såsom landsfogdeassistent tillsättes genom förordnande av länsstyrelsen i samråd med justitiekanslersämbetet och efter förslag av landsfogden. Sådant förordnande må endast meddelas den som avlagt för utövande av domarämbete föreskrivna kunskapsprov samt därefter

a) under sammanlagt minst tre år tjänstgjort såsom rättsbildat biträde i domsaga eller vid rådhusrätt, i vilken jämte borgmästaren sitta minst två lagfarna ledamöter, ävensom innehåft förordnande att handlägga inskrivningsärenden minst sex inskrivningsdagar samt under minst sex rättegångsdagar innehåft förordnande som avses i 23 § 1. eller 2. domsagostadgan eller såsom ledamot i sådan rådhusrätt som ovan nämnts; samt

b) undergått teoretisk och praktisk polisutbildning enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

Ej må förordnande såsom landsfogdeassistent meddelas den som icke företett intyg av läkare enligt av Kungl. Maj:t fastställt formulär, att han icke lider av sådant kroppsfel eller sådan sjukdom som gör honom olämplig att tjänstgöra såsom polisbefäl.

Förordnande såsom landsfogdeassistent meddelas för sex kalendermånader räknat från och med den 1 juli eller den 1 januari eller för tolv kalendermånader räknat från och med förstnämnda dag eller för återstående del av sålunda angivna tider.

3 §.

Landsfogdeassistent är pliktig att under landsfogdens ledning biträda landsfogden i hans ämbetsgöromål samt har att ställa sig till efterrättelse av landsfogden beträffande tjänstgöringen meddelade föreskrifter.

Det åligger landsfogdeassistent, när landsfogden ej själv tager befattning med ärende varom här nedan förmäles, att i hans ställe:

1. mottaga handling, som må till landsfogden ingivas, samt anmälan eller framställning, vilken ankommer på prövning eller åtgärd av denne, ävensom enligt de närmare föreskrifter landsfogden meddelar öppna och granska ankommande postförsändelser;

2. föra de i 28 § instruktionen för landsfogdarna omförmälda dagböcker ävensom sådana register och räkenskapsböcker som enligt vad därom är stadgat eller efter landsfogdens bestämmande skola finnas å dennes expedition;

3. uppsätta och för landsfogden till granskning och underskrift framlägga från denne utgående skrivelser samt i 11 § första stycket och 18 § instruktionen för landsfogdarna omförmälda arbetsredogörelser ävensom föreskrivna statistiska uppgifter; samt

4. deltaga i förundersökningarna rörande de brott, vilka skola åtalas av landsfogden, samt där ej upprättande av protokoll rörande dylik förundersökning sker genom annan polismyndighets försorg fullgöra sagda protokollföring.

Har landsfogdeassistent tagit sådan befattning som ovan under 1. sägs med ärende som han ej äger ägna vidare handläggning, skall han utan dröjsmål göra anmälan därom till landsfogden.

Landsfogdeassistent är pliktig att hava rikstelefonförbindelse till sin bostad.

4 §.

Under utövning av sin tjänst äger landsfogdeassistent polismans skydd och befogenhet.

5 §.

1 mom. Landsfogdeassistent som efter vederbörliga förordnanden tjänstgjort inom åklagar- och polisväsendet under sammanlagt minst ett år — därav minst sex månader såsom landsfogdeassistent och minst tre månader antingen å landsfiskalskontor eller å stadsfiskalskontor i stad med rådhusrätt, i vilken enligt gällande bestämmelser jämte borgmästaren sitta minst två lagfarna ledamöter — må av länsstyrelsen i samråd med justitiekanslersämbetet förordnas att, i den omfattning nämnda myndigheter bestämma, på eget ansvar fullgöra på landsfogden ankommande ämbetsgöromål. Då skäl därtill äro må länsstyrelsen i samband med dylikt förordnande tilldela landsfogdeassistent den landsfogden tillkommande häktningsrätten ävensom åt landsfogdeassistent anförtro sådan befattning med frågor om kvarhållande av för brott misstänkt person eller om beslag, skingringsförbud samt hus- och kroppsranssakan som tillkommer landsfogde.

2 mom. För landsfogdeassistent, som jämlikt 1 mom. förordnats att på eget ansvar fullgöra på landsfogde ankommande ämbetsgöromål, skall i avseende därå instruktionen för landsfogdarna i tillämpliga delar gälla.

6 §.

Förordnande för landsfogdeassistent att helt eller delvis förvalta landsfogdeämbete verkar ej rubbning av hans förordnande såsom landsfogdeassistent, där ej på framställning av landsfogden vikarie för landsfogdeassistenten förordnas.

7 §.

Landsfogdeassistent äger årligen åtnjuta semester fyra veckor å tid som landsfogden bestämmer. Annan ledighet må under högst åtta dagar varje halvår beviljas landsfogdeassistenten av landsfogden. Under ledighet för landsfogdeassistenten svarar landsfogden själv för göromålen, i den mån vikarie för landsfogdeassistenten ej förordnats.

Är fråga om ledighet för landsfogdeassistent under längre tid än nu är sagt eller finner landsfogden vikarie erforderlig, skall ansökan om ledighet göras hos länsstyrelsen, som har att i ärendet besluta.

Såsom vikarie för landsfogdeassistent må förordnas endast den som uppfyller de i 2 § angivna villkor; dock att där förordnandet avser kortare tid än en månad jämväl annan lämplig person må förordnas såsom vikarie.

8 §.

Landsfogdeassistent skall uppbära begynnelselönen enligt 15:e löneklassen av löningsreglementet den 6 juni 1925 (nr 270) för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen. Efter att under sammanlagt ett och ett halvt år hava tjänstgjort såsom landsfogdeassistent må han uppflyttas i 21:a löneklassen.

För uppflyttning i den högre löneklassen må med landsfogdeassistenttjänstgöring likställas tjänstgöring såsom vikarie för landsfogde ävensom efter första förordnandet som landsfogdeassistent infallande tjänstgöring under högst sex månader såsom vikarie för landsfiskal eller stadfiskal i stad med rådhusrätt, i vilken enligt gällande bestämmelser jämte borgmästaren sitta minst två lagfarna ledamöter.

Förordnas landsfogdeassistent till vikarie för landsfogden i länet, uppbär landsfogdeassistenten ej vikariatsarvode, men förordnandet medför ej inskränkning i hans rätt att åtnjuta arvode såsom landsfogdeassistent.

Under tid då landsfogdeassistent åtnjuter semester bibehålles han vid arvodet. Vad sålunda stadgats gälle ock i fråga om tid varunder landsfogden enligt vad därom i 7 § sägs beviljat landsfogdeassistenten annan ledighet.

9 §.

Arvode till landsfogdeassistent utbetalas vid varje månads slut av länsstyrelsen och avföres å anslaget till landsfogdar och landsfogdeassistenter.

10 §.

För brott och förseelser i tjänsten svare landsfogdeassistent ävensom vikarie för denne inför allmän underrätt.

Har landsfogdeassistent i sin tjänstgöring visat sig oskicklig, vårdslös eller försumlig, må länsstyrelsen skilja honom från förordnandet.

11 §.

Landsfogdeassistent må icke åtaga sig uppdrag att själv eller genom annan förrätta auktioner;

att vara rättens ombudsman eller förvaltare i konkurs; eller
 att vara enskild parts rättegångsombud eller rättegångsbiträde annorledes
 än i samband med utförande av tjänstetalan och där det kan ske utan efter-
 sättande av landsfogdeassistenten åvilande tjänsteplikter; och må landsfogde-
 assistenten, där han åtager sig dylikt uppdrag, icke betinga sig eller mottaga
 gottgörelse för detsamma.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1935.

Bil. C.

Utkast

till

**kungörelse angående ändring i vissa delar av instruktionen för lands-
 fiskalerna den 14 december 1917 (nr 903).**

Häri genom förordnas *dels* att §§ 1, 2, 3, 4 och 13 samt § 26 4. instruk-
 tionen för landsfiskalerna den 14 december 1917 skola erhålla ändrad lydelse
 på sätt av det följande framgår, *dels* att nuvarande §§ 30 och 31 skola sam-
 manföras till en med 31 betecknad paragraf med den avfattning nedan sägs
dels ock att i instruktionen skall med nedan angivna lydelse upptagas en ny,
 med 30 betecknad paragraf.

§ 1.

I varje landsfiskalsdistrikt skall finnas en landsfiskal, vilken har att taga
 den befattning med polis-, åklagar- och utsokningsväsendet som nedan sägs
 samt i övrigt fullgöra vad enligt denna instruktion eller eljest enligt lag eller
 författning honom åligger.

Vad om kronfogde och länsman finnes stadgat gäller i fråga om lands-
 fiskal, såvitt givna bestämmelser ej annat föranleda.

§ 2.

Landsfiskalen lyder i egenskap av åklagare och polisman närmast under
 landsfogden samt i övriga tjänsteangelägenheter omedelbart under KB.

Såsom åklagare och polisman har landsfiskal att av landsfogden i före-
 kommande fall påräkna råd och upplysningar.

§ 3.

Landsfiskalen åligger att fullgöra vad honom av därtill behörig överordnad
 i tjänsten anbefalles.

§ 4.

Det åligger landsfiskalen att hålla landsfogden underrättad om vad i avseende å åklagar- och polisväsendet i distriktet förekommer av den vikt, att det bör bringas till landsfogdens kännedom, och därvid särskilt inberätta om landsfiskalsdistriktet tillhörande polisdistrikt uppenbarligen åsidosätter sina åligganden. Inträffar inom landsfiskals tjänstgöringsområde något av beskaffenhet att påkalla KB:s åtgärd, skall landsfiskalen därom ofördröjligen göra anmälan hos sistnämnda myndighet.

§ 13.

Mom. 1. Landsfiskalen är inom sitt distrikt allmän åklagare i alla de fall, där icke åtalsrätten uteslutande tillkommer annan åklagarmyndighet eller särskild åklagare blivit i vederbörlig ordning för visst mål förordnad eller åtalets utförande enligt 4 § 2 mom. instruktionen för landsfogdarna övertagits av landsfogden. Finnes för landsfiskalsdistriktet tillhörande stad eller köping annan allmän åklagare, vars åtalsrätt ej är inskränkt i vidare mån än nyss i fråga om landsfiskal är sagt, vare landsfiskalen ej behörig åtala inom staden eller köpingen begånget brott.

Angående landsfiskals rätt att för förberedande undersökning i brottmål rekvirera kriminalstatspolis stadgas i kungörelsen den 16 september 1932 (nr 448) angående stats- och reservpolisen.

Mom. 2. Landsfiskal skall, ändock att brott är sådant som avses i 4 § 1 mom. instruktionen för landsfogdarna, ofördröjligen vidtaga alla för dess beivrande erforderliga åtgärder; och åligger det landsfiskalen tillika att skyndsamt därom underrätta landsfogden.

Finnes landsfiskal att i av honom anhängiggjort mål fråga är om brott som jämlikt bestämmelserna i 4 § 1 mom. instruktionen för landsfogdarna rätteligen skall åtalas av landsfogden, åligger det landsfiskalen att härom omedelbart underrätta landsfogden. Intill dess denne annorledes förordnar skall landsfiskalen fortsätta åtalets utförande.

Sedan landsfiskal blivit av landsfogden underrättad, att denne övertagit förundersökning eller åtal i fråga om visst brott, må landsfiskalen därmed ej taga annan befattning än den som kan åligger honom i hans egenskap av polisman under landsfogden.

Mom. 3. Landsfiskal som ämnar fullfölja talan mot underrätts utslag i tjänstemål skall härom underrätta landsfogden så snart ske kan och senast tredje dagen före besvärstidens utgång. Det åligger landsfiskalen att samtidigt till landsfogden översända avskrift av den till hovrätten ställda besvärsskriften ävensom, där besvärsskriften icke innehåller redogörelse för åklagarens ansvarstalan och utgången i underrätten, kortfattad redogörelse för berörda förhållanden.

Mom. 4. Landsfiskal som enligt 4 § 1 mom. instruktionen för landsfogdarna förordnats att i landsfogdens ställe utföra åtal skall, där landsfogden ej själv tager befattning med förundersökningen rörande brottet, fullgöra vad i sådant hänseende ankommer på landsfogden.

Mom. 5. Landsfiskal skall före den 1 februari och den 1 augusti varje år till landsfogden insända redogörelse för sin verksamhet som underåklagare (underåklagarrapport) under det senast förflutna kalenderhalvåret. Redogörelsen skall avgivas enligt formulär som fastställs av Kungl. Maj:t.

§ 26.

4. Om inventering hos landsfiskal i egenskap av medelsförvaltare stadgas i kungörelsen med föreskrifter angående medelsförvaltningen i länen. Inventering av handlingar och materiel, som landsfiskal omhänderhar i egenskap av åklagare och polisman, skall ske då landsfiskal tillträder sin tjänst eller därifrån avgår. Om sådan inventering besörjer landsfogden.

§ 30.

I frågor rörande tillsättande och entledigande av landsfiskal så ock angående semester och annan tjänstledighet för sådan befattningshavare skall, innan beslut i ärendet meddelas, landsfogdens yttrande inhämtas.

Ej må å landsfiskalskontor antagas biträde, vars avlöning helt eller delvis bestrides av statsmedel, förrän landsfogden beretts tillfälle att till länsstyrelsen avgiva yttrande i ärendet.

§ 31.

Gör landsfiskal sig skyldig till fel eller försummelse i tjänsten eller till vanvårdnad eller ohörsamhet gentemot överordnad myndighet, må KB tilldela honom varning. Låter landsfiskal sig icke därav rätta eller har han begått fel av svårare beskaffenhet, äger KB efter omständigheterna fälla honom till böter, svarande mot högst en månads avlöning, eller suspendera honom från tjänst och lön på högst tre månader eller vidtaga åtgärd för hans ställande under åtal vid domstol. Över försummelse av landsfiskal att beivra brott eller att fullfölja av honom anhängiggjort åtal må allenast domstol döma.

Har KB på sätt nyss är sagt suspenderat landsfiskal från tjänsten eller vidtagit åtgärd för åtals anställande, äger KB avstänga den felande från tjänstgöring, till dess beslutet om suspension vunnit laga kraft eller ock i anledning av åtalet blivit över honom slutligen dömt eller domstolen annorledes förordnat. Beslut om landsfiskals avstängning från tjänstgöring går i verkställighet utan hinder av besvär.

Har KB vidtagit åtgärd varom ovan i denna paragraf sägs, åligger det KB att härom skyndsamt underrätta justitiekanslersämbetet.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1935.

Utkast

till

kungörelse angående ändring i vissa delar av förnyade instruktionen för stadsfiskalerna den 24 maj 1918 (nr 282).

Härigenom förordnas *dels* att 1, 2, 3, 5, 8 och 9 §§ förnyade instruktionen för stadsfiskalerna den 24 maj 1918 skola erhålla ändrad lydelse på sätt av det följande framgår, *dels* att nuvarande 11 § skall betecknas 12 § *dels* ock att i instruktionen skall med nedan angivna lydelse upptagas en ny, med 11 betecknad paragraf.

1 §.

1 *mom.* Stadsfiskal är underställd landsfogden i länet samt står under justitiekanslersämbetets tillsyn och inseende.

2 *mom.* Stadsfiskal tillsättes genom förordnande av justitiekanslersämbetet. Bliir stadsfiskalstjänst ledig, skall magistraten på anmodan av justitiekanslersämbetet kungöra ledigheten i allmänna tidningarna med föreläggande för sökande att inom trettio dagar från den dag kungörandet sker till magistraten ingiva sina ansökningshandlingar. Efter nämnda tids utgång skall magistraten med eget utlåtande överlämna inkomna ansökningshandlingar till KB, som har att med eget yttrande insända handlingarna till justitiekanslersämbetet.

KB må — — — om stadsstyrelsen.

I frågor rörande tillsättande och entledigande av stadsfiskal så ock angående semester och annan tjänstledighet för sådan befattningshavare skall, innan beslut i ärendet meddelas, landsfogdens yttrande inhämtas.

2 §.

1 *mom.* Stadsfiskal är allmän åklagare i stad i alla de fall, där icke åtalsrätten uteslutande tillkommer annan åklagarmyndighet eller särskild åklagare blivit i vederbörlig ordning för visst mål förordnad eller åtalets utförande enligt 4 § 2 *mom.* instruktionen för landsfogdarna övertagits av landsfogden.

Såsom åklagare har stadsfiskal att av landsfogden i förekommande fall påräkna råd och upplysningar.

Angående rätt för stadsfiskal i stad, där kriminalpolisavdelning icke finnes, att för förberedande undersökning i brottmål rekvirera kriminalstatspolis, gäller vad därom finnes stadgat i kungörelsen den 16 september 1932 (nr 448) angående stats- och reservpolisen.

Utan hinder av att stadsfiskal i viss stad icke har befattning med polisväsendet därstädes, äger han följa förberedande undersökning angående i staden begånget brott.

2 *mom.* Föreligger anledning antaga att inom staden brott blivit begånget, varå efter lag straffarbete kan följa, skall stadsfiskalen skyndsamt därom underrätta landsfogden.

Stadsfiskal skall, ändock att begånget brott är sådant som avses i 4 § 1 mom. instruktionen för landsfogdarna, ofördröjligen vidtaga alla för dess beivrande erforderliga åtgärder; och åligger det stadsfiskalen tillika att skyndsamt där- om underrätta landsfogden.

Finns stadsfiskal att i av honom anhängiggjort mål fråga är om brott som jämlikt bestämmelserna i 4 § 1 mom. instruktionen för landsfogdarna rätteligen skall åtalas av landsfogden, åligger det stadsfiskalen att härom omedelbart underrätta landsfogden. Intill dess denne annorledes förordnar skall stadsfiskalen fortsätta åtalets utförande.

Sedan stadsfiskal blivit av landsfogden underrättad, att denne övertagit förberedande undersökning eller åtal i fråga om visst brott, må stadsfiskalen ej därmed taga annan befattning än den som kan åligger honom i hans egen- skap av polisman under landsfogden.

3 mom. Har stadsfiskal verkställt häktning för brott, skall han ofördröj- ligen därom göra anmälan hos KB samt meddela landsfogden underrättelse om verkställd förundersökning och vad därvid huvudsakligen förekommit eller, där landsfogden så begär, översända protokoll över förundersökningen.

4 mom. Stadsfiskal som ämnar fullfölja talan mot underrätts utslag i tjänste- mål skall härom underrätta landsfogden så snart ske kan och senast tredje dagen före besvärstidens utgång. Det åligger stadsfiskalen att samtidigt till landsfogden översända avskrift av den till hovrätten ställda besvärsskriften ävensom, där besvärsskriften icke innehåller redogörelse för åklagarens an- svarstalan och utgången i underrätten, kortfattad redogörelse för berörda för- hållanden.

5 mom. Stadsfiskal som enligt 4 § 1 mom. instruktionen för landsfogdarna förordnats att i landsfogdens ställe utföra åtal skall, där landsfogden ej själv tager befattning med förundersökningen rörande brottet, fullgöra vad i sådant hänseende ankommer på landsfogden.

3 §.

Vad justitiekanslern eller landsfogden i tjänsten befäller stadsfiskal vare denne pliktig att efterkomma. Stadsfiskal åligger tillika att lämna riksdagens justitieombudsman och riksdagens militieombudsman det biträde, varom för- mäles i de för justitieombudsmannen och militieombudsmannen utfärdade in- struktioner.

5 §.

Den befattning — — — övriga tjänsteåligganden.

Stadsfiskal vare i avseende å honom tillkommande befattning med polis- väsendet pliktig att lyda de befallningar som meddelas honom av därtill be- hörig överordnad myndighet.

8 §.

Stadsfiskal är — — — i staden.

Stadsfiskal skall före den 1 februari och den 1 augusti varje år till lands-

fogden insända redogörelse för sin verksamhet som underåklagare (underåklagarrapport) under det senast förflutna kalenderhalvåret. Redogörelsen skall avgivas enligt formulär som fastställles av Kungl. Maj:t.

9 §.

Till stadsfiskal — — — och förvaras.

Då stadsfiskal tillträder sin tjänst eller därifrån avgår, skall inventering ske av handlingar och materiel, som han omhänderhar i egenskap av åklagare och polisman. Om sådan inventering besörjer landsfogden.

11 §.

Gör stadsfiskal sig skyldig till fel eller försummelse i tjänsten eller till vanvårdnad mot överordnad myndighet, må justitiekanslersämbetet tilldela honom varning. Låter han sig icke därav rätta eller har han begått fel av svårare beskaffenhet, äger justitiekanslersämbetet efter omständigheterna fälla honom till böter, svarande mot högst en månads avlöning, eller skilja honom från tjänsten på viss tid eller för alltid eller vidtaga åtgärd för hans ställande under åtal vid domstol. Över försummelse av stadsfiskal att beivra brott eller att fullfölja av honom anhängiggjort åtal må allenast domstol döma.

Har justitiekanslersämbetet på sätt nyss är sagt suspenderat stadsfiskal från tjänsten eller vidtagit åtgärd för åtals anställande, äger ämbetet avstänga den felande från tjänstgöring, till dess beslutet om suspension vunnit laga kraft eller ock i anledning av åtalet blivit över honom slutligen dömt eller domstolen annorledes förordnat.

Justitiekanslersämbetets beslut om stadsfiskals avstängning från tjänstgöring går i verkställighet utan hinder av besvär.

Av justitiekanslersämbetet vidtagen åtgärd varom i denna paragraf sägs skall av ämbetet skyndsamt bringas till KB:s kännedom.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1935.

Bil. E.

U t k a s t

till

kungörelse om ändrad lydelse av 1 och 3 §§ kungörelsen den 18 december 1925 (nr 494) med vissa bestämmelser angående i köping anställda åklagare m. fl.

Häri genom förordnas, att 1 och 3 §§ kungörelsen den 18 december 1925 med vissa bestämmelser angående i köping anställda åklagare m. fl. skola erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

Skall enligt föreskrift i köpingsbrev för köping, som är skyldig att bekosta för köpingen erforderlig polispersonal, finnas åklagare med uppgift att åtala i köpingen timade brott av den art att allmän åklagare äger att beivra dem, åligger det sådan åklagare att inom köpingen vara allmän åklagare i alla de fall, där icke åtalsrätten uteslutande tillkommer annan åklagarmyndighet eller särskild åklagare blivt i vederbörlig ordning för visst mål förordnad eller åtalets utförande enligt 4 § 2 mom. instruktionen för landsfogdarna övertagits av landsfogden.

3 §.

Å åklagare som avses i 2 § skola, med den inskränkning som följer av de i nämnda paragraf förekommande stadgandena, bestämmelserna i instruktionen för landsfiskalerna §§ 3 och 11, § 13 mom. 2—5 samt § 14 sista stycket ävensom § 26 mom. 2, såvitt det avser förande av dagbok rörande anmälningar angående brott, äga motsvarande tillämpning.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1935.

Bil. F.

Utkast

till

kungörelse angående ändrad lydelse av 3, 4 och 7 §§ instruktionen för justitiekanslerämbetet den 25 oktober 1918 (nr 827).

Häri genom förordnas, att 3, 4 och 7 §§ instruktionen för justitiekanslersämbetet den 25 oktober 1918 skola erhålla ändrad lydelse på sätt av det följande framgår.

3 §.

Justitiekanslern är — — — justitiekanslerns tillsyn.

Justitiekanslern är chefsmyndighet över landsfogdarna i deras egenskap av överåklagare i länen. Där landsfogde icke iakttagit sina tjänsteplikter, äger justitiekanslern meddela honom föreställning.

Justitiekanslern tillsätter stadsfiskaler och äger att tilldela stadsfiskal, som begår fel eller försummelse i tjänsten, varning eller fälla honom till böter, svarende mot högst en månads avlöning, eller skilja honom från tjänsten på viss tid eller för alltid. Därifrån äro undantagna stadsfiskalerna i Stockholm.

Justitiekanslern äger — — — vägnar befaller.

Kungl. Maj:t vill, då fiskalssyssla skall av Kungl. Maj:t tillsättas, inhämta justitiekanslerns yttrande, vilken av de därvid ifrågavarande kan till ämbetet vara skickligast. Vad angår fiskalssysslor, vilka icke av Kungl. Maj:t eller justitiekanslern tillsättas, bör, innan någon till sådan syssla utnämnes, justitiekanslerns utlåtande av vederbörande, som tillsätter tjänsten, inhämtas; dock att detta icke gäller dylika fiskalssysslor i hovrätterna och kammarkollegiet och ej heller landsfiskalstjänster.

Justitiekanslern må — — — prövas erforderligt.

4 §.

Justitiekanslerns ämbetsplikter i övrigt äro:

att på — — — sig däremot;

att bestämma i vilka fall landsfogde skall äga förordna landsfogdeassistent eller underåklagare att utföra åtal för brott, vilka rätteligen falla under landsfogdens åtalsskyldighet;

att med frågor rörande tillsättande och entledigande av landsfogde, så ock angående semester och annan tjänstledighet för sådan befattningshavare ävensom förordnande av vikarie för denne taga den befattning, som stadgas i instruktionen för landsfogdarna den 1935;

att med tillsättande — — — Kungl. Maj:t inkomma;

att granska hovrätters, kollegiers, K. B:s samt andra ämbetsverks och myndigheters årliga arbetsredogörelser och arbetsförteckningar, ägodelningsrättsdagböcker, fånglistor, arbetsredogörelser från landsfogdar och fiskaler med mera, vilka av Kungl. Maj:t till justitiekanslern överlämnas eller enligt särskilda författningar till honom inkomma;

att varje år till Kungl. Maj:t ingiva:

a) förteckning — — — varda stadgat.

7 §.

Registratorn åligger:

att föra — — — andra ärenden,

ävensom matriklar rörande justitiekanslersämbetets befattningshavare, de under ämbetet lydande landsfogdarna, stadsfiskalerna och krigsfiskalerna, däri anteckning bör ske angående meddelad tjänstledighet och dylikt;

att mottaga — — — åt registratorn.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1935.

Utkast

till

kungörelse angående ändring i vissa delar av förnyade instruktionen den 12 april 1918 (nr 198) för landshövdingarna i rikets län samt de vid länsstyrelserna anställda tjänstemän.

Häri genom förordnas *dels* att §§ 4, 6 och 16, § 35 mom. 1 och 2 samt § 59 mom. 1 förnyade instruktionen den 12 april 1918 för landshövdingarna i rikets län samt de vid länsstyrelserna anställda tjänstemän skola erhålla ändrad lydelse på sätt av det följande framgår *dels ock* att § 48 samma instruktion skall upphöra att gälla.

§ 4.

Under länsstyrelsen lyda, på sätt särskilda författningar och instruktioner närmare bestämma, landsfogden i dennes egenskap av länspolischef samt länets magistrater, stadsstyrelser, poliskammare, häradsskrivare, landsfiskaler, andra polischefer ävensom i övrigt till polisväsendet i länet hörande befattningshavare.

§ 6.

Länsstyrelsen är länets högsta polismyndighet. I sådan egenskap tillkommer det länsstyrelsen att hava ansvaret för och ledningen av polisväsendet i länet, övervaka, att allmän ordning och säkerhet därstädes behörigen upprätthållas och att, i händelse något däremot stridande förekommer, erforderliga åtgärder varda vidtagna, samt tillse, att polisdistrikt och landsting fullgöra vad dem i avseende å polisväsendet åligger.

§ 16.

I fråga — — — å stämpelförsäljning.

Genom länsstyrelsens försorg skall verkställas inventering, då häradsskrivare eller den, som enligt Kungl. Maj:ts förordnande skall förrätta mantalsskrivningen i stad utan magistrat, tillträder sin tjänst eller därifrån avgår.

§ 35.

Mom. 1. Beträffande länsstyrelsens befattning med frågor om tillsättning av häradsskrivare och landsfiskal, om tjänstledighet, vikarie och avsked för dessa tjänstemän samt om fel eller försummelse av dem i tjänsten äro bestämmelser meddelade i vederbörande instruktioner.

Mom. 2. Med frågor om landsfogdes, landsfogdeassistents och stadsfiskals tillsättande, om förordnande för landsfogdeassistent att på eget ansvar fullgöra på landsfogden ankommande göromål, om tjänstledighet samt om vikarie för landsfogde, landsfogdeassistent och stadsfiskal, så ock om avsked för lands-

fogde och stadsfiskal samt om skiljande av landsfogdeassistent från förordnande tager länsstyrelsen befattning i enlighet med vad därom finnes stadgat i de för nämnda befattningshavare gällande författningar.

§ 59.

Mom. 1. Erfordras för behandling av något hos länsstyrelsen förekommande ärende att länets invånare eller menighet inom länet höres, äger länsstyrelsen, där särskilda bestämmelser icke annat föranleda, att, efter vad lämpligast finnes, antingen själv hålla erforderligt sammanträde eller därom lämna uppdrag åt landssekreterare eller landskamrerare eller annan tjänsteman hos länsstyrelsen eller ock förordna om menighetens hörande vid domstol i orten.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1935.

Bil. H.

U t k a s t

till

kungörelse med bestämmelser om skyldighet för polismyndighet i viss stad att underrätta allmän åklagare om begånget brott m. m.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Det åligger polismyndighet i stad där stadsfiskalen icke har befattning med polisväsendet att, då anledning föreligger till antagande att inom staden brott blivit begånget varå efter lag straffarbete kan följa, därom skyndsamt underrätta stadsfiskalen.

2 §.

I stad varom i 1 § sägs skall polismyndigheten, så snart rapport angående verkställd undersökning rörande begånget brott blivit uppsatt, skyndsamt överlämna rapporten till vederbörande åklagare för den åtgärd som å honom ankommer.

3 §.

Denna kungörelse äger icke tillämpning å polismyndigheten i Stockholm.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1935.

*Bil. I.***Utkast**

till

lag om ändrad lydelse av 7 § lagen den 27 juni 1902 (nr 72 s. 3) angående verkställighet av domstols förordnande om tvångsuppfostran.

Härigenom förordnas, att 7 § lagen den 27 juni 1902 angående verkställighet av domstols förordnande om tvångsuppfostran skall erhålla följande ändrade lydelse:

7 §.

Misstänkes den, som på grund av domstols förordnande blivit i allmän uppfostringsanstalt intagen, att hava före intagandet begått brott, därför han icke undergått rannsaking, och hörer brottet under allmänt åtal eller har det hos allmän åklagare angivits till åtal, ankommer det, där brottet är begånget i Stockholm, å överståthållarämbetet och eljest på landsfogden i det län där brottet är begånget att avgöra, huruvida åtal för brottet skall ske.

Lag samma — — — till brott.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1935.

*Bil. J.***Utkast**

till

lag angående viss ändring av kungörelsen den 18 december 1823 med ändring av stadgande i 10 kap. 21 § rättegångsbalken.

Härigenom förordnas, att den prövning, som enligt kungörelsen den 18 december 1823 med ändring av stadgande i 10 kap. 21 § rättegångsbalken för visst i nämnda kungörelse närmare angivet fall ankommer på K. B. beträffande utlämnande av å fästning eller allmän arbetsinrättning intagen person för undergående av rannsaking angående före intagandet begånget brott, skall, där brottet blivit begånget annorstädes än i Stockholm, hädanefter ankomma på landsfogden i det län, där brottet blivit begånget.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1935.

U t k a s t

till

kungörelse angående ändrad lydelse av § 3 stadgan den 29 januari 1886 (nr 4 s. 1) angående vad iakttagas bör vid rättsmedicinsk undersökning av död människas kropp.

Härigenom förordnas, att § 3 stadgan den 29 januari 1886 angående vad iakttagas bör vid rättsmedicinsk undersökning av död människas kropp skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 3.

Obduktion skall, sedan förordnande för läkaren meddelats, verkställas så fort sig göra låter, dock ej förr än 24 timmar efter dödstillfället.

Utän hinder av vad i första stycket sägs må yttre besiktning verkställas så snart polismyndighet, som har att leda förberedande undersökning i brottmål, finner sådan besiktning erforderlig. Yttre besiktning skall såvitt möjligt äga rum i närvaro av legitimerad läkare.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1935.

Bil. L.

U t k a s t

till

kungörelse angående ändrad lydelse av 1 § 2. och 20 § 2. polisreglementet för riket den 26 september 1925 (nr 407).

Härigenom förordnas, att 1 § 2. och 20 § 2. polisreglementet för riket den 26 september 1925 skola erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

2. Polischef — — — må behöva.

Det åligger polischef å ort inom området för landsfogdens polisverksamhet att före den 15 i första månaden av varje kalenderkvartal till landsfogden insända redogörelse enligt av Kungl. Maj:t fastställt formulär rörande polisväsendet i orten under närmast föregående kalenderkvartal (polischefsrapport).

20 §.

2. Inför poliskollegium skall talan om disciplinärt ansvar föras av allmänna åklagaren i orten; landsfogde likväl obetaget att mot befattningshavare, som är anställd inom området för hans polisverksamhet, föra sådan talan. Den, som disciplinförfarandet avser, må ej inställa sig genom ombud, men äger att för sin talans utförande anlita biträde. Till biträde må ej antagas annan än den, som enligt allmän lag är behörig till rättegångsbiträde.

Det åligger — — — sådant inkallande.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1935.

Bil. M.

U t k a s t

till

kungörelse om ändring i vissa delar av kungörelsen den 16 september 1932 (nr 448) angående stats- och reservpolisen.

Härigenom förordnas *dels* att 11, 15 och 17 §§ kungörelsen den 16 september 1932 angående stats- och reservpolisen skola erhålla ändrad lydelse på sätt av det följande framgår *dels ock* att 12 § samma kungörelse skall upphöra att gälla.

11 §.

Uppstår å landsbygden eller i stad utan statspolisavdelning tillfälligt behov av polisförstärkning för ordningens upprätthållande, äger, närmast under länsstyrelsen, landsfogden rekvirera sådan förstärkning hos statspolisavdelningens föreståndare, vilken har att i den mån det anses möjligt ställa personal till förfogande. Rekvisition må jämväl göras av polischefen i orten direkt hos statspolisavdelningens föreståndare, vilken i sådant fall har att inhämta landsfogdens besked, då tillfälle därtill gives, men eljest att ändock ställa till förfogande den personal, som anses vara erforderlig och kunna för ändamålet disponeras.

I fall — — — om utbyte.

15 §.

Där i — — — skulle äventyras.

För användande av reservpolis inom det län, där densamma är anställd, fordras rekvisition av länsstyrelsen eller i brådskande fall av landsfogden. Påkallas användande av reservpolis inom annat län, ankommer å chefen för

socialdepartementet att efter framställning av länsstyrelsen i det län, där reservpolisen erfordras, förordna om densamma tillkallande. Finner föreståndare för statspolisavdelning, som mottagit rekvisition av polisförstärkning, att reservpolis bör anlitas för att tillgodose behovet, har han att hos vederbörande länsstyrelse eller landsfogde göra anmälan därom. Har till statspolisintendenten inkommit framställning jämlikt 14 § fjärde stycket, äger han samma befogenhet som länsstyrelse att hos chefen för socialdepartementet göra framställning om tillkallande av reservpolis.

17 §.

Då ordningsstatspolis — — — å orten.

Tjänstgör styrkan å landsbygden eller i stad, som tillhör området för landsfogdens polisverksamhet, må landsfogden själv utöva chefskap över styrkan jämte andra polismän å orten samt övertaga ledningen vid ordningens upprätthållande därstädes, och skall därvid vad i andra stycket andra punkten stadgas äga motsvarande tillämpning.

Länsstyrelsen må — — — meddelas honom.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1935.

Bil. N.

U t k a s t

till

kungörelse om ändring i vissa delar av kungörelsen den 24 november 1932 (nr 533) angående vissa ersättningar åt befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet m. m.

Häri genom förordnas *dels* att 2 § 1 mom. och 3 § 1 mom. kungörelsen den 24 november 1932 angående vissa ersättningar åt befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet m. m. skola erhålla ändrad lydelse på sätt av det följande framgår *dels ock* att i samma kungörelse skall med nedan angivna lydelse upptagas en ny, med 10 betecknad paragraf.

2 §.

1 mom. Landsfogde äger vid resa i och för tjänsten åtnjuta resekostnads- och traktamentsersättning enligt allmänna resereglementet, dock att vid landsfogdes resa för förrättning inom eget tjänstgöringsområde skall iakttagas, att traktamentsersättningen skall utgöra tolv kronor för dag och sex kronor för natt eller tillhoppa aderton kronor för dygn samt att dylik ersättning icke

skall utgå för dag, varav högst sex timmar tagits i anspråk för resa eller förrättning.

För särskilda — — — av statsmedel.

3 §.

1 mom. Då landsfiskal företager tjänsteresa

1) efter länsstyrelsens kallelse, till och från länsresidensstaden eller annan ort inom länet;

2) för verkställande — — — förrättning beräknas.

10 §.

Vad i 2 § 1 mom., 6 och 8 §§ samt 9 § första stycket är stadgat med avseende å landsfogde skall äga tillämpning jämväl beträffande landsfogdeassistent, dock skall vid landsfogdeassistents resa inom eget tjänstgöringsområde traktamentsersättningen utgöra åtta kronor för dag och fem kronor för natt eller tillhoppa tretton kronor för dygn.

Landsfogdeassistents räkning å ersättning som omförmäles i denna kungörelse skall vara attesterad av landsfogden.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1935.

Bil. O.

Utkast

till

kungörelse angående polisutbildning för landsfogdar och landsfogdeassistenter.

Härigenom förordnas, att den teoretiska och praktiska polisutbildning som jämlikt 30 § instruktionen för landsfogdarna och 2 § kungörelsen om landsfogdeassistenter fordras för rätt att innehava omförmälda befattningar skall omfatta *dels* tjänstgöring under minst fyra månader vid kriminalpolisen i Stockholm eller Göteborg *dels ock* genomgåendet med godkända betyg av kurs vid den vid Stockholms polisverk inrättade polishögskolan.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1935.

U t k a s t

till

reglemente för den vid Stockholms polisverk inrättade undervisnings- anstalten i polistjänst.¹

Häri genom förordnas som följer:

Allmänna bestämmelser.

1 §.

Vid Stockholms polisverk skall finnas en av staten bekostad undervisningsanstalt, bestående av dels en polisskola och dels en polishögskola. Vid undervisningsanstalten skall meddelas teoretisk och praktisk utbildning för polistjänst enligt de i detta reglemente givna bestämmelser.

2 §.

Undervisningsanstaltens angelägenheter skola handhas av en styrelse om tre personer. Styrelsen skall utgöras av polismästaren i Stockholm såsom ordförande samt två av Kungl. Maj:t tillsatta ledamöter. Kungl. Maj:t förordnar därjämte suppleanter för samtliga styrelseledamöter. Av Kungl. Maj:t särskilt utsedda ledamöter samt suppleanter skola tjänstgöra under tid, som Kungl. Maj:t i varje särskilt fall bestämmer.

3 §.

Under styrelsen handhas undervisningen av en föreståndare samt erforderligt antal ämneslärare.

Såsom föreståndare tjänstgör fjärde polisintendenten i Stockholm.

Ämneslärare och övrig personal tillsätts och entledigas av styrelsen.

Chefskapet över personal som i tredje stycket avses utövas av styrelsen. Föreståndaren äger bevilja personalen ledighet under högst två dagar i följd.

4—11 §§.

12 §.

I avseende å chefskapet över de i skolan intagna eleverna skall gälla, att eleverna, så länge de tillhöra undervisningsanstalten, skola betraktas såsom befattningshavare vid polisväsendet i Stockholm; dock äger föreståndaren bevilja elev ledighet högst två dagar i följd.

¹ Vad som ej har huvudsakligt intresse för polishögskolan här uteslutet.

Elev må ej beordras till tjänstgöring vid Stockholms poliskår i vidare mån än det påkallas för hans utbildning.

Skulle elev icke kunna nöjaktigt följa undervisningen eller uppför han sig på sådant sätt, att han icke lämpligen bör få kvarstanna vid undervisningsanstalten, har föreståndaren att därom göra anmälan hos styrelsen.

13 §.

All undervisning vid såväl polisskolan som polishögskolan är kostnadsfri.

Polisskolan.

14—33 §§.

Polishögskolan.

34 §.

Polishögskolans kurs hålles de år Kungl. Maj:t bestämmer och omfattar en lästermin om sjutton arbetsveckor. Kursen skall taga sin början den 1 augusti eller, där denna dag är helgdag, påföljande vardag.

Elevantalet i varje kurs bör ej överstiga 20.

Undervisningen skall, erforderliga raster inberäknade, i regel bedrivas under fem timmar varje arbetsdag.

Den i kursen ingående praktiska tjänstgöringen å centralbyrån för fingeravtryck och vid kriminal- och ordningspolisen i Stockholm bör i regel omfatta en daglig arbetstid om åtta timmar.

35 §.

Undervisningen vid polishögskolan skall i enlighet med de närmare föreskrifter styrelsen finner gott utfärda omfatta följande ämnen:

1. Ordningspolistjänst.
2. Kriminalpolistjänst, vari skall ingå undervisning i rättsmedicin, rättspsykiatri, kriminalpsykologi, förhörsteknik samt egentlig kriminalpolistjänst.
3. Polisförfattningar.
4. Bokföring.
5. Stenografi. Deltagandet i undervisningen i detta ämne är valfritt.

36 §.

Polishögskolans kurs avslutas med examen i närvaro av två censorer.

I examen skola ingå skriftlig och muntlig prövning i ordningspolistjänst, egentlig kriminalpolistjänst jämte förhörsteknik, polisförfattningar och bokföring. Lärarna i angivna ämnen hava att förrätta examen och avgiva vitsord en var i sitt ämne.

Elev, som icke deltagit i undervisningen i visst ämne, skall icke undergå examen i ämnet.

37 §.

Såsom vitsord i de i 36 § andra stycket angivna ämnena skola användas någon av följande beteckningar:

Med beröm godkänd.

Icke utan beröm godkänd.

Godkänd.

Underkänd.

För elev, som varit befriad från deltagande i undervisningen i visst ämne, skall vitsord i detta ämne avgivas med ledning av företedda intyg om kunskap i ämnet.

38 §.

För inträde i polishögskolan fordras

a) att hava avlagt för utövande av domarämbete föreskrivna kunskapsprov,

b) att efter avlagd examen hava under sammanlagt minst tre år tjänstgjort såsom rättsbildat biträde i domsaga eller vid rådhusrätt, i vilken jämte borgmästaren sitta minst två lagfarna ledamöter, ävensom innehaft förordnande att handlägga inskrivningsärenden minst sex inskrivningsdagar samt under minst sex rättegångsdagar innehaft förordnande som avses i 23 § 1. eller 2. domsagostadgan eller såsom ledamot i sådan rådhusrätt som ovan nämnts, samt

c) att efter fullgörande av den under b) angivna tjänstgöring hava under sammanlagt fyra månader tjänstgjort vid kriminalpolisen i Stockholm eller Göteborg.

39 §.

Ansökning om inträde i polishögskolan skall ställas till Kungl. Maj:t samt ingivas eller insändas till socialdepartementet sist två månader före den kursansökningen avser.

Vid ansökningen skola fogas åldersbetyg, läkarbetyg enligt fastställt formulär samt intyg om fullgjord föreskriven praktisk tjänstgöring vid kriminalpolisen i Stockholm eller Göteborg samt de betyg och handlingar i övrigt sökanden önskar åberopa.

Detta reglemente träder i kraft den 1 juli 1935, då reglementet för polis-skolan i Stockholm den 18 juni 1925 (nr 227) sådant detsamma lyder enligt kungörelsen den 27 maj 1932 (nr 185) skall upphöra att gälla.

Utkast
till
undervisningsplan för polishögskolan.

	Föreläsningar	Seminarieövningar eller praktisk tjänstgöring	
		Timmar	Arbetsveckor
I. Ordningspolistjänst. Ordningspolisens organisation och arbetsuppgifter, befälsföring, ordergivning, taktik, användning av maktmedel, trafikreglerande anordningar, trafikpolistjänst, utredning av trafikolyckor	30	4	*4
II. Kriminalpolistjänst.			
A. Rättsmedicin	12	3	—
Samordnas med undervisningen i egentlig kriminalpolistjänst såvitt angår mord och självmord.			
B. Rättspsykiatri	6	3	—
C. Kriminalpsykologi	8	—	—
D. Förhörsteknik	6	6	—
E. Egentlig kriminalpolistjänst.			
1. Kriminalteknikens historia	1	—	—
2. Kriminaltaktik	12	—	—
3. Skissritning	3	10	—
4. Fotografering	4	10	—
5. Signalementslära och daktyloskopi	20	—	1
6. Laboratoriemetoder, mikroskopi, allmän materiallära, elementär tillämpad kemi	8	8	—
7. Spårlära	35	15	—
8. Vapenlära	5	5	—
9. Skrift-, sedel- och myntförfalskningar	6	3	—
10. Polishunden	3	3	—
11. De tekniska indicierna och förbrytares arbetsmetoder vid vissa brott:			
a) inbrott, stöld, bedrägeri och förfalskning	10	5	—
b) brand	25	8	—
c) mord	6	8	—
III. Polisförfattningar. Vissa författningar som ofta komma till användning inom polisverksamheten såsom ordningsstadgan för rikets städer, motorfordonsförordningen, vägtrafikstadgan, lagstiftningen ang. utlännningar	20	—	—
IV. Bokföring	20	—	—
V. Stenografi (valfritt).			

* Här avsedd tjänstgöring fullgöres vid ordningspolisen i Stockholm.

U t k a s t

till

kungörelse om ändrad lydelse av § 11 mom. 1 kungörelsen den 13 november 1931 (nr 396) med föreskrifter angående medelsförvaltningen i länen.

Häri genom förordnas, att § 11 mom. 1 kungörelsen den 13 november 1931 med föreskrifter angående medelsförvaltningen i länen skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 11.

Mom. 1. Hos envar befattningshavare och magistrat, som enligt § 2 mom. 2 är skyldig att föra kassajournal, skall inventering förrättas minst en gång årligen. Då sådan befattningshavare tillträtt tjänsten, därifrån avgått eller avlidit, så ock då han eller ledamot av magistrat, som nyss nämnts, avvikit ur tjänsten eller beträffs med tillgrepp, förskingring eller brist i fråga om i tjänsten omhändertagna medel, skall inventering ske ofördröjligen. Inventering förrättas hos stadsfogde i stad med magistrat av magistraten eller någon dess ledamot samt hos stadsfogde i stad utan magistrat och i andra fall av den tjänsteman hos länsstyrelsen, som länsstyrelsen därtill förordnar.

Vid inventering — — — av inventeringen.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1935.

Bil. S.

U t k a s t

till

kungörelse om ändrad lydelse av 3 § kungörelsen den 16 december 1927 (nr 485) angående redovisning av penningar, som jämlikt lagen den 24 mars 1927 (nr 56) nedsatts i allmänt förvar.

Häri genom förordnas, att 3 § kungörelsen den 16 december 1927 angående redovisning av penningar, som jämlikt lagen den 24 mars 1927 nedsatts i allmänt förvar, skall erhålla följande ändrade lydelse:

3 §.

Det åligger den tjänsteman hos länsstyrelsen, som länsstyrelsen därtill förordnar, att hos varje annan överexekutor inom länet än länsstyrelsen minst en gång årligen verkställa inventering av de penningar, som nedsatts jämlikt förenämnda lag.

Protokoll över — — — av inventeringen.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1935.

Utkast
till
formulär till de i 28 § instruktionen för landsfogdarna omförmälda dagböcker.

I) Landsfogdens i län dagbok
för
ordningspolisärenden
åren 19..... —

Nr	Dag	Från	Angående	Vidtagna åtgärder	Amm.

Upplägg:

A. Inkomna ärenden:

- 1) från länsstyrelsen.
- 2) » ordningsstatspolisen.
- 3) » underlydande polismyndigheter i länet.
- 4) » andra myndigheter.
- 5) » enskilda personer.

B. Landsfogdens skrivelser och framställningar.

II) Landsfogdens i län dagbok
för

kriminalpolis- och åklagarärenden

åren 19..... —

(Samma linjering som under I)

Upplägg:

A. Inkomna ärenden:

- 1) från justitiekanslersämbetet.
- 2) » länsstyrelsen.
- 3) » kriminalstatspolisen.
- 4) » underlydande polis- och åklagarmyndigheter i länet.
- 5) » andra myndigheter.
- 6) » enskilda personer.

B. Landsfogdens skrivelser och framställningar ävensom skriftliga inlagor i rättegångar.

III) Landsfogdens i län dagbok

för

övriga ärenden

åren 19.....—

(Samma linjering som under I)

Upplägg:

A. Inkomna ärenden:

- 1) från myndigheter.
- 2) » enskilda personer.

B. Landsfogdens skrivelser.

IV. Landsfogdens i län

resedagbok

åren 19..... —

N:r	Resans ändamål	Färdsätt och deltagare	Tiden för	
			Avresan	Återkomsten

Utkast
till
formulär till det i 28 § instruktionen för landsfogdarna omförmälda register.

Blad A.

(Framsida)

För landsfiskaler
och stadsfiskaler.

..... landsfiskalsdistrikt. stad.

Tjänsteinnehavare (namn, födelsetid, utnämningdag, utbildning m. m.):

Anmärkningar (disciplinära bestraffningar m. m.):

(Baksida)

Tjänstledighet, semester m. m.

Tid	Ledighet	Vikarie	Tid	Ledighet	Vikarie	Tid	Ledighet	Vikarie

Blad B.

(Framsida)

För landsfiskals- och
stadsfiskalsaspiranter.

..... (namn och födelsetid).

Utbildning och avlagda examina:

Förordnande (tjänstgöring) såsom	Tid	Summa dagar såsom				Distrikt inom vilket förord- nandet inne- hafts el. tjänst- göringen full- gjorts	Anmärkningar
		t. f. lands- (stads-) fiskal	lands- fisk.ass., bitr. eller e. lands- fiskal	biträde hos lands- (stads-) fiskal mot av- löning av staten (staden)	annan befatt- nings- havare inom åklaga- re- och polis- väsendet		

(Linjeringen fortsätter å baksidan)

Blad C.

(Framsida)

För i polisdistrikt anställd
polispersonal.-----
polisdistrikt.

Befattningshavare					Dag för			Anmärkningar (utbildning, utrustning och beväpning m. m.)
Namn	Födelse- tid	Tjänstställ- ning (ordina- rie el. extra)	Sta- tion- ering	Tele- fon	Förordn. t. v.	Ständigt förordn.	Avgång	

(Baksida)

Av myndighet meddelade beslut angående polismännen i distriktet (t. ex. angående polismännens antal, tjänstställning, avlöningsförmåner, distriktsindelning, polisinstruktion, pension).

Anmärkningar angående polispersonalen (besträffningar m. m.)

Utkast

till

formulär till den i 11 § instruktionen för landsfogdarna omförmälda arbetsredogörelse.

Arbetsredogörelse från landsfogden i län
 för halvåret 19.....

A. Till landsfogden inkomna anmälningar om brott varom förmålas i 4 § 1 mom. instruktionen för landsfogdarna samt i anledning härav vidtagna åtgärder.

Diarie- nr	Dag	Anmälningen gjord av	Anmälningens innehåll	Av landsfog- den vidtagna åtgärder	Åklagare	Tilltalad	Ansvars- yrkande	Domstol	Dag för domstols beslut och be- slutens innehåll	Åtgärd

B. Av landsfogden övertagna mål däri talan anhängiggjorts av underåklagare.

Dag	Underåklagare	Tilltalad	Åtalet avsett	Domstol	Anledning till över- tagandet

C. Förtagna inspektioner hos underåklagare.

Dag	Underåklagare	Inspektionens resultat (i korta drag)

D. Andra förhållanden beträffande åklagarväsendet i länet som böra bringas till justitiekanslersämbetets kännedom (t. ex. av landsfogden utan justitiekanslersämbetets bestämmande meddelade förordanden för underåklagare att fullgöra på landsfogden ankommande åklagaruppgifter):

..... den 19.....

Landsfogde.

Utkast

till

formulär till underåklagarrapport.

Underåklagarrapport från i
 för halvåret 19.....

A. Till underåklagaren inkomna anmälningar om brott som kunna medföra urbota straff, där åtal icke följt.

Diariernr	Dag	Anmälningen gjord av	Anmälningens innehåll	Åtgärd (t. ex. polisundersökning, beslut om avskrivning)

B. Av underrätt meddelade utslag däri av underåklagaren förd talan helt eller delvis ogillats.

Diariernr	Tilltalad	Åtalet avsett	Utgången i målet	Åtgärd

C. Av underåklagaren företagna förundersökningar rörande brott som kunna medföra urbota straff.

Diariernr	Förundersökningen avsett	Av förundersökningen föranledd resa överstigande tre timmar	Anlitad kriminalpolis

D. Andra förhållanden beträffande åklagarväsendet som böra bringas till landsfogdens kännedom:

..... den 19.....

..... (Titel)

U t k a s t
till
formulär till polischefsrapport.

Rapport från polischefen i
för kvartalet 19.....

A. Polispersonalen.¹

Namn	Födelseid	Utbildning	Tjänstgöring	Stationering	Bestraffning	Avgång

B. Utrustning och beväpning av polispersonalen¹:

C. Materiel, byggnader, arrestlokal, telefon och övriga anordningar för polisväsendet¹:

D. Ordningspolisärenden.

1) Fall då ordningsstatspolis anlitas:

2) Fall då landsfiskal beordrat polispersonal från ett polisdistrikt till ett annat:

3) Andra mera anmärkningsvärda fall då särskilda åtgärder vidtagits för ordningens upprätthållande:

4) Meddelade förordnanden för ordningsvakter och deras tjänstgöringsplatser:

E. Antal anhållanden.

1) för fylleri, förargelseväckande beteende eller eljest för ordningens upprätthållande:

2) av annan anledning:

F. Andra förhållanden beträffande polisväsendet som i denna ordning böra bringas till landsfogdens kännedom:

..... den 19.....

..... (Titel)

¹ Uppgift lämnas endast i de hänseenden varom tidigare rapport ej innehållit upplysning.

Tablå I.

Sammanställning av uppgifter rörande landsfogdarnas ordningspolis-
verksamhet.

L ä n	Antal ärenden enl. § 4 landsfogde- instruktionen. Medeltal för åren 1932 o. 1933	Antal andra ären- den rörande polis- väsendet. Medeltal för åren 1932 o. 1933	Antal fall då befäl övertagits över sammandragen polisstyrka enl. § 5 andra stycket landsfogdeinstruktionen	
			1932	1933
Stockholms	163	41	—	—
Uppsala	103	154	—	—
Södermanlands	88	81	—	2
Östergötlands	42	107	—	1
Jönköpings	92	—	—	—
Kronobergs	136	30	—	—
Kalmar	93	191	—	—
Gotlands	39	7	—	—
Blekinge	13	64	—	—
Kristianstads	107	76	—	—
Malmöhus	19	39	—	—
Hallands	4	8	—	1
Göteborgs och Bohus	52	52	—	4
Älvsborgs	¹ 206	² 119	—	—
Skaraborgs	45	113	2	4
Värmlands	183	121	—	—
Örebro	54	277	—	1
Västmanlands	82	57	—	—
Kopparbergs	290	186	3	1
Gävleborgs	18	183	1	—
Västernorrlands	86	6	—	—
Jämtlands	6	18	—	—
Västerbottens	39	20	3	2
Norrbottnens	³ 10	⁴ 70	1	—

¹ Exclusive yttranden rörande ordningsvakter.

² Inclusive ärenden rörande åklagarväsendet.

³ Enl. diarium och brevkoncept; härutöver ett obestämbart antal ärenden.

⁴ Approximativt.

Sammanställning av uppgifter rörande landsfogdarnas verksamhet såsom åklagare.

Medeltal för åren 1932 och 1933.

L ä n	Mål däri landsfogden utfört åtal för brott som avses i § 6 andra stycket punkt 1)	Därav mål i vilka förekommit av landsfogden utförd undersökning	Mål däri landsfogden utfört åtal för brott som avses i § 6 andra stycket punkt 2)	Därav mål i vilka förekommit av landsfogden utförd undersökning	Icke förut redovisade mål däri landsfogden utfört åtal för brott	Summa mål däri landsfogden utfört åtal	Antal tillfällen då landsfogden för förundersökning i brottmål rekviderat kriminalstatspolis. (Uppgiften avser endast år 1933)	Antal inställelser vid rannsakning med häktad	Antal inställelser vid domstol för utförande av annan tjänstetalan i brottmål
Stockholms	22	21	1	1	11	34	90	33	21
Uppsala	8	8	—	—	2	9	22	9	5
Södermanlands	20	20	—	—	4	24	12	15	18
Östergötlands	14	14	—	—	3	17	4	22	8
Jönköpings	12	12	—	—	1	13	40	14	6
Kronobergs	9	9	—	—	2	11	22	14	—
Kalmar	11	10	1	1	131	143	68	13	7
Gotlands	5	5	1	1	—	6	6	7	2
Blekinge	6	6	—	—	8	14	25	20	14
Kristianstads	11	1	—	—	1	12	5	18	3
Malmöhus	13	1	—	—	1	14	2	26	2
Hallands	4	3	1	1	6	11	28	3	14
Göteborgs o. Bohus	4	4	2	2	3	9	7	11	7
Älvsborgs	8	7	1	1	1	10	3	16	—
Skaraborgs	9	9	1	1	5	15	10	23	8
Värmlands	16	9	—	—	1	17	5	12	8
Örebro	16	11	—	—	3	19	32	19	13
Västmanlands	7	7	1	1	1	9	5	13	—
Kopparbergs	12	12	2	2	2	16	33	40	6
Gävleborgs	19	6	1	1	1	21	4	26	8
Västernorrlands	22	18	—	—	6	28	27	28	19
Jämtlands	10	8	—	—	12	22	9	10	14
Västerbottens	18	12	1	1	7	26	11	17	16
Norrbottens	8	4	1	1	8	17	10	14	12

Sammanställning av uppgifter rörande sådan landsfogdarnas verksamhet som ej är hänförlig till vare sig åklagar- eller polisväsendet eller befattning med inventeringar.

Medeltal för åren 1932 och 1933.

L ä n	Antal enl. § 12 landsfogdeinstruktionen förrättade auktioner	Antal enl. § 13 landsfogdeinstruktionen hållna sammanträden	Antal mål och ärenden i vilka enl. § 14 landsfogdeinstruktionen talan utförts vid domstol	Antal ärenden enl. § 16 landsfogdeinstruktionen (excl. ärenden rör. polisväsendet)
Stockholms	21	1	6	¹ 166
Uppsala	9	7	1	41
Södermanlands	—	1	1	1
Östergötlands	2	—	1	—
Jönköpings	—	—	1	—
Kronobergs	17	1	2	1
Kalmar	35	2	—	—
Gotlands	—	—	4	²
Blekinge	8	1	—	¹ 109
Kristianstads	96	—	—	9
Malmöhus	52	5	—	—
Hallands	—	—	—	—
Göteborgs och Bohus	—	—	1	—
Älvsborgs	—	—	1	—
Skaraborgs	—	2	—	—
Värmlands	4	1	1	—
Örebro	2	—	2	¹ 106
Västmanlands	—	1	—	—
Kopparbergs	28	1	—	4
Gävleborgs	20	2	1	—
Västernorrlands	—	—	—	—
Jämtlands	—	—	1	—
Västerbottens	—	—	1	—
Norrbottnens	—	—	1	³ 9

¹ Avser granskning av de till länsstyrelsen såsom överexekutor insända dagboksutdragen i utskningsmål.

² Landsfogden tagit befattning med åtskilliga ärenden som eljest tillhört landssekreterarens föredragning såsom ärenden angående automobiltrafik, registrering av motorfordon samt uppsikt över utlänningar och deras behandling.

³ Enl. diarium och brevkoncept; härutöver ett obestämt antal ärenden.

Tablå V.

Vid häradsrätter och rådhusrätter genom slutligt utslag avgjorda
kriminella mål, däri ansvarstalan förts av allmän åklagare.

Treårsperioden 1931—1933.

1	2	3	4	5	6	7	8
L ä n	A v d. I.			A v d. II.			Summa mål
	Mål angående brott eller förseelse mot			De i avd. I kol. 2 redovisade målen fördelade sig sålunda			
	strafflagen (utom 11: 15 och 18: 15) eller strafflagen för krigsmakten	tryckfrihetsförordningen	allenast 11: 15 och 18: 15 strafflagen samt annan författning ände i kol. 2 och 3 nämnda	Grupp A*	Grupp B	Grupp C	
<i>Stockholms län.</i>							
Häradsrätterna . . .	{ 1931 408	—	1 868	2 276	36	113	259
	{ 1932 379	—	2 134	2 513	56	93	230
	{ 1933 413	—	2 510	2 923	57	111	245
Rådhusrätterna . . .	{ 1931 105	—	792	897	5	25	75
	{ 1932 71	—	726	797	6	11	54
	{ 1933 90	—	690	780	8	27	55
<i>Nyppsala län.</i>							
Häradsrätterna . . .	{ 1931 76	—	563	639	11	20	45
	{ 1932 100	—	546	646	14	30	56
	{ 1933 129	—	913	1 042	19	34	76
Rådhusrätterna . . .	{ 1931 120	—	856	976	18	24	78
	{ 1932 140	—	1 089	1 229	15	28	97
	{ 1933 119	—	1 070	1 189	9	31	79
<i>Södermanlands län.</i>							
Häradsrätterna . . .	{ 1931 120	—	606	726	18	19	83
	{ 1932 121	—	753	874	16	25	80
	{ 1933 118	—	1 138	1 256	17	28	73
Rådhusrätterna . . .	{ 1931 92	—	931	1 023	7	16	69
	{ 1932 49	—	980	1 029	8	6	35
	{ 1933 69	—	926	995	6	17	46
<i>Östergötlands län.</i>							
Häradsrätterna . . .	{ 1931 229	—	1 401	1 630	21	45	163
	{ 1932 188	—	1 399	1 587	29	40	119
	{ 1933 203	—	1 743	1 946	26	48	129
Rådhusrätterna . . .	{ 1931 169	—	1 628	1 797	32	41	96
	{ 1932 169	—	1 817	1 986	26	41	102
	{ 1933 165	1	1 798	1 964	24	40	101
<i>Jönköpings län.</i>							
Häradsrätterna . . .	{ 1931 190	—	1 455	1 645	19	48	123
	{ 1932 172	—	1 640	1 812	19	35	118
	{ 1933 207	—	2 343	2 550	24	44	139
Rådhusrätterna . . .	{ 1931 57	—	701	758	8	10	39
	{ 1932 62	—	702	764	11	10	41
	{ 1933 63	—	737	800	5	16	42

* Angående innebörden av uppdelningen i grupper, se s. 40.

1	2	3	4	5	6	7	8	
L ä n	A v d. I.				A v d. II.			
	Mål angående brott eller förseelse mot				Summa mål	De i avd. I kol. 2 redovisade målen fördelade sig sålunda		
	strafflagen (utom 11:15 och 18:15) eller strafflagen för krigsmakten	tryckfrihetsförelöningen	allenast 11:15 och 18:15 strafflagen samt annan författning ände i kol. 2 och 3 nämnda	Grupp A		Grupp B	Grupp C	
<i>Kronobergs län.</i>								
Häradsrätterna . . .	1931 128	—	761	889	13	26	89	
	1932 120	—	792	912	13	26	81	
	1933 142	—	1 048	1 190	15	28	99	
Rådhusrätten	1931 37	—	185	222	1	11	25	
	1932 22	—	171	193	3	3	16	
	1933 32	—	316	348	3	6	23	
<i>Kalmar län.</i>								
Häradsrätterna . . .	1931 255	—	1 652	1 907	26	56	173	
	1932 215	—	1 608	1 823	23	60	132	
	1933 286	—	2 658	2 944	27	47	212	
Rådhusrätterna . . .	1931 105	1	1 116	1 222	6	19	80	
	1932 101	—	982	1 083	10	21	70	
	1933 103	1	1 418	1 522	17	17	69	
<i>Gotlands län.</i>								
Häradsrätterna . . .	1931 30	—	114	144	6	7	17	
	1932 49	—	201	250	9	7	33	
	1933 58	—	221	279	8	18	32	
Rådhusrätten	1931 34	—	294	328	4	6	24	
	1932 27	—	309	336	2	8	17	
	1933 49	—	305	354	6	12	31	
<i>Blekinge län.</i>								
Häradsrätterna . . .	1931 97	—	454	551	8	37	52	
	1932 107	—	712	819	11	28	68	
	1933 110	—	751	861	11	17	82	
Rådhusrätterna . . .	1931 108	1	700	809	15	26	67	
	1932 113	1	724	838	12	27	74	
	1933 96	—	657	753	9	26	61	
<i>Kristianstads län.</i>								
Häradsrätterna . . .	1931 232	—	1 392	1 624	27	49	156	
	1932 260	—	1 600	1 860	32	69	159	
	1933 214	—	1 941	2 155	34	51	129	
Rådhusrätterna . . .	1931 64	—	640	704	5	12	47	
	1932 71	—	865	936	7	9	55	
	1933 79	—	742	821	10	11	58	
<i>Malmöhus län.</i>								
Häradsrätterna . . .	1931 439	—	2 647	3 086	47	118	274	
	1932 376	—	3 580	3 956	32	86	258	
	1933 355	—	3 469	3 824	44	86	225	
Rådhusrätterna . . .	1931 638	1	7 198	7 837	72	131	435	
	1932 668	—	6 622	7 290	86	155	427	
	1933 686	—	6 501	7 187	83	180	423	

1	2	3	4	5	6	7	8
L ä n	A v d. I.			Summa mål	A v d. II.		
	Mål angående brott eller förselse mot				De i avd. I kol. 2 redovisade målen för delade sig sålunda		
	strafflagen (utom 11: 15 och 18: 15) eller straff- lagen för krigsmakten	tryck- frihets- förord- ningen	allenast 11: 15 och 18: 15 strafflagen samt annan författning än de i kol. 2 och 3 nämnda		Grupp A	Grupp B	Grupp C
<i>Hallands län.</i>							
Häradsrätterna . . .	{ 1931 84	—	426	510	8	19	57
	{ 1932 113	—	537	650	10	23	80
	{ 1933 80	—	749	829	10	19	51
Rådhusrätterna . . .	{ 1931 146	—	1 219	1 365	24	21	101
	{ 1932 136	—	1 134	1 270	13	25	98
	{ 1933 108	—	1 078	1 186	12	21	75
<i>Göteborgs och Bohus län.</i>							
Häradsrätterna . . .	{ 1931 260	—	2 283	2 543	25	61	174
	{ 1932 292	—	2 342	2 634	39	66	187
	{ 1933 251	—	2 450	2 701	35	37	179
Rådhusrätterna . . .	{ 1931 929	1	10 335	11 265	110	228	591
	{ 1932 864	—	9 702	10 566	109	205	550
	{ 1933 776	7	9 365	10 145	96	193	487
<i>Älvsborgs län.</i>							
Häradsrätterna . . .	{ 1931 227	—	1 927	2 154	39	43	145
	{ 1932 248	—	2 262	2 510	30	61	157
	{ 1933 314	—	2 217	2 531	44	62	208
Rådhusrätterna . . .	{ 1931 143	—	1 355	1 498	32	25	86
	{ 1932 159	—	1 404	1 563	17	39	103
	{ 1933 141	—	1 541	1 682	23	37	81
<i>Skaraborgs län.</i>							
Häradsrätterna . . .	{ 1931 205	—	973	1 178	20	39	146
	{ 1932 189	—	1 678	1 867	27	38	124
	{ 1933 202	—	1 682	1 884	20	40	142
Rådhusrätterna . . .	{ 1931 129	—	1 315	1 444	11	21	97
	{ 1932 128	1	1 335	1 464	8	31	89
	{ 1933 121	—	1 312	1 433	17	29	75
<i>Värmlands län.</i>							
Häradsrätterna . . .	{ 1931 197	—	1 191	1 388	30	44	123
	{ 1932 241	—	1 698	1 939	31	54	156
	{ 1933 228	—	2 197	2 425	24	56	148
Rådhusrätterna . . .	{ 1931 118	—	1 000	1 118	9	26	83
	{ 1932 93	—	916	1 009	10	18	65
	{ 1933 93	—	1 200	1 293	8	23	62
<i>Örebro län.</i>							
Häradsrätterna . . .	{ 1931 154	—	1 035	1 189	23	26	105
	{ 1932 151	—	974	1 125	29	19	103
	{ 1933 150	—	1 462	1 612	18	35	97
Rådhusrätterna . . .	{ 1931 108	2	1 094	1 204	11	20	77
	{ 1932 72	—	1 580	1 652	11	15	46
	{ 1933 77	—	1 293	1 370	12	21	44
<i>Västmanlands län.</i>							
Häradsrätterna . . .	{ 1931 75	—	547	622	11	14	50
	{ 1932 84	—	563	647	7	19	58
	{ 1933 106	—	958	1 064	15	25	66

1	2	3	4	5	6	7	8	
L ä n	A v d. I.				A v d. II.			
	Mål angående brott eller förseelse mot				Summa mål	De i avd. I kol. 2 redovisade målen fördelade sig sålunda		
	strafflagen (utom 11: 15 och 18: 15) eller strafflagen för krigsmakten	tryckfrihetsförelöningen	allenast 11: 15 och 18: 15 strafflagen samt annan författning ände i kol. 2 och 3 nämnda	Grupp A		Grupp B	Grupp C	
Rådhusrätterna . . .	(1931 137 1932 148 1933 130)	— — —	941 1 001 1 184	1 078 1 149 1 314	10 20 17	34 33 33	93 95 80	
<i>Kopparbergs län.</i>								
Häradsrätterna . . .	(1931 226 1932 214 1933 223)	— — —	1 831 1 594 1 676	2 057 1 808 1 899	26 32 41	38 31 49	162 151 133	
Rådhusrätterna . . .	(1931 44 1932 36 1933 27)	— — 1	387 348 343	431 384 371	7 10 3	11 10 9	26 16 15	
<i>Gävleborgs län.</i>								
Häradsrätterna . . .	(1931 308 1932 265 1933 313)	— — —	1 362 1 900 2 235	1 670 2 165 2 548	31 42 42	99 58 77	178 165 194	
Rådhusrätterna . . .	(1931 220 1932 184 1933 171)	— — 2	1 766 1 559 1 669	1 986 1 743 1 842	26 20 22	37 43 33	157 121 116	
<i>Västernorrlands län.</i>								
Häradsrätterna . . .	(1931 365 1932 434 1933 490)	— — —	1 811 2 484 3 564	2 176 2 918 4 054	52 71 56	69 75 116	244 288 318	
Rådhusrätterna . . .	(1931 194 1932 209 1933 185)	— 1 3	1 890 1 749 2 234	2 084 1 959 2 422	23 38 37	37 36 33	134 135 115	
<i>Jämtlands län.</i>								
Häradsrätterna . . .	(1931 98 1932 97 1933 108)	— — —	579 748 1 261	677 845 1 369	10 15 17	17 22 22	71 60 69	
Rådhusrätten	(1931 40 1932 54 1933 37)	— — —	315 346 327	355 400 364	2 6 4	6 7 8	32 41 25	
<i>Västerbottens län.</i>								
Häradsrätterna . . .	(1931 261 1932 249 1933 220)	— — —	1 646 1 439 2 096	1 907 1 688 2 316	29 41 26	46 46 51	186 162 143	
Rådhusrätterna . . .	(1931 68 1932 63 1933 59)	1 — —	843 1 046 928	912 1 109 987	16 13 15	7 8 10	45 42 34	
<i>Norrbottnens län.</i>								
Häradsrätterna . . .	(1931 204 1932 209 1933 235)	— — —	1 581 1 303 2 381	1 785 1 512 2 616	31 26 30	28 42 42	145 141 163	
Rådhusrätterna . . .	(1931 24 1932 24 1933 18)	3 2 —	311 283 354	338 309 372	7 6 —	3 4 2	14 14 16	

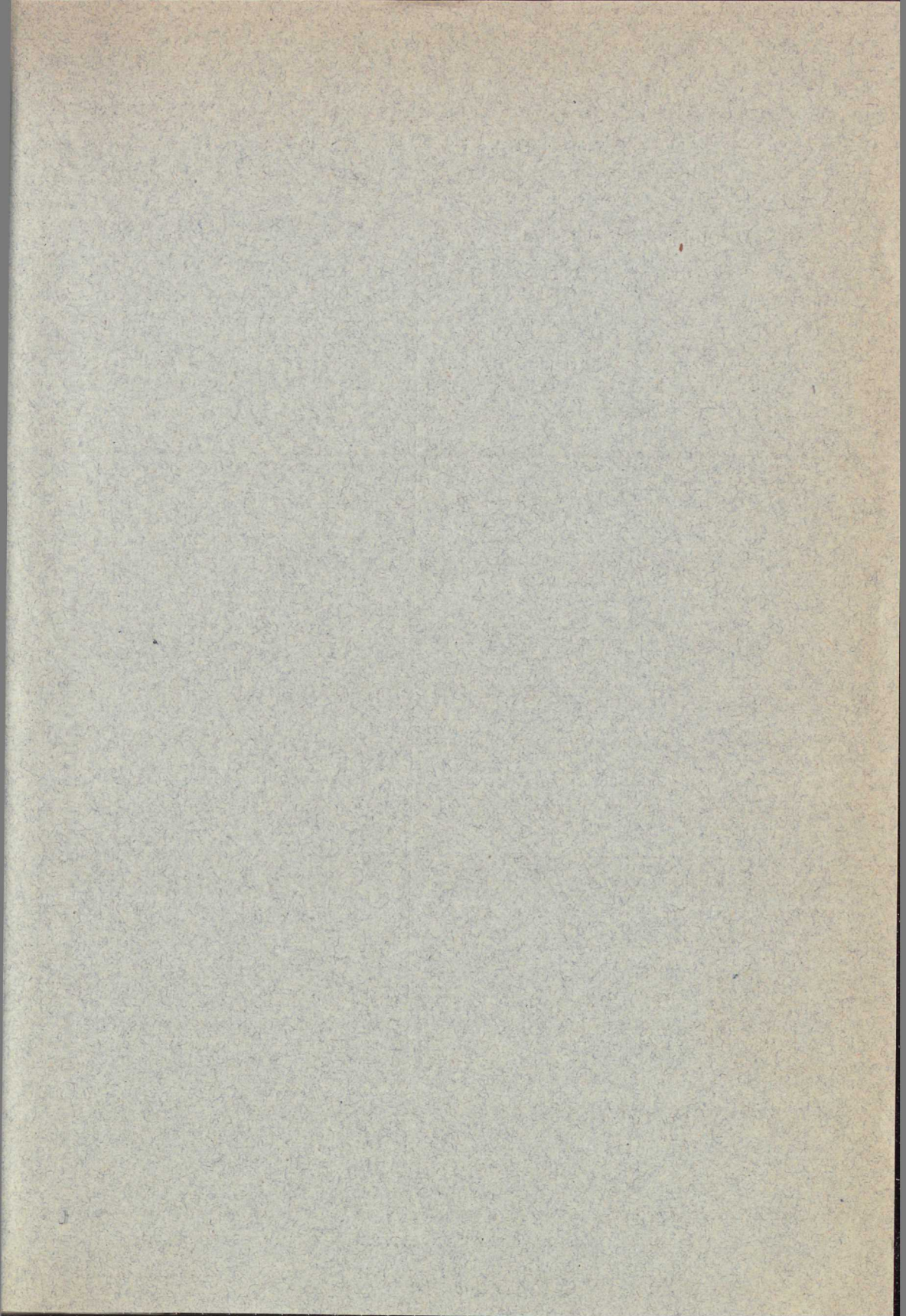
INNEHÅLL.

	Sid.
Skrivelse till statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 24 september 1934	3
Motiv.	
I. Inledning	5
II. Landsfogdeorganisationen	7
Prop. den 14 april 1917 (nr 211) s. 7; riksdagens skrivelse den 31 maj 1917 (nr 216) s. 8; tillsättning m. m. s. 8; polisuppgifter s. 9; åklagaruppgifter s. 11; övriga arbetsuppgifter s. 12; avlöningförmåner s. 15.	
III. Tidigare reformförslag m. m.	16
Linnér 1922 s. 16; 1924 års landsstatslönesakkunniga s. 16; 1927 års riksdag s. 17; processkommissionen, ekonomisakkunniga och prop. den 6 febr. 1931 (nr 80) s. 18; förberedande utredningen ang. omorganisation av landsfiskalsbefattningarna m. m. s. 18; 1928 års lönekommitté s. 19.	
IV. Bristerna i den nuvarande landsfogdeorganisationen	20
V. Frågan om en partiell reform av landsfogdeorganisationen	25
VI. Huvudlinjerna för en reform	28
Landsfogdens huvuduppgifter s. 28; tjänstgöringsområde s. 29; administrativ ställning s. 29; göromål såsom överåklagare s. 30; förundersökningarna s. 33; övervakningen av landsfogden såsom överåklagare s. 33; göromål såsom länspolischef s. 34; övriga arbetsuppgifter s. 36; tjänstelokal s. 36; dagböcker m. m. s. 37; befattning med personalärenden s. 37; tillsättning s. 37; utbildning s. 37; avlöning s. 38; tjänstedrätt m. m. s. 38; semester s. 38; vikarie s. 39; bestraffning s. 39; privat verksamhet s. 39; rättsbildade biträden s. 40.	
VII. Detaljbestämmelser	40
Brott vilka det skall åligga landsfogden att beivra	40
Åtalsfrågan i städer med skilda åklagar- och kriminalpolisväsenden	42
Landsfogdarnas utbildning	44
Landsfogdeassistenterna	47
Övriga detaljbestämmelser	49
7 § lagen d. 27 juni 1902 ang. verkställighet av domstols förordnande om tvångsuppfostran s. 49; kung. d. 18 dec. 1823 s. 50; § 3 stadgan d. 29 jan. 1886 ang. vad iakttagas bör vid rättsmedicinsk undersökning av död människas kropp s. 50; rese- och traktamentsersättning s. 51; ansvarsbestämmelser beträffande stadsfiskal s. 52.	
VIII. Handhavandet av de arbetsuppgifter som icke längre skola tillkomma landsfogdarna	52
IX. Övergången till den nya organisationen	55
X. Kostnadsberäkning	57

Bilagor.

Bil. A.	Utkast till instruktion för landsfogdarna	61
» B.	» » kungörelse om landsfogdeassistenter	70
» C.	» » kungörelse angående ändring i vissa delar av instruktionen för landsfiskalerna den 14 december 1917 (nr 903)	73
» D.	» » kungörelse angående ändring i vissa delar av förnyade instruktionen för stadsfiskalerna d. 24 maj 1918 (nr 282)	76
» E.	» » kungörelse om ändrad lydelse av 1 och 3 §§ kungörelsen d. 18 dec. 1925 (nr 494) med vissa bestämmelser angående i köping anställda åklagare m. fl.	78
» F.	» » kungörelse angående ändrad lydelse av 3, 4 och 7 §§ instruktionen för justitiekanslersämbetet d. 25 okt. 1918 (nr 827)	79
» G.	» » kungörelse angående ändring i vissa delar av förnyade instruktionen d. 12 april 1918 (nr 198) för landshövdingarna i rikets län samt de vid länsstyrelserna anställda tjänstemän	81
» H.	» » kungörelse med bestämmelser om skyldighet för polismyndighet i viss stad att underrätta allmän åklagare om begånget brott m. m.	82
» I.	» » lag om ändrad lydelse av 7 § lagen d. 27 juni 1902 (nr 72 s. 3) angående verkställighet av domstols förordnande om tvångsuppfostran	83
» J.	» » lag angående viss ändring av kungörelsen d. 18 dec. 1823 med ändring av stadgande i 10 kap. 21 § rättegångsbalken »	
» K.	» » kungörelse angående ändrad lydelse av § 3 stadgan d. 29 jan. 1886 (nr 4 s. 1) angående vad iakttagas bör vid rättsmedicinsk undersökning av död människas kropp	84
» L.	» » kungörelse angående ändrad lydelse av 1 § 2. och 20 § 2. polisreglementet för riket d. 26 sept. 1925 (nr 407)	»
» M.	» » kungörelse om ändring i vissa delar av kungörelsen d. 16 sept. 1932 (nr 448) angående stats- och reservpolisen	85
» N.	» » kungörelse om ändring i vissa delar av kungörelsen d. 24 nov. 1932 (nr 533) angående vissa ersättningar åt befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet m. m.	86
» O.	» » kungörelse angående polisutbildning för landsfogdar och landsfogdeassistenter	87
» P.	» » reglemente för den vid Stockholms polisverk inrättade undervisningsanstalten i polistjänst	88
» Q.	» » undervisningsplan för polishögskolan	91
» R.	» » kungörelse om ändrad lydelse av § 11 mom. 1 kungörelsen d. 13 nov. 1931 (nr 396) med föreskrifter angående medelsförvaltningen i länen	92
» S.	» » kungörelse om ändrad lydelse av 3 § kungörelsen d. 16 dec. 1927 (nr 485) angående redovisning av penningar, som jämlikt lagen d. 24 mars 1927 (nr 56) nedsatts i allmänt förvar »	
» T.	» » läkarbetyg för anställning såsom landsfogde eller landsfogde-assistent eller för inträde i polishögskolan	93
» U.	» » formulär till de i 28 § instruktionen för landsfogdarna omförmälda dagböcker	94
» V.	» » formulär till det i 28 § instruktionen för landsfogdarna omförmälda register	96

Bil. X.	Utkast till formulär till den i 11 § instruktionen för landsfogdarna om- förmälda arbetsredogörelse	98
» Y.	» » formulär till underåklagarrapport	99
» Z.	» » » » polischefsrapport	100
Tablå	I. Sammanställning av uppgifter rörande landsfogdarnas ordningspolis- verksamhet	101
»	II. D:o rörande landsfogdarnas verksamhet såsom åklagare	102
»	III. D:o rörande den ungefärliga tid landsfogdarna använt för inventeringar (antal dagar per befattningshavare och år)	103
»	IV. D:o rörande sådan landsfogdarnas verksamhet som ej är hänförlig till vare sig åklagar- eller polisväsendet eller befattning med invente- ringar	104
»	V. Vid häradsrätter och rådhusrätter genom slutligt utslag avgjorda kri- minella mål, däri ansvarstalan förts av allmän åklagare	105

Statens offentliga utredningar 1934

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen.)

Allmän lagstiftning. Rättsskipning. Fångvård.

Utlåtande över utredningen ang. tredje mans rätt till neutralitet i arbetskonflikter m. m. [10]
Betänkande med förslag till lag ang. vissa ekonomiska stridsåtgärder m. m. [16]

Statsförfattning. Allmän statsförvaltning.

Betänkande med förslag till bestämmelser ang. upphandling av lantbruksprodukter m. m. för statens och kommunala inrättnings behov. [15]
Betänkande med förslag till bestämmelser ang. upphandling av inhemskt bränsle för statens stationära anläggningar m. m. [20]
1930 års pensionssakkunniga. Betänkande rörande familjepensionering för tjänstemän vid den civila statsförvaltningen och för arbetare i statens tjänst. [29]
Utlåtanden över betänkande med förslag till lag ang. vissa ekonomiska stridsåtgärder m. m. [30]
Betänkande ang. omorganisation av landsfogdetjänsterna. [31]

Kommunalförvaltning.

Statens och kommunernas finansväsen.

Politi.

Socialpolitik.

Arbetslöshetsutredningens betänkande. 2. Bilagor, band 2. Finanspolitikens ekonomiska verkningar. [1]
Arbetslöshetsutredningens betänkande. 2. Bilagor, band 3. Löneutvecklingen och arbetslösheten. [2]
Utredning ang. åtgärder för bekämpande av ungdomsarbetslösheten. [11]
Arbetslöshetsutredningens betänkande. 2. Bilagor, band 4. Penningpolitik, offentliga arbeten, subventioner och tullar som medel mot arbetslöshet. [12]
Undersökningar ang. det sociala hjälpklientelet. [14]

Hälso- och sjukvård.

Medicinalstyrelsens förslag till nya författningsbestämmelser ang. statsbidrag till avlöning åt distriktsköterskor m. m. [9]
Betänkande angående den slutna kroppsjukvården i riket jämte vissa därmed sammanhängande spörsmål. [22]

Allmänt näringsväsen.

Fast egendom. Jordbruk med binärningar.

Betänkande med utredning och förslag rörande organisationen av försöksverksamheten på växt- och trädgårdsodlingens område. [4]
Utredning med förslag om åtgärder för åstadkommande av billiga egnahemsbyggnader. [6]

Vattenväsen. Skogsbruk. Bergsbruk.

Industri.

Statliga cement- och betongbestämmelser av år 1934. [17]

Handel och sjöfart.]

Betänkande med förslag ang. frågan om lämpliga åtgärder till skydd för sjömän vid besök i utländska hamnar. [5]
Betänkande med förslag till sjöarbetstidslag. [8]
Betänkande med förslag angående bemanning av svenska fartyg jämte statistisk utredning angående svenska handelsflottans bemanning år 1931. [23]

Kommunikationsväsen.

Teknisk-ekonomiska utredningar rörande vägväsendet. Del 1. Vägar. [27] Del 3. Avgivna utlåtanden. [28]

Bank-, kredit- och penningväsen.

Betänkande i fråga om inrättande av ett institut för medellång och långfristig kreditgivning åt företag inom näringslivet. [7]
Stadshypoteksakkunnigas betänkande med förslag till förordningar ang. konungariket Sveriges stadshypotekskassa samt ang. grunderna för stadshypoteksforeningars bildande och verksamhet m. m. [13]
Utredning i fråga om användandet av postsparbankens medel. [26]

Försäkringsväsen.

1928 års pensionsförsäkringskommitté. Betänkande med förslag rörande revision av den allmänna pensionsförsäkringen. [18]
Pensionsförsäkringsreformen. Kortfattad framställning av 1928 års pensionsförsäkringskommittés förslag rörande revision av den allmänna pensionsförsäkringen. [19]

Kyrkoväsen. Undervisningsväsen. Andlig odling i övrigt.

1933 års teaterutrednings betänkande. Del 1. De fasta statsunderstödda teatrarna. [3] Del 2. Utredning rörande teaterförhållandena i riket. [21]
Förslag till psalmbok för svenska kyrkan. [24]
Förslag till alternativa koraler. [25]

Försvarsväsen.

Utrikes ärenden. Internationell rätt.